

# Allmän miljö- och naturvård

20





## Förslag till statsbudget för 2008

## Allmän miljö- och naturvård

## Innehållsförteckning

1	Förslag till riksdagsbeslut .....	9
2	Lagförslag.....	11
2.1	Förslag till lag om ändring i lagen (1990:613) om miljöavgift på utsläpp av kväveoxider vid energiproduktion.....	11
3	Allmän miljö- och naturvård .....	13
3.1	Omfattning.....	13
3.2	Utgiftsutveckling .....	13
3.3	Skatteutgifter.....	14
4	Miljöpolitik.....	15
4.1	Omfattning.....	15
4.2	Utgiftsutveckling .....	16
4.3	Skatteutgifter.....	17
4.4	Mål .....	17
4.5	Politikens inriktning .....	18
4.6	Resultatredovisning .....	23
4.6.1	Begränsad klimatpåverkan .....	24
4.6.1.1	Resultat.....	24
4.6.1.2	Analys och slutsatser .....	25
4.6.2	Frisk luft .....	26
4.6.2.1	Resultat.....	27
4.6.2.2	Analys och slutsatser .....	27
4.6.3	Bara naturlig försurning.....	27
4.6.3.1	Resultat.....	27
4.6.3.2	Analys och slutsatser .....	27
4.6.3.3	Förändringar av kväveoxidavgiften.....	28
4.6.4	Giftfri miljö .....	29
4.6.4.1	Resultat.....	29
4.6.4.2	Analys och slutsatser .....	30
4.6.5	Skyddande ozonskikt.....	31
4.6.5.1	Resultat.....	31
4.6.5.2	Analys och slutsatser .....	31
4.6.6	Säker strålmiljö.....	31
4.6.6.1	Resultat.....	32
4.6.6.2	Analys och slutsatser .....	32

4.6.7	Ingen övergödning.....	32
4.6.7.1	Resultat.....	33
4.6.7.2	Analys och slutsatser.....	33
4.6.8	Levande sjöar och vattendrag.....	34
4.6.8.1	Resultat.....	34
4.6.8.2	Analys och slutsatser.....	34
4.6.9	Grundvatten av god kvalitet.....	35
4.6.9.1	Resultat.....	35
4.6.9.2	Analys och slutsatser.....	35
4.6.10	Hav i balans samt levande kust och skärgård.....	35
4.6.10.1	Resultat.....	36
4.6.10.2	Analys och slutsatser.....	36
4.6.11	Myllrande våtmarker.....	37
4.6.11.1	Resultat.....	38
4.6.11.2	Analys och slutsatser.....	38
4.6.12	Levande skogar.....	38
4.6.12.1	Resultat.....	39
4.6.12.2	Analys och slutsatser.....	39
4.6.13	Ett rikt odlingslandskap.....	39
4.6.13.1	Resultat.....	39
4.6.13.2	Analys och slutsatser.....	40
4.6.14	Storslagen fjällmiljö.....	40
4.6.14.1	Resultat.....	41
4.6.14.2	Analys och slutsatser.....	41
4.6.15	God bebyggd miljö.....	41
4.6.15.1	Resultat.....	42
4.6.15.2	Analys och slutsatser.....	43
4.6.16	Ett rikt växt- och djurliv.....	44
4.6.16.1	Resultat.....	45
4.6.16.2	Analys och slutsatser.....	45
4.6.17	Övergripande miljömålsarbete.....	47
4.6.17.1	Resultat.....	47
4.6.17.2	Analys och slutsatser.....	47
4.7	Fonder.....	48
4.7.1	Kärnavfallsfonden.....	48
4.7.2	Bilskrotningsfonden.....	48
4.7.3	Batterifonden.....	48
4.8	Revisionens iakttagelser.....	49
4.9	Budgetförslag.....	50
4.9.1	34:1 Naturvårdsverket.....	50
4.9.2	34:2 Miljöövervakning m.m.....	51
4.9.3	34:3 Åtgärder för biologisk mångfald.....	52
4.9.4	34:4 Sanering och återställning av förorenade områden.....	54
4.9.5	34:5 Miljöforskning.....	55
4.9.6	34:6 Kemikalieinspektionen.....	57
4.9.7	34:7 Internationellt miljösamarbete.....	58
4.9.8	34:8 Stockholms internationella miljöinstitut.....	59
4.9.9	34:9 Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut.....	60
4.9.10	34:10 Stöd till klimatinvesteringar.....	61
4.9.11	34:11 Miljöbilspremie.....	61
4.9.12	34:12 Havsmiljö.....	62

4.9.13	34:13 Insatser för internationella klimatinvesteringar.....	63
4.9.14	34:14 Internationellt miljö- och kärnsäkerhetssamarbete med Ryssland.....	64
5	Forskningspolitik .....	67
5.1	Budgetförslag .....	67
5.1.1	26:1 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Förvaltningskostnader.....	67
5.1.2	26:2 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning .....	68

## Tabellförteckning

---

Anslagsbelopp .....	10
3.1 Utgiftsutveckling inom utgiftsområdet.....	13
3.2 Härledning av ramnivån 2008–2010. Utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård.....	14
3.3 Ramnivå 2008 realekonomiskt fördelad. Utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård .....	14
3.4 Skatteutgifter inom utgiftsområde 20, netto .....	14
4.1 Utgiftsutveckling inom politikområdet Miljöpolitik.....	16
4.2 Skatteutgifter inom politikområdet Miljöpolitik, netto .....	17
4.3 Anslagsutveckling 34:1 Naturvårdsverket .....	50
4.4 Offentligrättslig verksamhet .....	50
4.5 Uppdragsverksamhet .....	50
4.6 Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 34:1 Naturvårdsverket .....	51
4.7 Anslagsutveckling 34:2 Miljöövervakning m.m. ....	51
4.8 Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 34:2 Miljöövervakning m.m. ....	51
4.9 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden 34:2 Miljöövervakning m.m. ....	52
4.10 Anslagsutveckling 34:3 Åtgärder för biologisk mångfald.....	52
4.11 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden 34:3 Åtgärder för biologisk mångfald.....	53
4.12 Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 34:3 Åtgärder för biologisk mångfald .....	54
4.13 Anslagsutveckling 34:4 Sanering och återställning av förorenade områden.....	54
4.14 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden 34:4 Sanering och återställning av förorenade områden.....	55
4.15 Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 34:4 Sanering och återställning av förorenade områden .....	55
4.16 Anslagsutveckling 34:5 Miljöforskning .....	55
4.17 Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 34:5 Miljöforskning .....	56
4.18 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden 34:5 Miljöforskning .....	56
4.19 Anslagsutveckling 34:6 Kemikalieinspektionen .....	57
4.20 Offentligrättslig verksamhet .....	57
4.21 Uppdragsverksamhet .....	57
4.22 Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 34:6 Kemikalieinspektionen .....	58
4.23 Anslagsutveckling 34:7 Internationellt miljösamarbete .....	58
4.24 Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 34:7 Internationellt miljösamarbete .....	59
4.25 Anslagsutveckling 34:8 Stockholms internationella miljöinstitut .....	59
4.26 Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 34:8 Stockholms internationella miljöinstitut.....	60
4.27 Anslagsutveckling 34:9 Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut.....	60
4.28 Uppdragsverksamhet .....	60

4.29 Affärsverksamhet.....	60
4.30 Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 34:9 Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut.....	61
4.31 Anslagsutveckling 34:10 Stöd till klimatinvesteringar.....	61
4.32 Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 34:10 Stöd till klimatinvesteringar.....	61
4.33 Anslagsutveckling 34:11 Miljöbilspremie.....	61
4.34 Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 34:11 Miljöbilspremie.....	62
4.35 Anslagsutveckling 34:12 Havsmiljö.....	62
4.36 Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 34:12 Havsmiljö.....	63
4.37 Anslagsutveckling 34:13 Insatser för internationella klimatinvesteringar.....	63
4.38 Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 34:13 Insatser för internationella klimatinvesteringar.....	63
4.39 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden 34:13 Insatser för internationella klimatinvesteringar.....	64
4.40 Anslagsutveckling 34:14 Internationellt miljö- och kärnsäkerhetssamarbete med Ryssland.....	64
4.41 Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 34:14 Internationellt miljö- och kärnsäkerhetssamarbete med Ryssland.....	65
4.42 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden – anslaget 34:14 Internationellt miljö- och kärnsäkerhetssamarbete med Ryssland.....	65
5.1 Anslagsutveckling 26:1 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Förvaltningskostnader.....	67
5.2 Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 26:1 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Förvaltningskostnader.....	67
5.3 Anslagsutveckling 26:2 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning.....	68
5.4 Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 26:2 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning.....	68
5.5 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden 26:2 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning.....	69





# 1 Förslag till riksdagsbeslut

## Regeringen föreslår att riksdagen

1. antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1990:613) om miljöavgift för utsläpp av kväveoxider vid energiproduktion (avsnitt 2.1 och 4.6.3.3),
2. bemyndigar regeringen att under 2008 för ramanslaget 34:2 *Miljöövervakning m.m.* ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 65 000 000 kronor under 2009–2011 (avsnitt 4.9.2),
3. bemyndigar regeringen att under 2008 för ramanslaget 34:3 *Åtgärder för biologisk mångfald* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 180 000 000 kronor efter 2008 (avsnitt 4.9.3),
4. bemyndigar regeringen att under 2008 för ramanslaget 34:4 *Sanering och återställning av förorenade områden* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 600 000 000 kronor under 2009–2015 (avsnitt 4.9.4),
5. bemyndigar regeringen att under 2008 för ramanslaget 34:5 *Miljöforskning* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 130 000 000 kronor under 2009–2011 (avsnitt 4.9.5),
6. bemyndigar regeringen att under 2008 för ramanslaget 34:13 *Insatser för internationella klimatinvesteringar* ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 72 000 000 kronor under 2009–2012 (avsnitt 4.9.13),
7. bemyndigar regeringen att under 2008 för ramanslaget 34:14 *Internationellt miljö- och kärnsäkerhetssamarbete med Ryssland* ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 30 000 000 kronor under 2009–2010 (avsnitt 4.9.14),
8. bemyndigar regeringen att under 2008 för ramanslaget 26:2 *Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning* ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 350 000 000 kronor för 2009, högst 235 000 000 kronor för 2010 och högst 235 000 000 kronor för 2011–2013 (avsnitt 5.1.2),
9. för 2008 anvisar anslagen under utgiftsområde 20 *Allmän miljö- och naturvård* enligt följande uppställning:

**Anslagsbelopp***Tusental kronor*

Anslag		Anslagstyp	
26:1	Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Förvaltningskostnader	Ramanslag	43 562
26:2	Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning	Ramanslag	402 904
34:1	Naturvårdsverket	Ramanslag	339 054
34:2	Miljöövervakning m.m.	Ramanslag	302 856
34:3	Åtgärder för biologisk mångfald	Ramanslag	1 913 297
34:4	Sanering och återställning av förorenade områden	Ramanslag	455 023
34:5	Miljöforskning	Ramanslag	86 864
34:6	Kemikalieinspektionen	Ramanslag	135 590
34:7	Internationellt miljösamarbete	Ramanslag	72 993
34:8	Stockholms internationella miljöinstitut	Ramanslag	11 928
34:9	Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut	Ramanslag	254 699
34:10	Stöd till klimatinvesteringar	Ramanslag	392 750
34:11	Miljöbilspremie	Ramanslag	100 000
34:12	Havsmiljö	Ramanslag	100 000
34:13	Insatser för internationella klimatinvesteringar	Ramanslag	50 100
34:14	Internationellt miljö- och kärnsäkerhetssamarbete med Ryssland	Ramanslag	60 000
<b>Summa</b>			<b>4 721 620</b>

## 2 Lagförslag

Regeringen har följande förslag till lagtext.

---

### 2.1 Förslag till lag om ändring i lagen (1990:613) om miljöavgift på utsläpp av kväveoxider vid energiproduktion

Härigenom föreskrivs att 5 § lagen (1990:613) om miljöavgift på utsläpp av kväveoxider vid energiproduktion ska ha följande lydelse.

#### *Nuvarande lydelse*

Avgift tas ut med 40 kronor per helt kilogram utsläppta kväveoxider, räknat som kvävedioxid.

Den som kontinuerligt mäter och registrerar utsläppen med hjälp av en mätutrustning, som uppfyller särskilda krav enligt föreskrifter av regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer, får beräkna avgiften på grundval av mätvärdena.

Görs inte en sådan mätning *skall* utsläppen beräknas på följande sätt. Om mätutrustning som avses i andra stycket är installerad, får utsläppen under högst 60 dygn per kalenderår då mätning inte skett beräknas som en och en halv gånger den mängd kväveoxider, räknat som kvävedioxid, som i genomsnitt uppmätts under en lika lång tid med jämförbara driftförhållanden under samma kalenderår. I annat fall *skall* utsläppen anses motsvara 0,6 gram kväveoxider, räknat som kvävedioxid, per megajoule tillfört bränsle om produktionen sker med hjälp av en

#### *Föreslagen lydelse*

#### 5 §<sup>1</sup>

Avgift tas ut med 50 kronor per helt kilogram utsläppta kväveoxider, räknat som kvävedioxid.

Den som kontinuerligt mäter och registrerar utsläppen med hjälp av en mätutrustning, som uppfyller särskilda krav enligt föreskrifter av regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer, får beräkna avgiften på grundval av mätvärdena.

Görs inte en sådan mätning *ska* utsläppen beräknas på följande sätt. Om mätutrustning som avses i andra stycket är installerad, får utsläppen under högst 60 dygn per kalenderår då mätning inte skett beräknas som en och en halv gånger den mängd kväveoxider, räknat som kvävedioxid, som i genomsnitt uppmätts under en lika lång tid med jämförbara driftförhållanden under samma kalenderår. I annat fall *ska* utsläppen anses motsvara 0,6 gram kväveoxider, räknat som kvävedioxid, per megajoule tillfört bränsle om produktionen sker med hjälp av en

---

<sup>1</sup> Senaste lydelse 2002:411.

gasturbin och 0,25 gram i övriga fall.

gasturbin och 0,25 gram i övriga fall.

---

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2008. Äldre bestämmelser gäller fortfarande i fråga om förhållanden som hänför sig till tiden före ikraftträdandet.

## 3 Allmän miljö- och naturvård

### 3.1 Omfattning

I utgiftsområdet ingår politikområde Miljöpolitik och del av politikområde Forskningspolitik. Regeringens samordning av miljöpolitiken och ekologiskt hållbar utveckling har sin utgångspunkt i detta utgiftsområde samtidigt som åtgärder för en god miljö i stor utsträckning också finansieras inom ramen för andra utgiftsområden.

Forskningspolitiken presenteras närmare under utgiftsområde 16 *Utbildning och universitetsforskning*.

I enlighet med riksdagens beslut (bet. 2005/06:KU21, rskr. 2005/06:333) om ändrad utgiftsområdesindelning från och med 2007 ingår inte Miljöpolitikens anslag 34:1 *Statens strålskyddsinstitut*, 34:2 *Statens kärnkraftinspektion: Förvaltningskostnader* samt 34:3 *Statens kärnkraftinspektion: Kärnsäkerhetsforskning* i utgiftsområdet. Dessa anslag ingår i utgiftsområde 6 *Försvar samt beredskap mot sårbarhet*.

### 3.2 Utgiftsutveckling

**Tabell 3.1** Utgiftsutveckling inom utgiftsområdet

*Miljoner kronor*

	Utfall 2006	Budget 2007 <sup>1</sup>	Prognos 2007	Förslag 2008	Beräknat 2009	Beräknat 2010
Politikområde Forskningspolitik	359	397	399	446	462	479
Politikområde Miljöpolitik	4 187	4 219	4 002	4 275	4 022	4 120
<b>Totalt för utgiftsområde 20</b>	<b>4 546</b>	<b>4 616</b>	<b>4 401</b>	<b>4 722</b>	<b>4 484</b>	<b>4 599</b>

Anm. Beloppen är avrundade och överensstämmer därför inte alltid med summan.

<sup>1</sup> Inklusive tilläggsbudget i samband med 2007 års ekonomiska vårproposition, (bet. 2006/07:FiU:21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

<sup>2</sup> Utfall för 2006 har minskats med de anslag, 34:1 Statens strålskyddsinstitut, 34:2 Statens kärnkraftinspektion: Förvaltningskostnader samt 34:3 Statens kärnkraftinspektion: Kärnsäkerhetsforskning som i enlighet med riksdagens beslut (bet. 2005/06:KU21, rskr. 2005/06:333) fr.o.m. 2007 ingår i utgiftsområde 6 Försvar samt beredskap mot sårbarhet.

**Tabell 3.2 Härledning av ramnivån 2008–2010. Utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård**

Miljoner kronor			
	2008	2009	2010
<b>Anvisat 2007<sup>1</sup></b>	<b>4 615</b>	<b>4 615</b>	<b>4 615</b>
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning <sup>2</sup>	7	41	78
Beslut	21	-253	-177
Överföring till/från andra utgiftsområden	78	81	81
Övrigt			
<b>Ny ramnivå</b>	<b>4 722</b>	<b>4 484</b>	<b>4 599</b>

<sup>1</sup> Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2006 (bet. 2006/07:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

Den totala resursförändringen inom 20 Allmän miljö- och naturvård beräknas uppgå till 107 miljoner kronor 2008, -131 miljoner kronor 2009 och -16 miljoner kronor 2010 i jämförelse med 2007 års utgiftsnivå.

**Tabell 3.3 Ramnivå 2008 realekonomiskt fördelad. Utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård**

Miljoner kronor	
	2008
Transfereringar <sup>1</sup>	2 634
Verksamhetsutgifter <sup>2</sup>	1 409
Investeringar <sup>3</sup>	679
<b>Summa ramnivå</b>	<b>4 722</b>

Den realekonomiska fördelningen baseras på utfallet 2006 samt kända förändringar av anslagens användning.

<sup>1</sup> Med transfereringar avses inkomstöverföringar dvs. utbetalningar av bidrag från staten till exempelvis hushåll, företag eller kommuner utan att staten erhåller någon direkt motprestation.

<sup>2</sup> Med verksamhetsutgifter avses resurser som de statliga myndigheterna använder i verksamheten, t.ex. utgifter för löner, hyror och inköp av varor och tjänster.

<sup>3</sup> Med investeringar avses utgifter för anskaffning av varaktiga tillgångar såsom byggnader, maskiner, immateriella tillgångar och finansiella tillgångar.

### 3.3 Skatteutgifter

Samhällets stöd till företag och hushåll inom utgiftsområde 20 *Allmän miljö- och naturvård* redovisas i huvudsak på statsbudgetens utgifts-sida. Vid sidan av dessa stöd finns det även stöd på budgetens inkomstsida i form av avvikelser från en likformig beskattning, s.k. skatteutgifter. Avvikelser från en likformig beskattning utgör en skatteförmån om t.ex. en viss grupp av skattskyldiga omfattas av en skattelättnad i förhållande till en likformig beskattning och som en skattesanktion om det rör sig om ett "överuttag" av skatt.

Dessa skatteutgifter påverkar statsbudgetens saldo och kan därför jämföras med stöd på budgetens utgiftssida. En utförlig beskrivning av redovisningen av skatteutgifterna finns i bilaga 2 till 2007 års ekonomiska vårproposition. I det följande redovisas de nettobräknade skatteutgifterna med politikområdesanknytning som är att hänföra till utgiftsområde 20 *Allmän miljö- och naturvård*.

**Tabell 3.4 Skatteutgifter inom utgiftsområde 20, netto**

Miljoner kronor		
	Prognos 2007	Prognos 2008
Politikområde Miljöpolitik	420	630
<b>Totalt för utgiftsområde 20</b>	<b>420</b>	<b>630</b>

De enskilda skatteavvikelserna inom politikområdet Miljöpolitik redovisas närmare i avsnitt 4.3, där även en kort förklaring av respektive skatteavvikelse ges.

## 4 Miljöpolitik

### 4.1 Omfattning

Politikområdet omfattar frågor som rör

- naturvård och biologisk mångfald,
- vatten- och luftvård,
- sanering och efterbehandling av förorenade områden,
- avfall,
- bilavgaser,
- miljöskydd,
- miljöövervakning,
- miljöforskning,
- kemikaliekontroll,
- strålskydd,
- kärnsäkerhet,
- meteorologi, hydrologi och oceanografi samt
- internationellt miljösamarbete.

Verksamheten vid Naturvårdsverket, Kemikalieinspektionen, Statens strålskyddsinstitut, Statens kärnkraftinspektion och Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut ingår i politikområdet.

Vidare hör Stiftelsen Institutet för Vatten- och Luftvårdsforskning, Stockholms internationella miljöinstitut, Kärnavfallsfondens styrelse och AB Svenska Miljöstyrningsrådet till politikområdet.

Andra myndigheter med verksamhet inom politikområdet är bl.a. Boverket och Kustbevakningen.

## 4.2 Utgiftsutveckling

**Tabell 4.1 Utgiftsutveckling inom politikområdet Miljöpolitik**
*Miljoner kronor*

	Utfall 2006	Budget 2007 <sup>1</sup>	Prognos 2007	Förslag 2008	Beräknat 2009	Beräknat 2010
<i>Anslag inom utgiftsområde 6</i>						
34:1 Statens strålskyddsinstitut	107,6	119,0	117,5	122,6	125,5	128,7
34:2 Statens kärnkraftinspektion: Förvaltningskostnader	95,4	99,3	99,2	102,8	105,2	107,9
34:3 Statens kärnkraftinspektion: Kärnsäkerhetsforskning	72,9	73,7	74,1	74,1	75,8	77,8
<b>Totalt för utgiftsområde 6</b>	<b>275,9</b>	<b>291,9</b>	<b>290,8</b>	<b>299,5</b>	<b>306,5</b>	<b>314,5</b>
<i>Anslag inom utgiftsområde 18</i>						
2003 18 34:1 Stöd till lokala investeringsprogram för ekologisk hållbarhet	-46,2	-	58,9	-	-	-
<b>Totalt för utgiftsområde 18</b>	<b>-46,2</b>	<b>0,0</b>	<b>58,9</b>	<b>0,0</b>	<b>0,0</b>	<b>0,0</b>
<i>Anslag inom utgiftsområde 20</i>						
34:1 Naturvårdsverket	330,7	339,5	356,7	339,1	339,9	348,7
34:2 Miljöövervakning m.m.	222,1	276,0	271,9	302,9	308,9	289,2
34:3 Åtgärder för biologisk mångfald	1 989,6	1 963,3	1 954,2	1 913,3	1 763,3	1 763,3
34:4 Sanering och återställning av förorenade områden	618,2	507,0	503,0	455,0	540,0	629,1
34:5 Miljöforskning	86,2	86,3	85,0	86,9	89,9	93,0
34:6 Kemikalieinspektionen	118,2	135,5	136,8	135,6	134,7	134,0
34:7 Internationellt miljösamarbete	72,4	73,0	73,0	73,0	73,0	73,0
34:8 Stockholms internationella miljöinstitut	11,9	11,9	11,7	11,9	11,9	11,9
34:9 Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut	254,8	245,0	232,9	254,7	260,6	267,3
34:10 Stöd till klimatinvesteringar	482,4	492,8	289,0	392,8	140,0	200,0
34:11 Miljöbilspremie	-	50,0	50,0	100,0	100,0	0,0
34:12 Havsmiljö	-	38,5	37,8	100,0	150,0	200,0
34:13 Insatser för internationella klimatinvesteringar	-	0,0	-	50,1	50,1	50,1
34:14 Internationellt miljö- och kärnsäkerhets-samarbete med Ryssland	-	0,0	-	60,0	60,0	60,0
<b>Totalt för utgiftsområde 20</b>	<b>4 186,6</b>	<b>4 218,8</b>	<b>4 002,0</b>	<b>4 275,2</b>	<b>4 022,1</b>	<b>4 119,6</b>
<b>Totalt för politikområde Miljöpolitik</b>	<b>4 416,2</b>	<b>4 510,7</b>	<b>4 351,8</b>	<b>4 574,7</b>	<b>4 328,6</b>	<b>4 434,1</b>

<sup>1</sup> Inklusive tilläggsbudget i samband med 2007 års ekonomiska vårproposition, (bet. 2007/08:FiU:21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.



### 4.3 Skatteutgifter

I kapitel 3, avsnitt 3.3, redogjordes för vad en skatteutgift är och varför den redovisas. Dessutom gavs en samlad bild av det totala stödet i form av skatteutgifter inom utgiftsområde 20 *Allmän miljö- och naturvård*. I detta avsnitt redovisas de enskilda skatteavvikelserna inom utgiftsområdet som hör till politikområdet Miljöpolitik.

**Tabell 4.2 Skatteutgifter inom politikområdet Miljöpolitik, netto**

*Miljoner kronor*

	Prognos 2007	Prognos 2008
Förmån av miljöanpassade bilar	420	630
<b>Totalt för politikområdet Miljöpolitik</b>	<b>420</b>	<b>630</b>

#### Förmån av miljöanpassade tjänstebilar

För att underlätta introduktionen av miljöanpassade bilar finns i inkomstskattelagen (1999:1229) regler om nedsättning av förmånsvärdet för vissa miljöanpassade bilar. För elbilar och elhybridbilar sker en justering nedåt till 60 procent av förmånsvärdet för närmast jämförbara bil utan sådan miljöanpassad teknik. Nedsättningen får dock inte överstiga 16 000 kronor per år. Denna justering gäller också fr.o.m. den 1 januari 2006 för bilar som drivs med annan gas än gasol. För bilar som drivs med alkohol görs en justering till 80 procent av förmånsvärdet för den jämförbara bilen. Nedsättningen får i dessa fall inte överstiga 8 000 kronor. Skattebortfallet uppstår till följd av det nedsatta förmånsvärdet och skatteutgiften avser inkomst av tjänst och särskild löneskatt. Justeringsreglerna har den 1 januari 2006 förlängts med tre år och gäller till och med inkomståret 2011.

### 4.4 Mål

Det övergripande målet för miljöpolitiken är att till nästa generation kunna lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta.

Riksdagen beslutade (prop. 1997/98:145, bet. 1998/99:MJU6, rskr. 1998/99:183) våren 1999 om 15 miljö kvalitetsmål, som anger vilket till-

stånd som ska uppnås i ett generationsperspektiv. Ytterligare ett miljö kvalitetsmål, Ett rikt växt- och djurliv, beslutades (prop. 2004/05:150, bet. 2005/06:MJU3, rskr. 2005/06:48, 49) av riksdagen hösten 2005. Målen omfattar följande områden.

- Begränsad klimatpåverkan
- Frisk luft
- Bara naturlig försurning
- Giftfri miljö
- Skyddande ozonskikt
- Säker strålmiljö
- Ingen övergödning
- Levande sjöar och vattendrag
- Grundvatten av god kvalitet
- Hav i balans samt levande kust och skärgård
- Myllrande våtmarker
- Levande skogar
- Ett rikt odlingslandskap
- Storslagen fjällmiljö
- God bebyggd miljö
- Ett rikt växt- och djurliv

Riksdagen har vidare beslutat (prop. 2000/01:130, bet. 2001/02:MJU03, rskr. 2001/02:36) om ett antal delmål för miljö kvalitetsmålen som anger att en viss miljö kvalitetsmål ska vara uppnådd eller att förändringar ska vara genomförda vid en viss tidpunkt för att miljö kvalitetsmålen ska kunna uppnås inom en generation. Miljö kvalitetsmålet Giftfri miljö kompletterades med beslut om delmål (prop. 2000/01:65, 2000/01:MJU15, rskr. 2000/01:269) under våren 2001. Delmål för miljö kvalitetsmålet Begränsad klimatpåverkan beslutades (prop. 2001/02:55, bet. 2001/02:MJU10, rskr. 2001/02:163) under hösten 2001. Våren 2002 beslutade (prop. 2001/02:128, bet. 2001/02:BoU14, rskr. 2001/02:291) riksdagen om ytterligare ett delmål under miljö kvalitetsmålet God bebyggd miljö. Hösten 2003 beslutade (prop. 2002/03:117, bet. 2003/04:MJU04, rskr. 2003/04:13) riksdagen om ytterligare två delmål under miljö kvalitetsmålet God bebyggd miljö. Hösten 2005 beslutade (prop. 2004/05:150, bet. 2005/06:MJU3, rskr. 2005/06:48, 49) riksdagen om tre delmål under

miljökvalitetsmålet Ett rikt växt- och djurliv, två nya delmål under miljökvalitetsmålet Frisk luft, fyra nya delmål under miljökvalitetsmålet Giftfri miljö samt ett nytt delmål under miljökvalitetsmålet God bebyggd miljö. Beslutet innebar också att nio delmål utgick och att sju delmål fick ändrad lydelse.

Våren 2006 beslutade riksdagen (prop. 2005/06:145, bet. 2005/06:BoU9, rskr. 2005/06:365) om ett nytt delmål för energieffektivisering i bebyggelsen som ersätter delmålet om energianvändning i bebyggelsen m.m. under miljökvalitetsmålet God bebyggd miljö.

## 4.5 Politikens inriktning

### Det ska löna sig att ta miljöansvar

Regeringens miljöpolitik ska grunda sig på internationellt samarbete och tillvarata den möjlighet som internationella forum ger. Sverige ska vara en drivande kraft i de globala klimatförhandlingarna. EU är en viktig plattform för svensk miljöpolitik. Människors, organisationers och företags vilja och förmåga att ta ansvar i miljöfrågor måste tas tillvara. Det skapar innovationer och är avgörande för utvecklingskraften i Sverige. Politiken ska ställa miljökrav och uppmuntra utveckling. Marknaden levererar lösningarna. Användandet av miljöanpassade alternativ ska stimuleras genom ekonomiska styrmedel som gör det lönsamt att agera miljövänligt. Regeringen vill utveckla ekonomiska instrument som styr i rätt riktning och ta bort subventioner som styr utvecklingen åt fel håll.

Marknadsekonomin institutioner, ekonomiska styrmedel, forskning och ny teknik är viktiga verktyg för att styra mot en hållbar utveckling. För att förändra beteenden och skapa en vilja att investera i ny teknik behövs ekonomiska styrmedel som ger incitament att agera miljövänligt.

Miljö- och energibeskattningen ska utformas så att det lönar sig att ta miljöansvar. Miljöutmaningarna ska tas tillvara som en ekonomisk hävstång. Miljöteknik kommer att efterfrågas vid omställningen av energi- och transportsystem. Behovet av teknik med minimal miljöpåverkan

kommer att ge växande möjligheter till ökad svensk export av miljöteknik.

Den tekniska utvecklingen går allt snabbare och morgondagens miljöteknik är omöjlig att förutse. Därför är det viktigt att politiska beslut fokuserar på miljöeffekter och inte på specifika tekniska lösningar.

Sverige ska visa ledarskap på miljöområdet både genom det vi gör här hemma, i arbetet inom EU och internationellt. Miljöproblemen är gränsöverskridande och kräver samverkan mellan länder – bilateralt, regionalt och globalt. I många fall krävs att beslut eller initiativ tas inom EU.

Genom att förena ekonomisk tillväxt med miljöhänsyn, kan Sverige vara ett föredöme för många av de utvecklingsländer och de snabbt växande ekonomierna som eftersträvar en hållbar utveckling. En ekonomisk tillväxt där naturens resurser kan brukas utan att förbrukas är en viktig del av Sveriges internationella miljöarbete.

En hållbar utveckling ska eftersträvas. Det omfattar både ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet. Vi har ett ansvar gentemot kommande generationer att bruka naturens rikedomar utan att förbruka.

### Miljökvalitetsmålen ligger fast

Miljömålsarbetet är en viktig del av den svenska miljöpolitiken. De miljökvalitetsmål som riksdagen antagit ligger fast. Miljömålsstrukturen ger ramen för en kraftfull miljöpolitik. Utgångspunkten är att Sveriges miljöarbete ska vägledas av ambitiösa miljömål samt följas av tydliga åtgärder, strategier och handlingsplaner.

### Klimatet – vår tids viktigaste miljöfråga

#### En klimatproposition under 2008

De pågående klimatförändringarna är en av vår tids största utmaningar och därmed den högst prioriterade miljöfrågan. FN:s klimatpanel IPCC drar i sin fjärde utvärderingsrapport slutsatsen att huvuddelen av den uppvärmning som skett sedan år 1950 är mycket sannolikt orsakad av ökande halter av växthusgaser i atmosfären. Vidare gör IPCC bedömningen att fortsatta utsläpp av växthusgaser mycket sannolikt

kommer att leda till en fortsatt uppvärmning under 2000-talet som är större än den vi upplevt under 1900-talet. Omfattningen av problemet är allvarigare än vad som tidigare bedömts av IPCC. Konsekvenserna av klimatförändringar kan också komma att bli allvarigare. Regeringen flyttar fram positionerna och höjer ambitionen nationellt och internationellt. Insatserna ska utvecklas i ett nära samarbete med hela samhället; så väl konsumenter som miljöorganisationer, forskare och företag. Regeringen har som ett led i detta bl.a. tillsatt en parlamentarisk beredning för översyn av klimatpolitiken (dir. 2007:59) med uppdrag att genomföra en genomgripande översyn av den svenska klimatpolitiken inför klimatpropositionen 2008.

Kännetecknande för miljöfrågorna de senaste decennierna är skiftet från ett nationellt fokus till ett gränsöverskridande regionalt och globalt perspektiv. Klimatförändringarna är till sin karaktär globala och måste därför mötas på global nivå. De rika länderna har ett särskilt ansvar att minska sina utsläpp av växthusgaser. En verkningsfull global klimatpolitik förutsätter att detta ansvar inte begränsas till det nationella territoriet. De åtaganden om utsläppsminskningar som världens länder har kommit överens om inom ramen för Kyotoprotokollet är inte tillräckliga. Sverige driver frågan om hur en framtida klimatregim bör utformas efter att Kyotoprotokollets åtagandeperiod 2008–2012 upphör. Sverige kommer att få en central roll i denna process i och med ordförandeskapet i EU:s ministerråd hösten 2009. Regeringen har redan påbörjat förberedelserna för detta arbete, bl.a. genom miljöministermötet som hölls vid Riksgränsen i juni 2007. Vid EU:s miljöministerråd i februari 2007 förklarade miljöministrarna att EU ska minska sina utsläpp med minst 20 procent till 2020 jämfört med 1990 års utsläpp, oberoende av resultaten av de internationella förhandlingarna. Sverige har tillsammans med övriga EU-länder anslutit sig till denna linje. EU är dock berett att minska sina utsläpp med 30 procent till 2020 om andra parter tar sitt ansvar. Europeiska rådet ställde sig bakom dessa mål vid sitt möte i mars 2007.

## En effektiv utsläppshandel

Sverige driver en ambitiös linje inom EU för en effektiv utsläppshandel. Regeringen förespråkar en fortsatt restriktiv tilldelning av utsläppsrätter, att utsläppshandeln ska inkludera fler gaser, fler sektorer och fler länder samt fördelning mot betalning ska användas i så stor utsträckning som möjligt.

## Satsning på miljöteknik och miljöanpassade transportsystem

Åtgärder som syftar till utsläppsminskningar ska kombineras med offensivt arbete utveckling som mobiliserar näringslivet i forskning, teknikutveckling, snabb teknikintroduktion och exportsatsningar. När svenska företag investerar i miljöteknik utomlands genererar det i många fall större utsläppsminskningar än om samma investering görs i Sverige. Tekniköverföring till utvecklingsländer är en viktig miljöåtgärd. Klimatkonventionens mekanism för ren utveckling (CDM) är ett instrument för tekniköverföring vars betydelse ökar. Insatser och investeringar inom CDM innebär att ytterligare ett kapitalflöde av växande betydelse mobiliserar till utvecklingsländerna vid sidan av traditionellt utvecklingsbistånd.

En omställning av infrastruktur och transportsystem mot mer hållbara lösningar kommer att bli nödvändig. De olika transportslagen bör i högre grad bära sina egna kostnader och externa kostnader bör i högre grad internaliseras i transportpriset. I ett framtida transportsystem kommer alla transportslag att behöva utnyttjas effektivt. Att underlätta kombitrafik och fler transporter på järnväg är viktiga delar av en omställning av transportsystemet.

EU har ett viktigt uppdrag att styra utvecklingen mot energi- och transportsystem som förbättrar luftkvaliteten, minskar koldioxidutsläppen och därigenom motverkar klimatförändringen. Åtgärder vidtas för att de gemensamma mål som beslutas ska kunna uppnås. Inom ramen för EU-samarbetet verkar den svenska regeringen för bl.a. bindande och skärpta avgaskrav på fordon, ökad användning av förnybara drivmedel och slopade tullar på förnybara drivmedel.

För att möta utvecklingen på världsmarknaden för biodrivmedel, bedömer regeringen att det nu finns skäl och möjligheter att så snart det är möjligt ta bort tullvillkoret för etanol som låginblandas i bensin och därmed behandla denna på samma sätt som etanol som används i drivmedlet E85. Slopandet av tullvillkoret kräver ett godkännande från EU i form av kommissionen, men regeringen bedömer att ett sådant kan erhållas relativt snart och att tullvillkoret bör kunna slopas senast den 1 januari 2009.

### **Satsning på nya bränslen och miljöforskning**

I syfte att miljöanpassa transportsektorn har regeringen vidtagit åtgärder för att fasa ut äldre fordon utan katalytisk avgasrening och stimulera introduktionen av fler miljöbilar på marknaden. Genom införande av producentansvar för uttjänta bilar och samtidigt en tillfällig skrotningssättning har en fördubbling skett av antalet äldre fordon som lämnas in för återvinning. Införandet av en miljöbilspremie har inneburit en kraftig ökning av andelen miljöbilar på nybilsmarknaden.

Miljökraven vid offentlig transportupphandling har skärpts. Regeringen avser utreda förutsättningar, lämplig utformning samt konsekvenser av att använda en gemensam miljöbilsdefinition vid upphandling, skatte- lagstiftning samt i andra regelverk som avser att främja introduktionen av miljöanpassade bilar. Användandet av bibränslen stimuleras genom skattebefrielse på etanol, genom ökad inblandning av rapsmetylester (RME) i diesel och genom uppbyggnad av tankställen för nya drivmedel. Förstärkningar görs även på att utveckla andra generationens biodrivmedel. Vidare avser regeringen utarbeta en proposition under hösten 2007 med syftet att tillåta efterkonvertering av personbilar för alternativbränslen. Regeringen har beaktat detta i beräkningarna av det indirekta skattebortfallet.

### **Regeringen förverkligar klimatmiljarden**

Utökade resurser behövs för att utveckla Sveriges klimat- och energipolitik. Därför satsar regeringen ytterligare en miljard kronor inom klimatområdet för perioden 2008 t.o.m. 2010.

Insatserna kommer att genomföras inom den politik som rör miljö, skogs- och jordbruk samt energiområdena. De tillkommande insatserna omfattar för denna period (i miljoner kronor) klimatforskning (30), energieffektivisering (310), stöd till andra generationens biodrivmedel (120) och till internationellt forsknings-samarbete (30), nationellt nätverk för vindbruk (40), hållbart uttag av biomassa i jord- och skogsbruk (40), klimatinvesteringar i andra länder (90), samt ett program för hållbara städer (340).

Likaså föreslås ett antal förändringar av energi- och miljöskatter som sammantaget förbättrar miljöstyrningen och bidrar till att nå de energi- och klimatpolitiska målen.

I den klimatproposition som planeras till 2008 kommer den långsiktiga inriktningen på samtliga insatser och styrmedel av betydelse för klimatpolitiken att ses över i ett sammanhang.

### **En bättre havsmiljö**

Regeringen prioriterar en bättre havsmiljö i Östersjön och Västerhavet. Det kräver ett aktivt och brett engagemang nationellt, regionalt och internationellt. Regeringen har tidigare aviserat en satsning på cirka 500 miljoner kronor för att förbättra miljön i haven. I detta arbete finns fyra viktiga utgångspunkter. För det första ska den största delen av havsmiljöarbetet göras på land. Där finns källorna till utsläpp och övergödning. För det andra väljer regeringen åtgärder som ger märkbara resultat, som t.ex. en förbättring av situationen när det gäller enskilda avlopp. För det tredje måste arbetet bedrivas internationellt och i ett nära samarbete med övriga Östersjöländer. Särskild prioritet ligger på EU-arbete inom bl.a. jordbruks- och fiskeområdet i syfte att gynna havsmiljön. För att förstärka det internationella havsmiljöarbetet har regeringen utsett en havsmiljöambassadör. För det fjärde måste kunskapen om rätt insatser i havsmiljöarbetet öka. Vi vet alltför lite om landskapet under vattnet.

### **Ett brett arbete för en ny havspolitik**

Övergödning, hårt fisketryck och utsläpp av miljögifter har fått stora konsekvenser för haven. Många sektorer i samhället nyttjar och påverkar

havet på olika sätt. Målet är därför en sektorsövergripande politik som tar ett helhetsgrepp om havsfrågorna och ser till att havsanknutna näringar kan utvecklas samtidigt som ekosystemen bevaras och restaureras. Arbetet med en sammanhållen svensk havspolitik har därför inletts med sikte på en havspolitik proposition under mandatperioden. Parallellt engagerar sig Sverige i arbetet med att utforma EU:s framtida havspolitik, att stärka HELCOM:s arbete bl.a. genom att anta en ambitiös aktionsplan samt att vara delaktiga i de internationella havskonventionerna.

### **Ett havsmiljöarbete med snabba resultat**

Regeringen fokuserar både på långsiktiga åtgärder för att förhindra fortsatta utsläpp och läckage av näringsämnen, och på konkreta åtgärder för att snabbt förbättra miljö kvaliteten i haven. Redan under 2007 förstärks arbetet med åtgärder för att restaurera havsmiljön genom syresättning av havsbottnar, reducering av mängden skarpsill, restaurering av havsvikar och återställning av vandringsvägar. Förstärkta satsningar görs även för att minska miljöpåverkan från enskilda avlopp, att etablera hänsynsområden och att kartlägga havsbottnars struktur och liv. Den marina miljöövervakningen får en resursförstärkning. Det är viktigt med en god förståelse för hur de marina ekosystemen fungerar och deras samverkan med samhälls-ekonomi. Med denna kunskap kan vi och våra grannländer börja planera åtgärder, restaureringsinsatser och den framtida användningen av våra hav genom en tillämpning av ekosystemansatsen. Regeringen förstärker resurserna till vattenmyndigheter och andra myndigheter vars insatser spelar en viktig roll för havsmiljöns kvalitet. Regeringen har till Europeiska kommissionen anmält ett förslag till nationellt förbud mot fosfater i tvättmedel.

Ekonomiska styrmedel i form av handelssystem för fosfor och kväve utreds och en samhällsekonomisk konsekvensanalys genomförs också. Kraftfulla åtgärder kommer att krävas även inom jordbruks- och avloppssektorn.

### **Biologisk mångfald – en hörnsten i miljöpolitiken**

Naturen utgör vår livsmiljö och ger oss förutsättningar för vår överlevnad. Människan har präglat naturen och utformat kulturlandskapet i generationer. Människans rätt att förändra och bruka naturen förutsätter ett ansvar att förvalta den väl. Vi måste upprätthålla naturens förmåga att ge oss det vi behöver.

Biologisk mångfald säkrar nödvändiga ekosystemtjänster som försörjer oss med livsmedel och vattenrening, som ger möjlighet att upprätthålla luftens syrehalt, jordens bördighet och som buffrar effekter av klimatförändringen. Men biologisk mångfald är också en källa till inspiration och mentalt välbefinnande. Våra naturmiljöer ger oss och besökare från andra länder unika möjligheter till rekreation och friluftsliv. I folkhälsoarbetet är naturen och friluftslivet en allt viktigare byggsten. Naturresurser ska nyttjas på ett hållbart sätt. Bevarandet av den biologiska mångfalden är en hörnsten i regeringens miljöpolitik och målet om att hejda förlusten av biologisk mångfald till 2010 står fast.

Att bevara arter innebär dock inte att konservera naturen. En mångfald av arter som kan anpassa sig till förändrade villkor är särskilt viktigt i ljuset av pågående klimatförändringar som tryggar människans egen existens.

### **Översyn av områdesskyddet**

Det är viktigt att naturvårdspolitikerna står i överensstämmelse med samhällets behov och värderingar. Regeringen vill utveckla områdesskyddet. Regeringen vill skapa delaktighet och ta vara på engagemang och förstärka dialogen med medborgarna. Formerna för samråd och tidig information ska utvecklas. Markägarens medverkan är central. Regeringen avser att återkomma till riksdagen under mandatperioden.

### **Ett ändamålsenligt strandskydd**

Inom Regeringskansliet pågår ett arbete med en översyn av strandskyddsbestämmelserna och regeringen avser att under 2008 utarbeta en proposition på området. Strandskyddets betydelse för friluftsliv, växt- och djurliv samt

lokal och regional utveckling är viktiga aspekter i utformningen av ett ändamålsenligt strandskydd. Därför kommer strandskyddet att utvecklas för att ge ett tydligare skydd i de områden där ett starkt tryck på exploatering finns, samtidigt som större grad av lokal och regional anpassning av strandskyddet ska kunna ske.

### **Samverkan mellan natur- och kulturmiljösektorerna och de areella näringarna**

En helhetssyn på landskapet är viktig för hela Sveriges utveckling och innovationskraft på landsbygd såväl som i stad. Detta förutsätter bl.a. ett dynamiskt näringsliv på landsbygden som ger sysselsättning liksom en attraktivt livs- och boendemiljö där landskapets natur- och kulturvärden värnas. För en god livsmiljö i städerna är frågor om grönstruktur och tillgång till tätorts-nära natur- och kulturvärden betydelsfull. Regeringen anser att det är viktigt att utarbeta tvärsektoriella samarbetsformer med ett brett ansvarstagande hos och samverkan mellan samhällets olika delar när det gäller naturvärden, kulturvärden och sociala värden.

### **En giftfri miljö och minskad nedskräpning**

#### **Aktivt genomförande av Reach**

Regeringens inriktning är att få en fungerande kemikaliekontroll och miljöskydd, byggd på långtgående europeisk och internationell samverkan. Genom EU:s nya kemikalielagstiftning, Reach, har ett enhetligt system skapats för registrering, bedömning och godkännande av kemikalier. Därmed har också ett väsentligt högre skydd för hälsa och miljö skapats i Europa. Kemikaliepolitiken går i stora delar in i en ny fas i och med att beslut har fattats om Reach. Regeringen har beslutat att tillsätta en utredare som ska se över svensk kemikalielagstiftning i och med att EU:s kemikalielagstiftning träder i kraft den 1 juli 2007.

Regeringen kommer att verka för en hög ambition såväl nationellt som i övriga EU vad gäller genomförandet av Reach, bl.a. för att få ett bra genomslag för tillämpningen av substitutionsprincipen. Ett framgångsrikt genomförande av den globala kemikaliestrategin, SAICM,

kräver framför allt fortsatt stöd till utvecklingsländerna för bl.a. kapacitetssupplevering. En utveckling av kemikaliepolitiken på global nivå är nödvändig.

När det gäller efterbehandling av förorenade områden kommer det att ta mycket lång tid att nå miljömålen med nuvarande metoder. Det är viktigt att de områden där akuta problem kan uppstå prioriteras. Regeringen kommer att noga följa hur miljömålen uppfylls och värdera om det finns komplement till nuvarande metoder, som kan leda till att miljö kvalitetsmålet nås effektivare.

### **Ökad återvinning och minskad nedskräpning**

Regeringens ambition är att bryta sambanden mellan ekonomisk tillväxt och negativ miljöpåverkan från ökad användning av energi och råvaror. Kretsloppspolitikerna ska utvecklas för att minska avfallsmängderna och öka återvinningen. En viktig faktor är att få en bred acceptans bland medborgarna för insamlingssystemen. Regeringen ser därför över hur producenternas ansvar för insamling av avfall kan utvecklas. Nedskräpningen i samhället upplevs som ett ökande problem. För att motverka en sådan utveckling krävs ytterligare åtgärder. Regeringen kommer att medverka till att sådana genomförs.

### **Fortsatta regelförenklningar på miljöområdet**

Regeringen har som mål att minska företagens administrativa kostnader för samtliga statliga regelverk med minst 25 procent till hösten 2010. Regeringens syfte är också att regelförenklaringsarbetet ska leda till en märkbar förändring i företagets vardag.

Fungerande och effektiva tillståndsprocesser och effektiv tillsyn är viktigt för att näringsliv och verksamheter ska kunna utvecklas med fortsatt höga miljökrav. De största administrativa kostnaderna på miljöområdet uppstår i samband med miljöfarlig verksamhet, enligt en rapport från Verket för näringslivsutveckling (Nutek) (R 2006:01). Detta är ett av skälen till att regeringen har beslutat om en ny bilaga till förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd som bl.a. innebär en kraftig minskning av antalet tillståndspliktiga

verksamheter. Nya regler om miljöansvar för allvarliga miljöskador har också antagits.

Regeringen har vidare beslutat utreda möjligheterna att förenkla, samordna och på så sätt effektivisera handläggningen och domstolsprövningen av fastighetsmål och mål och ärenden enligt miljöbalken och plan- och bygglagen (dir. 2007:94). Utredaren kommer även att få i uppdrag att bl.a. utreda behovet av författningsändringar avseende vissa andra frågor enligt miljöbalken och plan- och bygglagen

Regeringens avser att med full kraft fortsätta regelförenklingsarbetet på miljöområdet. Detta regelförenklingsarbete avses ske i nära samverkan med näringsliv och andra berörda.

Miljösituationen i våra större städer kräver uppmärksamhet och ökad samverkan mellan den lokala och den nationella nivån. Särskild vikt bör fästas vid luftkvalitet och buller, bl.a. mot bakgrund av miljö kvalitetsnormerna på dessa områden. Den tätortsnära naturen har en viktig funktion. Samtidigt måste reglerna utformas så att täta och långsiktigt hållbara stadsstrukturer inte motverkas.

### Ökat internationellt samarbete

Miljöproblemen är gränsöverskridande. För att nå fler av de svenska miljö kvalitetsmålen krävs samverkan mellan länder, bilateralt, regionalt och globalt. En viktig del av svensk miljöpolitik är arbetet i regionala och globala organisationer, och överenskommelser till skydd för miljön som Sverige anslutit sig till. Sverige ska vara pådrivande i regionala och globala miljöprocesser och arbeta för en mer effektiv internationell miljöförvaltning.

### Ökat fokus på globalisering i internationella samarbetsorganisationer

Globaliseringsfrågornas koppling till miljö står i centrum på den internationella agendan. Under 2008 behandlas miljöeffekter av globaliseringen på ministernivå i såväl UNEP som OECD. Frågan är också aktuell i Nordiska ministerrådet där Sverige kommer att vara ordförande 2008. Inom miljösektorn är klimat, hav och kemikalier prioriterade områden. En ny nordisk hållbarhetsstrategi samt ett miljöhandlingsprogram kommer att utarbetas. De nordiska ländernas

samsyn när det gäller miljöfrågor möjliggör gemensamma initiativ i närområdet, inom EU och internationellt.

### Fokus på de snabbt växande ekonomierna

Utmaningen att skapa hållbar produktion och konsumtion får ökad betydelse. Utvecklingen i länder med stark ekonomisk tillväxt som Kina, Ryssland och Indien är avgörande för möjligheterna till en förbättrad miljösituation i världen. Ökad samverkan med dessa länder är därför av stor betydelse och skapar också en möjlighet till export av svensk miljöteknik. Från 2008 kommer regeringen att ha ett särskilt anslag för myndighetssamarbetet med Ryssland.

### Förberedelser inför ordförandeåret i EU

Det kommande ordförandeskapet i EU hösten 2009 innebär en kraftsamling och är av stor betydelse både för att driva på arbetet med EU:s interna lagstiftning och det globala miljöarbetet. Sveriges ordförandeskap ska utgöra en viktig del i utformningen av en ny internationell klimatregim inom ramen för FN. EU:s roll i detta arbete kommer att vara avgörande för det gemensamma globala resultatet.

## 4.6 Resultatredovisning

Miljömålsrådet lämnade i juni 2007 sin årliga rapport om uppföljningen av Sveriges miljö kvalitetsmål, Miljömålen i ett internationellt perspektiv, de Facto 2007.

De nu aktuella bedömningarna av läget för de nationella miljö kvalitetsmålen visar i stort sett samma resultat som för tidigare år. Nu är dock bedömningen att ytterligare ett miljö kvalitetsmål, Hav i balans samt levande kust och skärgård, är mycket svårt att nå. Miljömålsrådet gör därmed bedömningen att åtta av de sexton miljö kvalitetsmålen är mycket svåra att nå i tid. Dessa mål är Begränsad klimatpåverkan, Frisk luft, Bara naturlig försurning, Giftfri miljö, Ingen övergödning, Hav i balans samt levande kust och skärgård, Levande skogar och Ett rikt växt- och djurliv. För övriga miljö kvalitetsmål

gäller att de bedöms möjliga att nå under förutsättning att ytterligare åtgärder sätts in.

Den sammantagna bilden av möjligheterna att nå miljö kvalitetsmålen i tid visar att stora utmaningar kvarstår. Samtidigt går utvecklingen för flera av målen åt rätt håll. Miljömålsrådet bedömer att för knappt hälften av miljö kvalitetsmålen går utvecklingen i miljön åt rätt håll. För åtta miljö kvalitetsmål bedöms utvecklingen som mer eller mindre oförändrad och endast i ett fall, Begränsad klimatpåverkan, bedöms tillståndet i miljön tydligt försämrats.

För två av de miljö kvalitetsmål som bedöms mycket svåra att nå, utvecklas miljötillståndet ändå i rätt riktning. Det gäller Frisk luft och Bara naturlig försurning. Att målen trots detta bedöms bli mycket svåra att nå inom tidsramen beror bl.a. på att återhämtningen i miljön går långsamt, samt att fler och kraftfullare åtgärder både nationellt och internationellt behövs för att målen ska uppnås i tid.

Alla länsstyrelser och Skogsstyrelsen har gjort regionala bedömningar av miljö kvalitetsmålen och de regionala målen. Länens bedömningar stämmer i stort väl överens med de nationella, men vissa skillnader i regionala förutsättningar framkommer. Rådet konstaterar att glesbygdslän generellt bedömer att det är något större möjligheter att uppnå miljö kvalitetsmålen i sina regioner. De miljö kvalitetsmål där flest län avviker från den nationella bedömningen är Frisk luft och Bara naturlig försurning, vilka på nationell nivå bedöms som mycket svåra att nå. För Frisk luft bedömer huvuddelen av länen, och då i huvudsak län som saknar större tätorter, att målet kan nås med ytterligare åtgärder. Även för målet Bara naturlig försurning kan man se klara regionala skillnader i bedömningarna om möjligheterna att nå målet. Gotland med sin kalkrika berggrund, län i östra Sverige och flera Norrlandslän gör en relativt positiv bedömning av möjligheterna att nå miljö kvalitetsmålet, medan andra län som är mer utsatta för lufttransporterade föroreningar och med markförhållanden som medför långsammare återhämtning, gör en mer negativ bedömning.

#### 4.6.1 Begränsad klimatpåverkan

Miljö kvalitetsmålet är att halten av växthusgaser i atmosfären i enlighet med FN:s ramkonvention för klimatförändringar ska stabiliseras på en nivå

som innebär att människans påverkan på klimat-systemet inte blir farlig. Målet ska uppnås på ett sådant sätt och i en sådan takt att den biologiska mångfalden bevaras, livsmedelsproduktionen säkerställs och andra mål för hållbar utveckling inte äventyras. Sverige har tillsammans med andra länder ett ansvar för att det globala målet kan uppnås.

Ett delmål anger inriktning och tidsperspektiv i det fortsatta miljöarbetet för att nå miljö kvalitetsmålet. Delmålet gäller svenska utsläpp av växthusgaser.

##### 4.6.1.1 Resultat

Enligt delmålet ska medelvärdet för de svenska utsläppen av växthusgaser för perioden 2008–2012 vara minst 4 procent lägre än utsläppen år 1990. Utsläppen 2005 beräknas till 67 miljoner ton koldioxidekvivalenter, dvs. ungefär sju procent under 1990 års utsläppsnivå. De svenska utsläppen är bl.a. beroende av tillgången på vattenkraft, vilken kan variera betydligt från ett år till ett annat. Sverige tillhör det fåtal industri-länder som uppvisar en utsläppsutveckling som är förenlig med miljö kvalitetsmålet Begränsad klimatpåverkan.

De globala utsläppen av växthusgaser ökar. Vid EU:s miljöministerråd den 20 februari 2007 förklarade miljöministrarna att EU ska minska sina utsläpp med minst 20 procent till 2020 jämfört med 1990 års utsläpp, oberoende av utgången i de internationella förhandlingarna. Sverige har tillsammans med övriga EU-länder anslutit sig till denna linje. EU är dock berett att minska sina utsläpp med 30 procent till 2020 om andra parter tar sitt ansvar och gör jämförbara åtaganden. Europeiska rådet ställde sig bakom dessa mål vid sitt möte den 9 mars 2007.

Utsläppsutvecklingen i Sverige har under perioden 1990 fram till i dag uppvisat en gynnsam trend. Enligt en ny prognos från Energimyndigheten och Naturvårdsverket kommer utsläppen 2010 att minska cirka 4 procent jämfört med 1990 års nivå. Sverige bör därmed ha goda förutsättningar att nå det nationella målet att minska utsläppen med fyra procent som ett medelvärde för perioden 2008–2012. Till 2020 behöver utsläppen minska ytterligare.

Hittills har 211 lokala investeringsprogram (LIP) och 95 klimatinvesteringsprogram



(Klimp) med sammanlagt mer än 2 500 åtgärder beviljats bidrag. De två olika bidragsformerna befinner sig i olika faser av genomförande. Av de 211 beviljade programmen inom LIP har hittills 176 genomförts och slutrapporterats. Åtgärderna inom LIP har uppgetts kunna minska utsläppen av koldioxid med ungefär en miljon ton per år. Även åtgärderna inom Klimp har angetts kunna minska koldioxidutsläppen med cirka en miljon ton per år och energianvändningen beräknas minska med drygt en terawattimme per år. Konjunkturinstitutet (KI) presenterade i maj en analys av hur medlen för Klimp har fördelats. Enligt KI skulle dock ungefär en tredjedel av bidragen kunna ha fördelats mer kostnadseffektivt och därigenom lett till något större utsläppsminskningar. Kostnaden för att minska koldioxidutsläppen beräknas uppgå till tio öre per kg för de bidrag till klimatinvesteringar som beslutats i år.

På nationell nivå har under 2006 och 2007 flera beslut tagits som, tillsammans med tidigare klimatpolitiska beslut, ytterligare kommer att påverka de svenska utsläppen i gynnsam riktning. Särskilt viktigt är det med åtgärder inom transportsektorn. Genom införande av producentansvar för uttjänta bilar och samtidigt en tillfällig skrotningssersättning har en fördubbling skett av antalet fordon som lämnas in för återvinning. Åtgärden leder till att de fordon som är sämst för miljön i ökad utsträckning ersätts med nyare och mer miljövänliga fordon. Införandet av en miljöbilspremie har inneburit en kraftig ökning av andelen miljöbilar på nybilsmarknaden. Regeringen satsar också på att öka andelen biobränslen, bl. a. genom att skatten på etanol slopats, ökad inblandning av rapsmetylster i diesel och bidrag till utbyggnad av tankställen för biogas. Satsningar görs även på att utveckla andra generationens biodrivmedel.

En tidsmässig förlängning och utvidgning av elcertifikatsystemet har genomförts. Detta är ett verkningfullt redskap för att styra utvecklingen mot högre andel förnybar energiproduktion. Som ett komplement till detta har utbyggnaden av vindkraft underlättats genom planeringsstöd, tillsättandet av vindkraftsamordnare samt stöd till marknadsintroduktion av vindkraft.

Klimatförändringarna är en global fråga vars lösning förutsätter internationellt samarbete. Kyotoprotokollet anvisar som internationella samarbetsformer när det gäller faktiska åtgärder mot en ökande halt av växthusgaser i atmosfären

de så kallade flexibla mekanismerna. Mekanismen för en ren utveckling (CDM) och gemensamt genomförande (JI). Dessa mekanismer vidgar utrymmet för effektiva åtgärder för att uppfylla åtaganden till att sträcka sig utanför enskilda parters territorium. De långtgående utsläppsminskningar som är nödvändiga för en verkningsfull insats mot klimatförändringar kan inte begränsas av nationella gränser. För att bidra till att utveckla Kyotoprotokollets flexibla mekanismer till trovärdiga och effektiva element i det internationella klimatsamarbetet, bedriver Sverige i samarbete med andra länder främst genom Energimyndigheten projekt som bidrar till att begränsa utsläpp av växthusgaser till atmosfären. Myndighetens bilaterala projekt innefattade 2006 sex CDM-projekt i Kina, Indien och Brasilien och förberedelser för gemensamt genomförande projekt i Ryssland, Estland, Ukraina och Rumänien. Under anslaget finansieras också Sveriges deltagande i Världsbankens Prototype Carbon Fund (PCF) samt i Europeiska bankens för återuppbyggnad och utveckling (EBRD) och Nordiska investeringsbankens miljöfacilitets (NEFCO) multilaterala klimatfonder. Projekten uppvisar kostnadseffektivitet då kostnaderna för att minska utsläpp uppgår till cirka fem öre per kg koldioxidekvivalent, vilket kan jämföras med den aktuella nivån för den svenska koldioxidskatten och priset på utsläppsrätter .

#### 4.6.1.2 Analys och slutsatser

Klimatförändringarna är en av vår tids största utmaningar. De sociala, ekonomiska och miljömässiga effekterna av klimatförändringarna riskerar att bli mycket allvarliga. Den globala medeltemperaturen ökar i takt med att halten växthusgaser i atmosfären ökar. Halten är nu drygt 30 procent högre än den var vid industrialismens början, dvs. i mitten av 1800-talet. Om nuvarande utsläppstrend fortsätter kommer de globala utsläppen att ha ökat avsevärt inom några decennier. Det internationella samfundet står således inför en stor utmaning i att gemensamt arbeta för att minska de globala utsläppen.

Insatser behövs både på nationell och internationell nivå. Därför satsas nu en miljard kronor under mandatperioden för att utveckla klimat- och energipolitiken. Regeringen

bedömer att ytterligare insatser behövs för bl.a. hållbara städer, klimatinvesteringar i andra länder och klimatforskningen vid Rossby Centre, Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut (SMHI).

Sverige arbetar aktivt internationellt för att det globala arbetet inriktas så att miljö-kvalitetsmålet kan nås. Sverige är drivande i arbetet med en framtida globala klimatregim efter att Kyotoprotokollets åtagandeperiod 2008–2012 upphör. Sverige kommer att få en central roll i denna process i och med sitt ordförandeskap hösten 2009 eftersom förhandlingarna då bör vara inne i ett slutskede.

Sverige driver samtidigt en ambitiös linje inom EU om en alltmer restriktiv tilldelning av utsläppsrätter inom systemet för handel med utsläppsrätter. Handelssystemet omfattar omkring hälften av EU:s samlade koldioxidutsläpp och utgör enskilt ett av de viktigaste styrmedlen för att uppnå långtgående minskningar av utsläppen. I den pågående översynen av handelssystemet bör en utgångspunkt vara att utsläppshandeln ska inkludera fler gaser och sektorer samt inkludera eller länkas till fler länder och regioner samt att fördelning mot betalning ska användas i så stor utsträckning som möjligt. Regelverket bör också harmoniseras ytterligare.

Många åtgärder på flera olika områden kommer att behövas för de kommande åren. Dit hör en översyn av ekonomiska styrmedel inom bl.a. transportsektorn, något som ligger inom klimatberedningens uppgift. Forskning och teknikutveckling behöver förstärkas, liksom satsningar på utsläppsminskande åtgärder utomlands. Sverige arbetar aktivt med att utveckla Kyotoprotokollets s.k. projektbaserade mekanismer, gemensamt genomförande (JI) och mekanismer för ren utveckling (CDM) till kostnadseffektiva och trovärdiga instrument inom det globala klimatsamarbetet. Sverige har investerat både multilateralt och bilateralt i utsläppsminskande projekt i andra länder. Samarbetet med utvecklingsländer är en särskilt viktig del i ett långsiktigt globalt arbete mot klimatförändringarna. Det pågående samarbetet mellan Statens energimyndighet och Styrelsen för internationellt utvecklings-samarbete (Sida) bör utvecklas på området. Insatser av detta slag bedöms bli centrala element i det fortsatta internationella klimatsamarbete och nödvändiga för långtgående globala utsläppsminskningar.

Fortsatta svenska insatser kan dessutom bidra till energiteknik- och miljöteknikexport samt spridning av lösningar för hållbar utveckling.

Utsläpp av ozonnedbrytande ämnen bidrar till växthuseffekten då många ozonnedbrytande ämnen också är växthusgaser. Det är därför viktigt att försöka finna strategier som samverkar till skydd för både ozonskiktet och klimatet, exempelvis genom att uppnå synergier mellan Montrealprotokollet om ozonnedbrytande ämnen och Kyotoprotokollet så att dessa inte motverkar varandra. Regeringen har till Europeiska kommissionen anmält förslag till ändring i förordning (2006:1591) om statligt stöd till åtgärder för främjande av distribution av förnybara drivmedel. Kommissionen hade inga invändningar. Regeringen avser därför besluta om en förlängning av möjligheten att söka stöd till åtgärder för främjande av förnybara drivmedel ytterligare ett år. Det innebär att stödberättigade projekt måste påbörjas före den 21 december 2008 och vara avslutade senast den 21 december 2009.

I syfte att utveckla och vitalisera det klimatpolitiska arbetet har regeringen utöver beslutet att tillsätta en parlamentarisk beredning för att utveckla klimatpolitiken även inrättat ett vetenskapligt råd för klimatfrågor. Vidare har regeringen inrättat en kommission för hållbar utveckling som bl.a. inledningsvis ska arbeta med klimatfrågor. Avsikten med initiativen är att öppna för en fördjupad diskussion och analys av kommande utmaningar och möjligheter inom klimatområdet som ska ge underlag för slutsatser, mål och konkreta åtgärder. Detta innebär en breddad och fördjupad samverkan mellan politik, näringsliv, det civila samhället och forskning.

#### 4.6.2 Frisk luft

Miljökvalitetsmålet är att luften ska vara så ren att människors hälsa samt djur, växter och kulturvärden inte skadas.

Sex delmål anger inriktning och tidsperspektiv i det fortsatta miljöarbetet för att nå miljö-kvalitetsmålet. Delmålen gäller halter för svavel-dioxid, kvävedioxid och marknära ozon, minskning av utsläppen av flyktiga organiska ämnen, halt av partiklar samt halt av bens(a)pyren. Delmålen för partiklar och bens(a)pyren är nya för 2006.

#### 4.6.2.1 Resultat

Delmålet om svaveldioxid i omgivningsluften är uppnått i hela landet. Delmålet om kvävedioxid överskrids ännu i vissa tätorter, men Miljömålsrådet bedömer att det är möjligt att nå delmålet om ytterligare åtgärder vidtas. Delmålet om marknära ozon överskrids, främst på landsbygden men även i några städer. Enligt Miljömålsrådet går dock utvecklingen i rätt riktning. Nya, säkrare mätningar visar att utsläppen i Sverige av flyktiga organiska ämnen var 198 000 ton 2005. Även om delmålet om flyktiga organiska ämnen därmed redan är uppnått behövs ytterligare minskningar för att klara delmålet om marknära ozon. Delmålet om partiklar överskrids i flera städer och Miljömålsrådet bedömer att delmålet är mycket svårt att uppnå. Även delmålet om bens(a)pyren blir svårt att nå, enligt Miljömålsrådet, även om halterna nu är jämförelsevis låga.

Både när det gäller partiklar och bens(a)pyren behöver dataunderlaget förbättras.

#### 4.6.2.2 Analys och slutsatser

Miljömålsrådet bedömer att miljö kvalitetsmålet blir mycket svårt att nå. Under en följd av år blev luften allt renare i de svenska tätorterna. Den trenden är nu bruten, tätortsluften har inte blivit renare under senare år. Partiklar och kväveoxider antas årligen orsaka sammanlagt 5 000 förtida dödsfall per år i Sverige. Även om utsläppen kommer att minska ytterligare som en konsekvens av redan fattade beslut är det fortfarande angeläget att begränsa halterna av främst partiklar och kvävedioxid. Det gäller särskilt de större städernas centrala delar. I vissa områden är det även önskvärt att halterna av bens(a)pyren minskar.

Det är angeläget att åtgärder som ingår i de fastställda åtgärdsprogrammen för luftkvalitet genomförs. Det är även viktigt att Sverige fortsätter att arbeta med en hög ambitionsnivå inom EU och inom konventionen för långväga gränsöverskridande luftföroreningar, CLRTAP, eftersom luftkvaliteten i de berörda städerna påverkas påtagligt av utsläpp i andra länder.

#### 4.6.3 Bara naturlig försurning

Miljö kvalitetsmålet är att de försurande effekterna av nedfall och markanvändning ska underkrida gränsen för vad mark och vatten tål. Nedfallet av försurande ämnen ska heller inte öka korrosionshastigheten i tekniskt material eller kulturföremål och byggnader.

Fyra delmål anger inriktning och tidsperspektiv i det fortsatta miljöarbetet för att nå miljö kvalitetsmålet. Delmålen gäller minskad försurning av sjöar, rinnande vatten och skogsmark samt minskning av utsläppen av svaveldioxid och kväveoxider till luft.

##### 4.6.3.1 Resultat

Delmålet om försurade sjöar och vattendrag är uppnått för gruppen sjöar större än fyra hektar, dock inte för gruppen sjöar under denna storlek. År 2005 var endast fyra procent av sjöarna större än fyra hektar försurade. Även vattendragen har återhämtat sig. När det gäller markförsurningen har det skett en omfattande återhämtning i hela landet. Störst är återhämtningen i sydvästra Sverige. Delmålet om försurning av skogsmark är uppnått, liksom delmålet om utsläpp av svaveldioxid. När det gäller delmålet om kväveoxider visar beräkningar att utsläppen 2005 var 205 000 ton. Enligt Miljömålsrådet är beräkningarna dock osäkra. Det kan vara fråga om lägre utsläppsnivåer, vilket skulle innebära ökade möjligheter att nå delmålet.

##### 4.6.3.2 Analys och slutsatser

Jämfört med situationen vid 1980-talets början har läget förbättrats i så måtto att nedfallet av försurande svavel- och kväveföreningar har minskat kraftigt. Under 1990–2004 minskade nedfallet av sura svavelföreningar över Sverige med cirka 60 procent. Nedfallet av försurande och gödslande kväveföreningar minskade under samma tid med 30 procent. En avgörande faktor är att det inom EU och konventionen om långväga gränsöverskridande luftföroreningar (CLRTAP) har skett omfattande insatser för att minska dessa utsläpp vid källan genom kombinationen av renare bränslen och renare teknik.

Det minskande nedfallet till trots blir det svårt att nå miljö kvalitetsmålet i sin helhet inom en

generation. Orsaken är att nedfallet fortfarande överstiger den s.k. kritiska belastningen vilket gör att återhämtningen går så långsamt att miljö kvalitetsmålet inte kommer att nås inom en generation. För att takten i återhämtningen ska öka måste nedfallet av försurande föroreningar minska ytterligare i framtiden. Inom EU och CLRTAP fordras ytterligare beslut som leder till minskade utsläpp av försurande och övergödande ämnen. Det behöver antas ambitiösa gemensamma utsläppsmål och de tekniska kraven på viktiga utsläppskällor och bränslen behöver skärpas. Flertalet av de aktuella åtgärderna har även positiv effekt på utsläppen av klimatgaser.

Kalkningen av försurade vatten har fortgått planenligt. Belastningen på mark av sur nederbörd har minskat med 30 procent under den senaste perioden, men effekten på enskilda sjöar av denna minskning är sannolikt mindre och varierar lokalt och regionalt. Naturvårdsverket bedömer dock att det nya delmålet rörande andelen sura sjöar som är större än en hektar kommer att uppnås 2010. Överkalkning av vatten har förekommit. Det är angeläget att den framtida kalkningen anpassas så att tidigare naturliga pH-värden inte överskrids.

#### 4.6.3.3 Förändringar av kväveoxidavgiften

---

**Regeringens förslag:** Kväveoxidavgiften höjs från 40 till 50 kronor per kilogram kväveoxider. Ändringen träder i kraft den 1 januari 2008.

---

**Ärendet och dess beredning:** På regeringens uppdrag har Naturvårdsverket i tre rapporter till regeringen lämnat förslag som rör kväveoxidavgiften (Naturvårdsverkets rapporter 5335, 5356 och 5525). Förslagen har bland annat handlat om dels att bredda kretsen av avgiftsskyldiga, dels att inledningsvis höja avgiften till 50 kronor per kilogram för att sedan, efter en utvärdering, eventuellt höja avgiften ytterligare. Förslaget har remitterats till berörda myndigheter, branschorganisationer och andra intressenter. Remissinstanserna har i huvudsak haft invändningar i frågan om att bredda kretsen av avgiftsskyldiga. En sammanställning av remissvaren finns tillgänglig i Miljödepartementet (dnr M2005/6139/Mk). Förslaget i denna proposition rör endast frågan om

höjning av avgiften. Ändringen är så enkel att Lagrådets hörande skulle sakna betydelse.

**Skälen för regeringens förslag:** De samlade utsläppen av kväveoxider i Sverige beräknas uppgå till cirka 154 000 ton år 2010 jämfört med 148 000 ton enligt delmålet om kväveoxider, Sveriges åtagande enligt EU:s takdirektiv (Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/81/EG av den 23 oktober 2001 om nationella utsläppstak för vissa luftföroreningar, EGT nr L 309, 27.11.2001 s. 22, Celex 32001/0081) och enligt CLRTAP. Dessa åtaganden är identiska med delmålen om utsläpp av kväveoxider under miljö kvalitetsmålen Bara naturlig försurning och Ingen övergödning. Ytterligare åtgärder för att minska utsläppen med cirka 6 000 ton per år behövs därmed för att nå åtagandena och delmålen.

Den åtgärd som kan införas relativt omgående och ge en betydande effekt till 2010 samt på sikt är en höjning av kväveoxidavgiften för energiproduktionsanläggningar enligt lagen (1990:613) om miljöavgift på utsläpp av kväveoxider vid energiproduktion. Naturvårdsverket har utvärderat kväveoxidavgiftssystemet och analyserat effekterna av en höjd kväveoxidavgift. Verket bedömer att avgiften bör höjas till 50 kronor i ett inledningsskede. Verket föreslår vidare att en utvärdering bör göras två år efter det att förändringen trätt i kraft och att en ytterligare höjning av avgiftens storlek bör övervägas mot bakgrund av denna utvärdering.

Bakgrunden till Naturvårdsverkets förslag är att kväveoxidavgiften har varit oförändrad sedan systemet beslutades 1990, vilket innebär att dess styrande effekt har avtagit.

Regeringen föreslår att kväveoxidavgiften höjs från dagens 40 kronor per kilogram kväveoxider till 50 kronor per kilogram kväveoxider från och med den 1 januari 2008. Utsläppen bedöms därmed minska med ytterligare cirka 3 000–5 000 ton per år. Höjningen bör utvärderas två år efter det att förändringen trätt i kraft.

Åtgärden är statsfinansiellt neutral, kostnads effektiv och kan genomföras utan omfattande administrativa åtgärder.

Förslaget föranleder ändringar i 5 § lagen (1990:613) om miljöavgift på utsläpp av kväveoxider vid energiproduktion. Vidare görs vissa språkliga ändringar i bestämmelsen. Ett lagförslag i ärendet finns i avsnitt 2.1. Regeringen avser att senare återkomma med förslag till vissa ytterligare justeringar av

systemet med miljöavgifter på utsläpp av kväveoxider, bl.a. avseende hur utsläppen ska beräknas.

#### 4.6.4 Giffri miljö

Miljö kvalitetsmålet är att miljön ska vara fri från ämnen och metaller som skapats i eller utvunnits av samhället och som kan hota människors hälsa eller den biologiska mångfalden.

Nio delmål anger inriktning och tidsperspektiv i det fortsatta miljöarbetet för att nå miljö kvalitetsmålet. Delmålen gäller kunskap om kemiska ämnens hälso- och miljöegenskaper, miljö- och hälsoinformation om varor, utfasning av farliga ämnen, fortlöpande minskning av hälso- och miljöriskerna med kemikalier, riktvärden för miljö kvalitet för kemiska ämnen, sanering och efterbehandling av förorenade områden, dioxiner i livsmedel samt exponering för kadmium.

##### 4.6.4.1 Resultat

Den 18 december 2006 beslutade Europaparlamentet och rådet om EU:s nya kemikalielagstiftning Reach (Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1907/2006 av den 18 december 2006 om registrering, utvärdering, godkännande och begränsning av kemikalier (Reach). Förordningen trädde i kraft den 1 juni 2007 och ställer bl.a. nya omfattande krav på företagen att redovisa uppgifter om kemiska ämnens miljö- och hälsoeffekter. Det innebär ett viktigt steg för att nå delmålen om kunskap och information. Regeringen har under året beslutat om inrättandet av ett råd för Reach-frågor under Kemikalieinspektionen. Rådet ska vara ett forum för information och samverkan mellan näringsliv, myndigheter och andra berörda intressenter. Regeringen har även tillsatt en utredning (M 2007:01) för att se över svensk kemikalielagstiftning i och med ikraftträdandet av Reach (dir 2007:30).

När det gäller delmålet om utfasning av farliga ämnen har tillförseln till miljön av farliga ämnen minskat. Halterna av PCB, dioxiner och nedbrytningsprodukter av DDT har minskat i modersmjölk de senaste åren. Konsumtionen av bly har minskat med 25 procent de senaste tio åren. Den största användningen står

ackumulatorer för. År 2006 anmälde Sverige till kommissionen ett generellt förbud för användning av kvicksilver i Sverige. Förbudet har ännu inte antagits. Den 1 juli 2006 trädde ett förbud mot användning av vissa ämnen i elektronik i kraft enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/95/EG om begränsningar av användning av vissa farliga ämnen i elektriska och elektroniska produkter, RoHS. Direktivet medför en begränsning av innehåll av en rad miljö- och hälsofarliga substanser i nya elektriska produkter. Sverige har väsentligt påverkat utformningen av kommissionens förslag till en ny förordning om klassificering och märkning av kemikalier (COM (2007) 355 final), som baseras på det överenskomna globala systemet, GHS. Ämnesgruppen PFOS har klassificeras som misstänkt cancerframkallande och skadligt för fortplantningen och en begränsning av användningen har införts i begränsningsdirektivet (dir. 76/769/EEG).

Under en femtonårsperiod har de beräknade hälso- och miljöriskerna för växtskyddsmedel minskat med 74 respektive 46 procent. Den 11 juli 2007 meddelade EG-domstolen sin dom i målet mellan Sverige och kommissionen angående det extremt hälsofarliga växtskyddsmedlet parakvat. Domstolen gav Sverige rätt i målet och ogiltigförklarade kommissionens beslut att godkänna parakvat inom EU. EG-domstolen anser att godkännandet av parakvat bl.a. strider mot gemenskapens bestämmelser om krav för skydd av människors och djurs hälsa. Som ett positivt resultat kan även länder utanför EU få stöd för sitt resonemang att införa förbud inom områden där parakvat används under förhållanden som innebär uppenbar risk. I Sverige har parakvat varit förbjudet sedan 1983. Kommissionen lämnade i juli 2006 ett förslag till förordning om utsläpp av växtskyddsmedel på marknaden. Förordningen är tänkt att ersätta det nuvarande direktivet. I syfte att öka kunskapen om substitutionsprincipen, möjligheten att byta ut de mest skadliga kemikalierna mot mindre skadliga kemikalier eller alternativa metoder, anordnade Sverige i samarbete med Kommissionen en workshop i Bryssel den 8 maj 2007. Regeringen har uppmanat kommissionen att inkludera miljöaspekter av kosmetiska produkter i den kommande revideringen av kosmetikadirektivet.

Delmålet om riktvärden för miljö kvalitet uppnåddes 2005.

När det gäller delmålen om efterbehandling av förorenade områden bedöms för närvarande cirka 30 områden innebära akuta risker för miljö och hälsa. Enligt Miljömålsrådet kommer flertalet av dessa att vara åtminstone temporärt åtgärdade till år 2010. Identifieringen av potentiellt förorenade områden är klar. Av dessa cirka 80 000 områden bedöms cirka 1 500 utgöra mycket stor risk för miljön och för människors hälsa. Undersökningar och åtgärder finansierade med statliga medel pågick vid 2006 års början på cirka 300 platser. Under 2006 påbörjades åtgärder med bidragsmedel på fler objekt än något år tidigare. Drygt 600 miljoner kronor fördelades. Sedan 1999 har 22 områden färdigbehandlats med stöd av statliga bidrag. Enligt Naturvårdsverket blir kvaliteten på saneringsåtgärderna allt bättre. Antalet objekt som saneras med annan finansiering än statlig ökar. Av de knappt 750 områden som bedöms som mest prioriterade, kan ansvar krävas för cirka 70 procent. Länsstyrelserna har nu möjlighet att ansöka om bidrag från anslaget 34:4 *Sanering och efterbehandling av förorenade områden* för tillsynsarbetet. Det förväntas leda till att antalet privatfinansierade saneringar ökar. Drygt 700 områden undersöks för närvarande.

När det gäller delmålet om dioxiner i livsmedel har Kemikalieinspektionen och Naturvårdsverket utarbetat en nationell genomförandeplan för Stockholmskonventionen om långlivade organiska föreningar. EU:s program för gränsvärden i livsmedel har kompletterats med gränsvärden för dioxinlika PCB. Stockholmskonventionen om långlivade organiska föreningar antog vid sitt tredje partsmöte riktlinjer för bästa möjliga teknik, bästa möjliga miljöprestanda samt den globala övervakningsplanen för långlivade organiska föreningar och dess genomförandeplan. Genomförandet av den globala kemikaliestrategin (SAICM) pågår och under året har ett antal regionala mötena hållits.

När det gäller delmålet om kadmium råder osäkerhet om vilken exponeringsnivå som är säker. Enligt Miljömålsrådet förväntas halterna av kadmium i livsmedel och åkermark minska.

FN:s miljöprogram (UNEP) styrelse enades i februari 2007 om att utvärdera ytterligare åtgärder för att minska de globala utsläppen av kvicksilver, inklusive möjligheten till ett legalt bindande instrument på global nivå. Inför beslutet i UNEP och som ett led i EU:s kvick-

silverstrategi föreslog kommissionen i oktober 2006 en förordning om exportförbud från gemenskapen och säker förvaring av metalliskt kvicksilver som förhandlas under 2007.

#### 4.6.4.2 Analys och slutsatser

Det kommer att vara svårt att nå många delar av miljökvalitetsmålet i utsatt tid. Reach är ett stort steg på vägen mot en giftfri miljö i Sverige och innebär förbättrade möjligheter att uppnå flertalet av delmålen, men framför allt för ett ökat skydd av hälsa och miljö i Europa. Det kommer dock att ta tid innan effekterna av Reach slår igenom varför det inte kommer att vara möjligt att nå delmål som är tidsatta till 2010. För att få en bra effekt av Reach är det betydelsefullt att myndigheter, företag och konsumenter lätt kan få information om den nya lagstiftningen och vilka regler som gäller.

Utvecklingen är också beroende av hur den nya växtskyddsmedelsförordningen utformas. Det är betydelsefullt framöver att Sverige fortsatt driver en restriktiv politik mot växtskyddsmedel och även biocider med oacceptabla miljö- och hälsoeffekter. Samtidigt är det viktigt att det nationella godkännandet av dessa medel fungerar väl så att nya och från miljösynpunkt bättre medel kan marknadsföras.

Kemikalieinspektionen konstaterar i en rapport till regeringen att det är viktigt att vidta ytterligare åtgärder för att minska de kemiska hälsoriskerna för barn. Kemikalieinspektionen pekar på att åtgärder i tre parallella spår är nödvändiga, kunskapsuppbyggnad, utveckling av regler samt information.

Efter cirka tio år av systematisk uppbyggnad ökar nu takten i efterbehandlingsarbetet. Antalet åtgärder på områden där det finns ansvariga verksamhetsutövare behöver öka ytterligare. Med ökande åtgärdstakt och fortsatt goda förutsättningar bedöms att det är möjligt att åtgärder ska ha genomförts under perioden 2005–2010 vid så stor andel av de prioriterade områdena, att miljöproblemet i sin helhet i huvudsak kan vara löst senast 2050.

Kommande rådsförhandlingar om en ny förordning om klassificering och märkning av kemiska produkter är en viktig fråga för Sverige eftersom klassificeringen ligger till grund för vilken produktinformation som ska lämnas och därför får effekter på möjligheten att vidta rätt

riskhanteringsåtgärder. Den nya förordningen bygger på ett globalt överenskommet system som syftar till att bidra till ökad kemikaliesäkerhet genom information som förstås internationellt, att bistå länder som saknar system samt att underlätta internationell handel med kemikalier.

Sverige ska även i framtiden ha en drivande roll i arbetet med internationella överenskommelser på kemikalieområdet. Flera av dessa överenskommelser är nu inne i ett avgörande genomförandeskede. Genom att ge stöd till fattiga länder och länder i omvandling mot ökad industrialisering kan Sverige bidra till uppbyggnad av kunskap och en myndighetsstruktur som leder till att länderna kan tillämpa överenskommelserna. Sverige har det senaste året utökat sitt stöd och arbetar idag med bistånd i frågor om kemikaliekontroll på global, regional och bilateral nivå. Arbetet är dock långsiktigt och kräver kontinuitet.

I takt med ökande handel mellan länder och regioner ökar också spridningen av farliga ämnen via varor. Regeringen anser att det är angeläget att Sverige arbetar för att uppmärksamma att farliga ämnen sprids med varuhandel.

UNEP:s beslut om ytterligare åtgärder för kvicksilver kan på sikt bidra till att nedfallet av långväga transporterat kvicksilver över Sverige minskar.

#### 4.6.5 Skyddande ozonskikt

Miljö kvalitetsmålet är att ozonskiktet ska utvecklas så att det långsiktigt ger skydd mot skadlig UV-strålning.

Ett delmål anger inriktning och tidsperspektiv i det fortsatta miljöarbetet för att nå miljö kvalitetsmålet. Delmålet gäller minskning av utsläpp av ozonnedbrytande ämnen.

##### 4.6.5.1 Resultat

De svenska utsläppen av ozonnedbrytande ämnen har minskat väsentligt sedan slutet av 1980-talet och ligger idag på en mycket låg nivå. De återstående utsläppskällorna är läckage från köldmedier eller isoleringsmaterial i äldre varor och produkter. Stora mängder av de ozonnedbrytande ämnena klorfluorkarboner (CFC) och klorfluorkolväten (HCFC) finns i

isoleringsmaterial i byggnader, mark och rör. Avvecklingen av dessa är beroende av i vilken takt ombyggnationer sker.

Miljömålsrådet har konstaterat att de ozonnedbrytande ämnena, främst CFC, globalt sett minskar i halt i den nedre delen av atmosfären. En oroande utveckling är dock att den globala produktionen och konsumtionen av HCFC stiger.

##### 4.6.5.2 Analys och slutsatser

Regeringen bedömer att fortsatt kraftfulla insatser i det internationella arbetet är nödvändiga för att nå miljö kvalitetsmålet. Sverige samordnar en informell arbetsgrupp, den s.k. Stockholmsgruppen, som arbetar för att stärka Montrealprotokollet. En av de viktigaste frågorna är hur man kan lösa problematiken kring den ökade produktionen och konsumtionen av HCFC. HCFC är inte bara ett ozonnedbrytande ämne utan också en växthusgas. En utfasning av HCFC skulle således gagna både ozonskiktet och klimatet.

En viktig fråga för det internationella arbetet är också att uppnå synergi och samverkan mellan Montrealprotokollet och Kyotoprotokollet så att Kyotoprotokollets mekanism för ren utveckling (CDM) inte gynnar en uppbyggnad av produktionsanläggningar för HCFC.

På sikt bör det finnas möjligheter att uppnå miljö kvalitetsmålet under förutsättning att ytterligare åtgärder vidtas internationellt. Utöver åtgärder för att fasa ut HCFC rör det sig bl.a. om åtgärder för att förhindra illegal produktion av CFC, förhindra illegal handel av ozonnedbrytande ämnen, successivt fasa ut beviljade undantag under Montrealprotokollet och tillse att protokollet efterlevs. Även om Montrealprotokollet och dess tillägg fullföljs av alla parter kan en återhämtning av ozonskiktet dock förväntas först efter 2050.

#### 4.6.6 Säker strålmiljö

Miljö kvalitetsmålet är att människors hälsa och den biologiska mångfalden ska skyddas mot skadliga effekter av strålning i den yttre miljön.

Tre delmål anger inriktning och tidsperspektiv i det fortsatta miljöarbetet för att nå miljö kvalitetsmålet. Delmålen gäller utsläpp av radio-

aktiva ämnen, hudcancer orsakad av solen samt risker med elektromagnetiska fält.

#### 4.6.6.1 Resultat

I den årliga rapporteringen om säkerhets- och strålskyddsläget som Statens kärnkraftinspektion (SKI) och Statens strålskyddsinstitut (SSI) lämnar till regeringen framgår att individ- och kollektivdoser vid de svenska kärntekniska anläggningarna hålls på en internationellt jämförbar nivå sett till befintlig strålmiljö och utförda arbetsinsatser. Inga allvarliga incidenter med intag av radioaktiva ämnen eller hög bestrålning av personal har noterats.

SSI har under 2003–2007 väsentlig förbättrat krisberedskapsförmågan inom strålskyddsområdet. Exempel på genomförda åtgärder är ny nationell organisation för mätberedskapen i Sverige, förbättrat expertstöd till operativt ansvariga myndigheter, förbättrad metodik för spridningsprognoser i samband med radioaktiva utsläpp samt ett långsiktig program för kompetensförsörjning.

Antalet nya fall av hudcancer fortsätter att öka. Enligt Miljömålsrådet rapport uppgick antalet nya fall till över 2 000 år 2005 jämfört med cirka 1 600 år 2000. Barn är en viktig målgrupp och under 2006 tog SSI fram en barnbok om hur man skyddar sig mot farlig solstrålning. Statens strålningsinstitut, SSI, inledde under 2006 samarbete med Svenska Livräddningssällskapet för att väva in kunskaper om solen i simundervisningen.

Elektromagnetiska fält förekommer mer och mer i samhället, framför allt inom det radiofrekventa området. Trots detta är allmänhetens exponering långt under gällande referensvärden.

#### 4.6.6.2 Analys och slutsatser

Miljömålsrådet bedömer att miljökvalitetsmålet går att nå men att det kräver nya eller förstärkta insatser. Detta gäller framför allt delmålet om hudcancer. Delmålet bedöms som svårt, men möjligt, att nå. Svårigheten är att det tar tid att förändra attityder och beteenden. Kunskapen om risker med solstrålning är väl kända hos befolkningen.

Miljömålsrådet bedömer att delmålet om radioaktiva ämnen är möjligt att nå givet bland annat att det inte sker ökade utsläpp. SSI och SKI bedömer att utsläppen från de kärntekniska anläggningarna under 2006 gav en dos till kritisk grupp som är mindre än en hundradel av gällande gränsvärden. I juli 2006 inträffade en händelse i Forsmarks kärnkraftverk som visade på hittills okända brister i konstruktionen av anläggningen. Händelsen medförde dock inga utsläpp av radioaktiva ämnen. Under hösten 2007 kommer SKI i samverkan med OECD/NEA att genomföra en internationell kärnsäkerhetskonferens för att sprida erfarenheter från händelsen.

Regeringen anser att det är viktigt med tvärsektorieell samverkan. SSI bör fortsättningsvis arbeta aktivt med att förbättra krisberedskapen främst genom satsningar på långsiktig kompetensförsörjning, ledningsförmåga, mätning och analys samt stöd till operativ personal.

Under 2008 avser regeringen att lägga samman de båda myndigheterna SSI och SKI. I samband med detta har regeringen aviserat en förstärkning av tillsynen av de svenska kärnkraftverken. Denna förstärkning finansieras via ökade avgifter från ägarna till de svenska kärnkraftverken. Detta kommer sammantaget att leda till att en stark tillsynsmyndighet med ansvar för hela strålskydds- och kärnsäkerhetsområdet etableras.

Fortfarande saknas en heltäckande bild över exponeringen för elektromagnetiska fält. Fortsatt kartläggning av allmänhetens och miljöns exponering är därför viktig. I december lämnade SSI:s vetenskapliga råd för elektromagnetiska fält sin rapport om det aktuella forskningsläget. Inga nya forskningsresultat som kräver ändrade riskbedömningar har framkommit under året.

#### 4.6.7 Ingen övergödning

Miljökvalitetsmålet är att halterna av gödande ämnen i mark och vatten inte ska ha någon negativ inverkan på människors hälsa, förutsättningarna för biologisk mångfald eller möjligheterna till allsidig användning av mark och vatten.

Fyra delmål anger inriktning och tidsperspektiv i det fortsatta miljöarbetet för att nå



miljökvalitetsmålet. Delmålen gäller minskning av svenska vattenburna utsläpp av fosfor- och kväveföreningar samt minskning av utsläppen av ammoniak och kväveoxider till luft.

#### 4.6.7.1 Resultat

Under 1995–2005 minskade utsläppen av fosforföreningar från de kommunala reningsverken med 33 procent och med 14 procent från industrin. Av de totala fosforutsläppen till vatten står nu reningsverken och industrin för cirka 20 procent medan resten främst kommer från jordbruksmark och enskilda avlopp.

Utsläppen av kväveföreningar från kommunala reningsverk och industrin uppgick 2005 till cirka 23 000 ton jämfört med cirka 33 000 ton 1995.

Ammoniakutsläppen har minskat med drygt 15 procent mellan 1995 och 2005, vilket innebär att delmålet är nått.

Delmålet om utsläpp av kväveoxider redovisas under miljökvalitetsmålet Bara naturlig försurning.

#### 4.6.7.2 Analys och slutsatser

Miljömålsrådets samlade bedömning är att miljökvalitetsmålet inte kan nås i tid. Utsläppen till både luft och vatten fortsätter visserligen att minska, men tillståndet i miljön förbättras inte i motsvarande grad. Naturvårdsverket rekommenderar att ambitionsnivån framför allt bör öka när det gäller att minska belastningen av fosforföreningar till Östersjön. Kunskaperna om hur fosforföreningar omsätts är dock bristfälliga och här behövs också mer forskning enligt Naturvårdsverket. För vattnen utanför den svenska västkusten är det framför allt belastningen av kväveföreningar som måste minska. Mot bakgrund av den fortsatt allvarliga situationen har regeringen gjort bedömningen att intensifierade åtgärder för att motverka övergödningen är en viktig del av den nu påbörjade satsningen på havsmiljön.

Regeringen ser positivt på att åtgärderna inom jordbruket nu börjar visa resultat och anser att det är viktigt att ansträngningarna för att minska näringsläckaget från jordbruksmark fortsätter.

Ett mycket viktigt styrmedel för att minska växtnäringläckaget är de miljöersättningar som lämnas till lantbrukare inom ramen för det svenska Landsbygdsprogrammet (LBP). Regeringen ser även positivt på de resultat som uppnåtts genom de informations- och rådgivningsinsatser som genomförs bl.a. inom ramen för projektet Greppa Näringen.

Genom forskning och utveckling av odlingsmetoder bedöms utlakningen av näringsämnen kunna minska ytterligare.

Enskilda avlopp med otillräcklig rening står också för betydande utsläpp av fosforföreningar. Regeringen bedömer att ytterligare arbete krävs för att få ner dessa utsläpp. I april 2007 anmälde regeringen till EG-kommissionen ett förslag till förbud i Sverige mot fosfater i tvättmedel. Vidare har Kemikalieinspektionen fått i uppdrag att utreda och föreslå hur en reglering av fosfater i maskindiskmedel kan utformas.

Störst effekt får vi om ett internationellt förbud införs. Beräkningar från Kemikalieinspektionen visar att om alla länder runt Östersjön avstår från att använda fosfathaltiga tvätt- och rengöringsmedel så skulle de totala utsläppen av fosforföreningar minska med cirka 20 procent, vilket skulle kunna minska utbredningen av de syrefria bottnarna påtagligt. Sverige driver därför också förslaget om fosfatförbud både inom ramen för Östersjösamarbetet (HELCOM) och inom EU.

Många enskilda hushåll har avloppsanläggningar där avskiljningen av fosfor- och kväveföreningar är otillfredsställande. Regeringens bedömning är att dessa avlopp antingen behöver höja reningsgraden betydligt eller anslutas till kommunala avloppsreningsverk. Regeringen avser att vidta åtgärder för att minska utsläppen från enskilda avlopp. De första stegen i arbetet har tagits inom ramen för årets havsmiljörensning, genom uppdrag till tre länsstyrelser att ta fram metoder och planeringsunderlag för åtgärder, samt inleda och förstärka kostnadseffektiva åtgärder för att minska miljöpåverkan från enskilda avlopp. Med detta arbete som grund avser regeringen att utforma fortsatta åtgärder i syfte att stödja kommunerna i deras arbete med att minska utsläppen från enskilda avlopp.

Tre av vattenmyndigheterna arbetar för närvarande med ett uppdrag att kartlägga vilka områden som göder havet mest. För att uppnå hög kostnadseffektivitet anser regeringen att det

är särskilt viktigt att ytterligare åtgärder sätts in för att komma tillrätta med utsläppskällor i dessa områden.

Som komplement till arbetet med att åtgärda utsläppskällorna lägger regeringen stor vikt vid projekt som testar nya metoder och tekniker för att restaurera havsmiljön. I årets havsmiljö-satsning har regeringen därför avsatt medel för restaurering av övergödda havsvikar och kustnära insjöar, samt för att testa nya metoder för syresättning av syrefattiga kustbottnar och för utfiskning av skarpsill i ett avgränsat kustområde.

Regeringen har även gett Naturvårdsverket i uppdrag att föreslå avgiftssystem som kan innefatta handel med utsläppsrätter för fosfor och kväve. Vidare har Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut (SMHI) fått i uppdrag att utveckla prognosmodeller för algblomning.

Det är viktigt att alla länder kring Östersjön samverkar för en effektiv politik mot övergödningen. Här är det pågående arbetet inom HELCOM med en aktionsplan för havsmiljön en viktig del, där Sverige är starkt pådrivande. Förutom frågan om fosfatfria tvättmedel driver Sverige förslag om att länderna runt Östersjön ska åta sig en ökad fosforreduktion i avloppsreningsverk och förslag om utsläppskvoter för respektive land. (Se vidare om HELCOM under avsnittet 4.6.10).

#### 4.6.8 Levande sjöar och vattendrag

Miljö kvalitetsmålet innebär att sjöar och vattendrag ska vara ekologiskt hållbara och att deras variationsrika livsmiljöer ska bevaras. Naturlig produktionsförmåga, biologisk mångfald, kulturmiljövärden samt landskapets ekologiska och vattenhushållande funktion ska bevaras samtidigt som förutsättningar för friluftsliv värnas.

Fem delmål anger inriktning och tids-perspektiv i det fortsatta miljöarbetet för att nå miljö kvalitetsmålet. Delmålen gäller åtgärds-program för och skydd av värdefulla natur- och kulturmiljöer, åtgärdsprogram för restaurering av vattendrag, vattenförsörjningsplaner, utsättning av djur och växter samt åtgärdsprogram för hotade arter och fiskstammar.

#### 4.6.8.1 Resultat

Elva nya vattenrelaterade naturreservat har bildats under 2006, men inget nytt kulturreseptat. Skogsstyrelsen har bildat 35 vattenrelaterade biotopskyddsområden. Förslag till riktlinjer har tagits fram inom ramen för det pågående arbetet med inrättande av 75 fiskefria områden. Under året har Naturvårdsverket i samarbete med övriga berörda myndigheter tagit fram en sammanställning över särskilt värdefulla vattenmiljöer. Denna ligger nu till grund för det fortsatta arbetet i länen med att uppfylla delmålet om skydd av natur- och kulturmiljöer. Arbetet med att identifiera skyddsvärda miljöer i och i anslutning till sjöar och vattendrag, är nu klart, även om kompletteringar kan komma att ske. Vattenmyndigheterna och länsstyrelserna har upprättat planer för det fortsatta arbetet.

Antalet sötvattensområden med behov av restaurering uppskattas till cirka 700 varav en fjärdedel ska ha restaurerats till år 2010 enligt delmålet om restaurering av vattendrag. Det finns en nationell prioriteringslista för insatserna och Naturvårdsverket utökar restaurerings-insatserna under 2007.

Av Sveriges cirka 200 kommunala ytvattentäkter har 40 procent skydd som vatten-skyddsområde.

Delmålen om åtgärdsprogram för hotade arter och särskilt värdefulla natur och kulturmiljöer som behöver ett långsiktigt skydd i eller i anslutning till sjöar och vattendrag är uppnådda.

Regeringen avser att inom kort besluta om komplettering av förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. beträffande biotopskyddsbestämmelserna så att dessa även gäller för vissa vattenanknutna biotoper.

#### 4.6.8.2 Analys och slutsatser

Regeringen bedömer det som angeläget att arbetet med restaurering och bevarande av vattenmiljöer intensifieras.

Ett nytt badvattendirektiv har tagits fram inom EU. Arbete med att genomföra direktivet i svensk lagstiftning pågår. Regeringen avser återkomma beträffande effekterna på stats-budgeten.

Ett direktiv om prioriterade ämnen i vatten, ett dotterdirektiv till ramdirektivet för vatten, förhandlas fortfarande inom EU.

Regeringen ser ett behov av att förstärka vattenmyndigheternas resurstilldelning i syfte att säkerställa genomförandet av ramdirektivet för vatten samt dotterdirektiv. Resursförstärkningen är även viktigt för den alltmer centrala roll som vattenmyndigheterna intar när det gäller att genomföra svensk vattenförvaltning i avrinningsområdena som helhet och den betydelse som detta arbete har för havsmiljön.

Regeringen föreslår även fortsatt förstärkning av miljöövervakningen för att bl.a. tillgodose behovet av bättre mätunderlag för genomförande av ramdirektivet för vatten samt dess dotterdirektiv om prioriterade ämnen och grundvatten.

Finansiering av dessa resursförstärkningar föreslås ske inom befintliga ramar.

Arbetet vid Swedish Water House med att stärka den svenska resursbasen och svenska aktörers medverkan när det gäller globala vattenfrågor har fortsatt. Regeringen avser att initiera en utvärdering av verksamheten inom kort.

#### 4.6.9 Grundvatten av god kvalitet

Miljö kvalitetsmålet är att grundvattnet ska ge en säker och hållbar dricksvattenförsörjning samt bidra till en god livsmiljö för växter och djur i sjöar och vattendrag.

Tre delmål anger inriktning och tidsperspektiv i det fortsatta miljöarbetet för att nå miljö kvalitetsmålet. Delmålen gäller skydd av grundvattenförande geologiska formationer, förändringar i grundvattennivån samt kvalitetskrav för grundvatten.

##### 4.6.9.1 Resultat

Andelen kommunala grundvattentäkter med inrättat skyddsområde har ökat något jämfört med föregående år och är enligt Sveriges geologiska undersökning (SGU) nu cirka 65 procent. Drygt en tredjedel av de kommunala grundvattentäkterna saknar skydd och då är viktiga grundvattenförekomster för framtida bruk inte inräknade.

SGU har tagit fram föreskrifter för hur vattenmyndigheterna ska utforma och genomföra grundvattennivåövervakningen i bristområden och några kustkommuner har under året initierat åtgärder.

Av Miljömålsrådets rapport framgår att det saknas underlag för att följa upp delmålet om rent vatten för dricksvattenförsörjning. SGU har tagit fram förslag till hur kunskapsförsörjningen kan förbättras när det gäller grundvattnets kvalitet. Befintliga data indikerar fortsatt påtaglig försurningspåverkan i framförallt sydvästra Sverige. Höga nitrathalter uppmäts särskilt i jordbrukspåverkade län.

##### 4.6.9.2 Analys och slutsatser

Miljömålsrådet konstaterar att en förutsättning för att miljö kvalitetsmålet ska nås är att vattenmyndigheternas åtgärdsprogram fylls med konkreta åtgärder för att minska påverkan från förorenade områden, jordbruk, transportsektorn samt annan verksamhet. Rådet lyfter fram vikten av att betydande grundvattenförekomster inlemmas i kommunernas översiktsplaner.

Regeringen bedömer att vattenmyndigheternas genomförande av ramdirektivet för vatten spelar en allt viktigare roll för miljö kvalitetsmålet. En viktig uppgift för vattenmyndigheterna framöver blir att undersöka om de vattenförekomster som används eller är avsedda för framtida användning för uttag av dricksvatten har det skydd som behövs. Vid behov bör vattenmyndigheterna i åtgärdsprogrammen anmoda berörd länsstyrelse eller kommun att inrätta vattenskyddsområde.

Ett nytt grundvattendirektiv har trätt i kraft inom EU. Arbetet med att genomföra direktivet i svensk lagstiftning pågår.

#### 4.6.10 Hav i balans samt levande kust och skärgård

Miljö kvalitetsmålet är att Västerhavet och Östersjön ska ha en långsiktigt hållbar produktionsförmåga och att den biologiska mångfalden ska bevaras. Kust och skärgård ska ha en hög grad av biologisk mångfald, upplevelsevärden samt natur- och kulturvärden. Näringar, rekreation och annat nyttjande av hav, kust och skärgård ska bedrivas så att en hållbar utveckling

främjas. Särskilt värdefulla områden ska skyddas mot ingrepp och andra störningar.

Sju delmål anger inriktning och tidsperspektiv i det fortsatta miljöarbetet för att nå miljö-kvalitetsmålet. Delmålen gäller skydd för kust- och skärgårdsområden, strategi för kulturarv och odlingslandskap, åtgärder för hotade marina arter, minskning av bifångster, anpassning av uttaget av fisk, begränsning av störningar från båttrafiken samt minskade utsläpp från fartyg.

#### 4.6.10.1 Resultat

När det gäller delmålet om skydd för kust- och skärgårdsområden har fem nya marina naturreservat bildats och det finns nu totalt tolv naturreservat i svenska havsområden. Enligt Miljömålsrådet fortskrider arbetet i en takt som indikerar att det troligen kommer att finnas sammanlagt 26 reservat till 2010. Under 2006 färdigställdes en inventering av 20 utsjöbankar, där sju bankar bedömdes ha mycket höga naturvärden. Området kring Gotska Sandön blev den 1 maj 2006 ett fiskefritt område, effekterna av detta ska utvärderas fram till slutet av 2010. En process pågår för inrättande av ytterligare sex fiskefria områden.

Delmålet om strategi för kulturarv och odlingslandskap är uppnått.

Delmålet om åtgärder för hotade marina arter har ännu inte uppnåtts. Det finns nu åtgärdsprogram för 14 av 17 rödlistade marina arter.

När det gäller delmålet om minskning av bifångster är det enligt Miljömålsrådet svårt att uppskatta antalet bifångade marina däggdjur och populationsstorlekarna. Under 2006 startade bl.a. ett observatörsprogram för tumlare och delfiner. För att minska bifångsterna av tumlare har drivgarnsfisket efter lax i Östersjön successivt minskat och kommer att helt upphöra fr.o.m. 2008 i enlighet med det EU-gemensamma regelverket. Vidare har nya konstruktioner av sälsäkra redskap testats, liksom att stänga av hela fjärdar längs Östersjökusten med sälskrämmor.

Beträffande delmålet om anpassning av uttaget av fisk finns det exempel på arter som fiskas på varaktigt hållbar nivå, t.ex. gråsej och kolja. När det gäller torsk i östra Östersjön är lekbeståndet det lägsta som hittills noterats. Torskbeståndet i västra Östersjön och längs

Västkusten är svagt. Endast i Öresund, där trålfiske inte förekommer, är mängden torsk på en fullgod nivå. Vad gäller arterna sill och skarpsill bedömer Internationella havsforskningsrådet (ICES) att dessa bestånd är i så gott skick att de tål ett ökat fiske i större delar av Östersjön. Mycket talar för att ett stort skarpsillbestånd är en effekt av bristen på torsk. Beståndssituationen hos kust- och havslevande fiskarter varierar geografiskt i landet och följs av Fiskeriverket.

När det gäller delmålet om begränsning av störningar från båttrafiken har länsstyrelserna tagit fram en samlad plan för inrättande av hänsynsområden i skärgården. Enligt den ska minst tre hänsynsområden för buller ha inrättats 2008.

Beträffande delmålet om minskade utsläpp från fartyg kan konstateras att det fortfarande upptäcks drygt 200 utsläpp per år och att de ökande sjötransporterna i Sveriges närområden kan medföra en ökad risk för fartygsolyckor och utsläpp. Antalet illegala oljeutsläpp i Östersjön minskar trots ökad fartygstrafik och ökad flygspaning. Sverige står för den största övervakningsinsatsen bland Östersjöländerna med drygt 3 000 flygtimmar per år. Mängden oljerester som lämnas till hamnarna har ökat.

#### 4.6.10.2 Analys och slutsatser

Enligt Miljömålsrådets bedömning har möjligheterna att i tid uppnå miljö-kvalitetsmålet försämrats. Regeringen bedömer att den rådande miljö-situationen i haven kräver en kraftsamling när det gäller det internationella arbetet inom EU och inom de internationella havskonventionerna, det tvärsektoriellet arbetet, arbetet med förbättrat kunskaps- och planeringsunderlag samt arbetet med konkreta åtgärder. Regeringen lägger särskilt vikt vid olika åtgärder för att komma tillrätta med övergödningen av våra hav (se 4.6.7).

Arbetet med en sammanhållen svensk havspolitik har inletts med sikte på en havspolitik proposition under mandatperioden. Regeringen anser att det är viktigt att få till stånd insatser inom alla sektorer som utnyttjar och påverkar havsmiljön. En interdepartemental arbetsgrupp ska säkra denna sektorsintegration.

Den fortsatta kunskapsutvecklingen och eventuella framtida beslut om större satsningar

kräver försöksprojekt av olika slag för att klargöra miljöeffekter, kostnader och konsekvenser av potentiella åtgärder med syftet att återskapa eller förbättra den biologiska balansen i våra hav. Mot den bakgrunden föreslog regeringen därför i 2007 års ekonomiska vårproposition ett nytt anslag, anslaget 34:12 *Havsmiljö*, för havsmiljörelaterade insatser om cirka 500 miljoner kronor för åren 2007–2010. Åtgärder vidtas inom en rad områden, bl.a.:

- Förstärkt kartläggningsarbete av landskapen under havsytan för att erhålla ett bättre planeringsunderlag.
- En studie av de samhällsekonomiska konsekvenserna av en fortsatt degradering av havsmiljön, med och utan vidtagna åtgärder, som ska användas som beslutsunderlag, för att lyfta havsmiljöfrågorna, och för att sprida kunskap.
- Åtgärder för att minska närsaltsbelastningen bedöms som särskilt prioriterade, bl.a. insatser för att minska utsläppen från enskilda avlopp och förhindrande av näringsläckaget från jordbruk. Ett system med ekonomiska styrmedel och handel med utsläppsrätter för fosfor och kväve utreds. En satsning på restaurering av övergödda havsvikar och kustnära sjöar inleds.
- Försöksprojekt med åtgärder för att återskapa den ekologiska balansen i våra havsmiljöer, såsom syresättning av döda bottenar och reducering av mängden skarpsill har inletts tillsammans med metodutveckling för återskapande av vattendrag och vandringsvägar för laxfiskar och ål samt andra arter.
- Utveckling av prognos- och scenarieverktyg beträffande bl.a. algblomning.
- En satsning på etablering av hänsynsområden i särskilt känsliga kust- och skärgårdsområden.

I det fortsatta arbetet bereds frågan om hur verksamheten för havsmiljöfrågor, inklusive det vetenskapliga stödet på området, ska hanteras och organiseras, likväl som formerna för hur beslutsstödet MARE ska tillämpas, utvecklas och utvärderas. Miljöövervakningen till havs förstärks kraftfullt.

Regeringen anser att det är viktigt att ta vara på och stimulera kreativa, kostnadseffektiva miljöåtgärder på kommunal nivå. Som en viktig

åtgärd inom ramen för havsmiljöstatsningen kommer regeringen att stödja kommunerna i deras arbete med att minska utsläppen från enskilda avlopp. I det fortsatta arbetet kommer regeringen därutöver att satsa på åtgärder som enligt pågående utredningar visar sig vara de mest kostnadseffektiva för att minska övergödningen och förbättra vattenkvaliteten i haven.

Sveriges engagemang i det internationella havsmiljöarbetet stärks successivt. I närområdet pågår ett intensivt arbete om havsmiljön främst inom EU och HELCOM. Inom EU kommer unionens marina strategi och det marina direktivet att slutföras och arbetet med EU:s maritima politik mynna ut i särskilda åtgärder. Aktionsplanen för Östersjön (Baltic Sea Action Plan, BSAP) ska förhandlas på ett ministermöte i Polen i november 2007. Planen fokuserar på de fyra prioriterade områdena övergödning, farliga ämnen, biologisk mångfald samt sjöfartens miljöproblem. Regeringen är starkt engagerad i det internationella havsmiljöarbetet, med särskild fokus på den utsatta Östersjön och aktiviteter med syfte att få med de övriga Östersjöländerna på långtgående åtaganden när det gäller åtgärder.

Arbetet med att skapa skyddade och fiskefria områden fortsätter i enlighet med delmålet. Fiskeriverkets utvärdering av trålfria områden har visat att trålfiskeförbud ger snabba, positiva resultat. Havsområden där fisket bör regleras, inskränkas eller upphöra kan skapas både utifrån behovet av skydd för biologisk mångfald och för att förbättra fiskeförvaltningen.

#### 4.6.11 Myllrande våtmarker

Miljökvalitetsmålet är att våtmarkernas ekologiska och vattenhushållande funktion i landskapet ska bibehållas och värdefulla våtmarker bevaras för framtiden.

Fem delmål anger inriktning och tidsperspektiv i det fortsatta miljöarbetet för att nå miljökvalitetsmålet. Delmålen gäller utformning av en nationell strategi för skydd och skötsel av våtmarker och sumpskogar, långsiktigt skydd för våtmarker, minskade miljöeffekter av skogsbilvägar över våtmarker, anläggning och återställning av våtmarker samt åtgärdsprogram för hotade arter.

#### 4.6.11.1 Resultat

Naturvårdsverket, Jordbruksverket, Skogsstyrelsen och Riksantikvarieämbetet redovisade rapporten Nationell strategi för Myllrande våtmarker i december 2005. Därmed är delmålet om en nationell strategi för skydd och skötsel av våtmarker och sumpskogar uppnått.

Enligt Miljömålsrådet kommer skyddet av myrar i myrskyddsplanen kunna genomföras i enbart fem län till 2010. Flera länsstyrelser har framfört att delmålet kan nås 2015. Naturvårdsverket och länsstyrelserna har under våren 2007 redovisat en reviderad myrskyddsplan. I första hand har länsstyrelserna justerat gränserna för befintliga objekt och kompletterat beskrivningarna av kulturhistoriska värden. I planen konstateras att 238 av objekten i planen var långsiktigt skyddade medan 259 återstår att skydda. I planen har tillkommit 119 nya objekt av vilka 105 återstår att skydda. Ett fåtal objekt har tagits bort. Länsstyrelserna har också upprättat tidsplaner till stöd för skyddsarbetet.

Delmålet om minskade miljöeffekter av skogsbilvägar över våtmarker med höga natur- eller kulturvärden har inte nåtts. Endast sex länsstyrelser bedömer att det regionala målet har nåtts. Skogsstyrelsens analys från 2005 visar att skogsbilvägar byggts över 89 av de 7 600 våtmarker som undersökts. Analysen ska kompletteras med de sex län som inte ingick i myndighetens analys.

Under åren 2000–2006 har 6 150 hektar våtmarker anlagts eller restaurerats i odlingslandskapet. Med oförändrad takt kommer cirka 9 500 hektar att ha anlagts eller restaurerats till år 2010 jämfört med målet 12 000 hektar.

När det gäller delmålet om åtgärdsprogram för hotade arter finns nu åtgärdsprogram för 19 våtmarksanknutna arter och en biotop.

Utvidgningen av förbudet mot markavvattning att omfatta hela Jönköpings, Hallands och Västernorrlands län samt delar av Västerbottens län har varit föremål för utredning och diskussion under ett antal år. Regeringen avser att avsluta ärendena utan någon åtgärd.

#### 4.6.11.2 Analys och slutsatser

Beträffande skyddet av objekten i myrskyddsplanen har flera länsstyrelser framfört att det är mer realistiskt att nå målet till 2015 och pekat på svårigheten att prioritera skydd av myrar i förhållande till arbetet med långsiktigt skydd av skogsmark. Regeringen anser att frågan om senareläggning av delmålet om myrskyddsplanen bör hanteras i samband med den fördjupade miljömålsutvärderingen 2008.

Enligt Miljömålsrådet har delmålet om skogsbilvägar nåtts endast i begränsade delar av landet. Regeringen anser att det är angeläget att Skogsstyrelsens arbete med förbättrat samrådsförfarande och utökad rådgivning i vägärenden fortsätter. Syftet med detta arbete är att skogsbilvägar i framtiden inte ska skada våtmarker med höga natur- eller kulturvärden.

Med de nya insatser som görs är Miljömålsrådets bedömning mer positiv än föregående år beträffande arbetet med restaurering och återskapande av våtmarker i odlingslandskapet. Bättre styrning och samordning mellan flera markägare behöver åstadkommas för att få till stånd stora, kostnadseffektiva våtmarksprojekt på rätt ställe i landskapet. Mot denna bakgrund har länsstyrelserna fått i uppdrag att ta fram planeringsunderlag för återskapande och restaurering av våtmarker. Regeringen har ställt särskilda medel till förfogande för detta arbete. I det nya landsbygdsprogrammet för åren 2007–2013 ingår anläggning och restaurering av våtmarker och våta betes- och slättermarker i ersättningsformen Utvald miljö, inom vilken länsstyrelserna kan prioritera åtgärder utifrån regionala förhållanden. Under kommande år behövs även uppsökande arbete för att hjälpa till med rådgivning och projektering hos intresserade markägare.

#### 4.6.12 Levande skogar

Miljökvalitetsmålet är att skogens och skogsmarkens värde för biologisk produktion ska skyddas samtidigt som den biologiska mångfalden bevaras samt kulturmiljövärden och sociala värden värnas.

Fyra delmål anger inriktning och tidsperspektiv i det fortsatta miljöarbetet för att nå miljökvalitetsmålet. Delmålen gäller långsiktigt

skydd av skyddsvärd skogsmark, förstärkt biologisk mångfald, skydd för kulturmiljövärden och åtgärdsprogram för hotade arter.

#### 4.6.12.1 Resultat

Mellan 1999–2006 har cirka 114 800 hektar produktiv skogsmark skyddats för bildande av naturreservat jämfört med målet 320 000 hektar 2010. Under samma period har cirka 13 500 hektar produktiv skogsmark skyddats som biotopskyddsområden jämfört med målet 30 000 hektar 2010 och 17 600 hektar har skyddats genom naturvårdsavtal jämfört med målet 50 000 hektar. Skogsstyrelsens preliminära resultat indikerar att skogsbrukets frivilliga avsättningar under perioden 1999–2006 uppgår till 520 000–570 000 hektar produktiv skogsmark nedanför det fjällnära området jämfört med målet 500 000 hektar. Det är osäkert om målet är nått eftersom det finns indikationer på att den hittills avsatta arealen inte enbart utgörs av skyddsvärd mark. Uppgifter om hur mycket av avsättningarna som är skyddsvärd analyseras för närvarande.

När det gäller delmålet om förstärkt biologisk mångfald visar resultaten att andelen död ved, arealen äldre lövrik skog och arealen gammal skog ökar kraftigt.

Forn- och kulturlämningar i skogen skadas fortfarande i hög grad. Andelen fornlämningar som skadas har i vissa avseenden ökat även om andelen grova skador förefaller ha minskat. Markberedning står liksom tidigare för en stor del av skadorna. Kunskap om var fornlämningarna finns är viktig för att skogsbruket ska kunna undvika skador. Hittills har cirka 20 procent av skogsmarken inventerats och 150 000 nya lokaler med fornlämningar registrerats.

När det gäller åtgärdsprogram för hotade arter som är knutna till skogen har nu totalt 52 sådana program upprättats (se vidare avsnitt 4.6.16).

#### 4.6.12.2 Analys och slutsatser

Enligt Miljömålsrådet kommer miljö-kvalitetsmålet sannolikt inte att nås till 2020. Påtagliga förbättringar för biologisk mångfald bedöms inte vara möjliga förrän efter 2020 eftersom återhämningsprocesserna i de skogliga ekosystemen tar lång tid. När det gäller delmålet

om förstärkt biologisk mångfald är bedömningen att delmålet kommer att nås. Delmålet om skydd för kulturmiljövärden bedöms inte kunna uppnås. Måluppfyllelsen för de båda delmålen är beroende av hur skogsskötseln bedrivs och hur skogsbruks-åtgärder utförs. Delmålet om långsiktigt skydd av skyddsvärd skogsmark avser skogsmark nedanför det fjällnära området. Naturreservat utgör en bärande del av målet. Delmålet bedöms inte kunna uppnås.

Regeringen har inlett ett arbete med att utveckla de olika naturvårdsinstrumenten och även utveckla andra processer och kompletterande metoder för att öka graden av måluppfyllelse.

Statskontoret har i uppdrag att bl.a. utvärdera befintliga naturvårdsinstrument och lämna förslag som främjar lämpliga och långsiktigt samhällsekonomiska lösningar på hur statens skogsmark kan underlätta måluppfyllelsen av Levande skogar. Uppdraget kommer att redovisas under hösten 2007 och utgör ett viktigt underlag för regeringens fortsatta vägval på området.

#### 4.6.13 Ett rikt odlingslandskap

Miljö-kvalitetsmålet är att odlingslandskapets och jordbruksmarkens värde för biologisk produktion och livsmedelsproduktion ska skyddas samtidigt som den biologiska mångfalden och kulturmiljövärdena bevaras och stärks.

Sex delmål anger inriktning och tidsperspektiv i det fortsatta miljöarbetet för att nå miljö-kvalitetsmålet. Delmålen gäller bevarande och skötsel av äng- och betesmarker, bevarande av småbiotoper i odlingslandskapet, vård av kulturbärande landskapselement, nationellt program för växtgenetiska resurser, åtgärdsprogram för hotade arter samt program för tillvaratagande av lantbrukets kulturhistoriskt värdefulla ekonomibyggnader.

#### 4.6.13.1 Resultat

Under 2006 noterades en nedgång med 4 procent i arealen betesmark med miljöersättning från miljö- och landsbygdsprogrammet. Minskningen bedöms bero på att flera av de femåriga avtalen löpte ut 2005. Enligt Miljö-

målsrådet förväntas arealen öka i samband med att det nya landsbygdsprogrammet trätt i kraft 2007. Den totala arealen betesmark med miljöersättning var under 2006 cirka 480 000 hektar. Ökningen av ängsmarkareal med miljöersättning avstannade något under 2006 och ersättning utgick för cirka 8 000 hektar.

Delmålet om småbiotoper är uppfyllt när det gäller strategin för småbiotoper. När det gäller mängden småbiotoper i odlingslandskapet saknas data för vilka enskilda biotoper som försvinner respektive tillkommer i ersättnings-systemet. En nationell uppföljning av småbiotoper i åkermark startade 2006 och kommer att ge underlag för bedömningar av mängden småbiotoper över tiden. Ett förbud mot putsning av träda under perioden 1 mars till 30 juni infördes under 2006 med syftet att gynna odlingslandskapets biologiska mångfald.

När det gäller delmålet om kulturbärande element har sedan 2000 den skötsel som sker inom ramen för landsbygdsprogrammet av stenmurar, öppna diken och andra linjeelement ökat på ett tillfredsställande sätt, enligt Miljömålsrådet. Skötseln av punktelement, så som odlingsrösen och hamlade träd, har inte utvecklats på motsvarande vis.

Enligt Miljömålsrådet kan delmålet om de växtgenetiska resurserna och inhemska husdjursraserna nås. Grunden för detta utgörs av inventeringsarbetet inom ramen för Programmet för Odlad Mångfald (POM). Arbetet med att säkerställa bevarandet av inhemska husdjursraser fortsätter. Den europeiska databasen (EFABIS) underlättar uppdateringen och säkerställandet av det svenska husdjursgenetiska materialet.

Delmålet om åtgärdsprogram för hotade arter i odlingslandskapet nåddes under 2006. Under året inleddes 68 åtgärdsprogram med åtgärder för 150 arter.

Delmålet för kulturhistoriskt värdefulla ekonomibyggnader nåddes under 2005.

#### 4.6.13.2 Analys och slutsatser

Utvecklingen mot målet går i rätt riktning men ytterligare åtgärder kan komma att behövas. Ersättningar som främjar bevarandet av biologisk mångfald, öppna landskap, våtmarker och småbiotoper i odlingslandskapet inom ramen för EU:s landsbygdspolitik är betydelsefulla och åtgärder inom landsbygdsprogrammet

bedöms därför som fortsatt viktiga för att nå miljökvalitetsmålet.

Jordbruksmarkens långsiktiga produktionsförmåga bedöms som tillfredsställande där bl.a. åtgärder för att minska tillförseln av kadmium är viktiga. En ökad exploatering av jordbruksmarken för andra ändamål kan noteras. Det är oklart hur måluppfyllelsen påverkas om trenden fortsätter.

När det gäller delmålet om ängs- och betesmarker bedömer Miljömålsrådet att förändringarna under 2006 i jämförelse med 2005 är tillfälliga. Med den nya programperioden för landsbygdsprogrammet som inleds under 2007 förväntas en fortsatt ökning av arealen betes- och ängsmarker med miljöersättning. Uppföljningsarbetet inom ramen för NILS (Nationell Inventering av Landskapet i Sverige) bedöms som särskilt viktigt för att långsiktigt säkerställa de biologiska värdena i ängs- och betesmarker samt småbiotoper i odlingslandskapet. Även fortsatta restaureringsåtgärder i ängs- och betesmarker är viktiga för säkerställandet av dessa värden.

Bevarandestatusen för flera inhemska husdjursraser är oroande då antalet individer är för lågt för att säkerställa bevarandet. Detta gäller särskilt flera fjäderfäraser. Bevarandeåtgärder inom landsbygdsprogrammet är riktade mot enskilda brukare samt till rasföreningar för bevarande av utrotningshotade husdjursraser. Utöver detta behövs övergripande åtgärder med insamling av genetiskt material från både hon- och handjur med möjligheter till lagring av materialet.

#### 4.6.14 Storslagen fjällmiljö

Miljökvalitetsmålet är att fjällen ska ha en hög grad av ursprunglighet vad gäller biologisk mångfald, upplevelsevärden samt natur- och kulturvärden. Verksamheter i fjällen ska bedrivas med hänsyn till dessa värden och så att en hållbar utveckling främjas. Särskilt värdefulla områden ska skyddas mot ingrepp och andra störningar.

Fyra delmål anger inriktning och tidsperspektiv i det fortsatta miljöarbetet för att nå miljökvalitetsmålet. Delmålen gäller begränsning av skador på mark och vegetation, minskning av bullret i fjällen från motordrivna fordon och luftfartyg, skydd av områden med representativa höga natur- och kulturvärden samt åtgärds-



program för hotade arter. Resultatbedömning beträffande åtgärdsprogram för hotade arter redovisas under miljö kvalitetsmålet Ett rikt växt- och djurliv (avsnitt 4.6.16).

#### 4.6.14.1 Resultat

Det regionala miljö- och hushållningsprogram som gemensamt upprättats av länsstyrelserna har börjat tillämpas under 2006. Syftet med programmet är att förbättra förutsättningarna för en hållbar utveckling i fjällmiljön.

När det gäller delmålet om begränsning av skador på mark och vegetation bedöms riskerna för skador indirekt genom antalet renar och terrängfordon. Antalet renar har minskat med 1,4 procent jämfört med 2005 och antalet terrängfordon har ökat obetydligt.

För att delmålet om buller ska kunna följas upp krävs att trafikregistret innehåller uppgifter om bullernivå. Registreringsfrågan utreds för närvarande av Vägverket.

Under 2006 har Riksantikvarieämbetet anlitat Ájtte – svensk fjäll och samemuseum – för att utreda i vilken utsträckning naturreservat och nationalparker skyddar de kulturvärden som finns i områdena. Av undersökningen framgår att endast i två av 38 undersökta naturreservat och nationalparker har skötsel av kulturvärdena tillgodosetts helt i skötselplanerna.

Delmålet om åtgärdsprogram för hotade arter är uppnått vad gäller landlevande organismer och andelen försålda terrängskotrar med fyrtaktsmotorer ökade markant under 2006 vilket på sikt kommer att sänka bullernivån i fjällen under förutsättning att utvecklingen fortsätter åt samma håll.

#### 4.6.14.2 Analys och slutsatser

Miljömålsrådet konstaterar i sin rapport de Facto 2007 att en positiv trend kan skönjas för tillståndet i fjällmiljön. För att säkerställa uppnåendet av delmålet om skador på mark och vegetation är det nödvändigt med fortsatt forsknings- och utvecklingsarbete. Det behövs mer kunskap om renbetets betydelse för fjällekosystemet. Det saknas även kunskap om klimatförändringarnas påverkan på vegetation och olika former av slitage.

Länsstyrelserna föreslår i det regionala miljö- och hushållningsprogrammet för fjällområdet att Naturvårdsverket och Sveriges lantbruksuniversitet ska skapa praktiska förutsättningar för att använda satellitbaserad fjärranalys regionalt och nationellt. Detta skulle resultera i en bättre uppföljning av skador på mark och vegetation.

För att uppnå delmålet om terrängskotrar krävs att gränsvärden för buller för nya terrängskotrar införs i EG-direktivet 2000/14/EC, artikel 14, i enlighet med det förslag som Naturvårdsverket sände 2005 till EU-kommissionen. Trots att andelen terrängfordon med fyrtaktsmotorer har ökat kraftigt under det senaste året, behöver åtgärder för en snabbare utfasning av de mer bullrande terrängfordon med tvåtaktsmotorer vidtas. Regeringen avser att i samband med översynen av terrängkörningslagstiftningen undersöka möjligheten till snabbare utfasning och lämpliga styrmedel.

Luftfartsstyrelsen har redovisat ett regeringsuppdrag att kartlägga flygverksamheten i nationalparker och A-klassade regleringsområden i fjällen. Luftfartsstyrelsens bedömning är att flygbullret är försumbart i de kartlagda skyddade områden med undantag för vissa delar av nationalparkerna och Tjuoltadalen som flygs över med dispens. Flygverksamheten i huvuddelen av A-områden är inte reglerad. Regeringen avser att återkomma till frågan om behov av att införa inskränkningar i flygverksamheten i de nu kartlagda områden.

Fjälldelegationen har tagit fram ett förslag till program för genomförande av åtgärder för att minska markskador på kalfjäll till följd av barmarksskörning. Regeringen avser att återkomma när det gäller programmet.

#### 4.6.15 God bebyggd miljö

Miljö kvalitetsmålet är att städer, tätorter och annan bebyggd miljö ska utgöra en god och hälsosam livsmiljö samt medverka till en god regional och global miljö. Natur- och kulturvärden ska tas till vara och utvecklas. Byggnader och anläggningar ska lokaliseras och utformas på ett miljöanpassat sätt och så att en långsiktigt god hushållning med mark, vatten och andra resurser främjas.

Sju delmål anger inriktning och tidsperspektiv i det fortsatta miljöarbetet för att nå miljö-

kvalitetsmålet. Delmålen gäller planeringsunderlag, kulturhistoriskt värdefull bebyggelse, buller, uttag av naturgrus, minskning av avfallsmängder, energianvändning m.m. i byggnader samt inomhusmiljön.

Resultatbedömning beträffande samhällsplanering och byggande redovisas närmare under utgiftsområde 18 *Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik*. Resultatbedömning beträffande kulturhistoriskt värdefull bebyggelse redovisas närmare under utgiftsområde 17 *Kultur, medier, trossamfund och fritid*.

#### 4.6.15.1 Resultat

Enligt Miljömålsrådet är det fortfarande många kommuner som anger att de saknar aktuella program och strategier på de områden som anges i delmålet om planeringsunderlag. Vanligast är program för de kulturhistoriska värdena samt för att främja miljöanpassade transporter och minskat transportbehov.

Miljömålsrådet har inte redovisat utvecklingen när det gäller delmålet om kulturhistoriskt värdefull bebyggelse.

Bullret i samhället är oförändrat eller ökar. Under 1995–2005 har dock ungefär 150 000 av de värst bullerutsatta personerna fått åtgärder utförda till en kostnad av cirka 1,7 miljarder kronor.

Uttagen av naturgrus 2005 har minskat något jämfört med tidigare och uppgick till 20 miljoner ton jämfört med målet 12 miljoner ton 2010. Andelen av ballastanvändningen som utgörs av naturgrus fortsätter att minska. En fortsatt ökning av bygginvesteringarna kan dock ge ökad efterfrågan på ballast.

Avfallsmängderna fortsätter att öka. Åren 1994–2005 ökade mängden hushållsavfall med 24 procent. Trots det har deponeringen av hushållsavfall minskat med 85 procent under perioden. Mängden hushållsavfall uppgick 2006 till 4 500 220 ton vilket är en ökning med 3,5 procent jämfört med 2005. Även deponeringen av övrigt avfall har minskat kraftigt. Hushållsavfallet återvinns i högre utsträckning genom energitvinning och materialåtervinning. Ungefär 45 procent av hushållsavfallet materialåtervinns och cirka 16 procent av matavfallet från hushåll, restauranger och butiker återvinns genom biologisk behandling. Kapaciteten för

biologisk behandling, främst rötning, ökar liksom antalet kommuner som sorterar ut matavfallet. En stor andel av matavfallet från livsmedelsindustrier återvinns genom biologisk behandling eller används som djurfoder. Insamling och behandling av farligt avfall ökade från 2,7 kg per person 2006 till 4,3 kg per person 2007. Den kraftiga ökningen beror på att impregnerat trä nu klassas som farligt avfall. För de utjänta produkter som producenterna ansvarar för ökar materialåtervinningen för flera materialslag. Materialåtervinningen av metall och plast från förpackningar har ökat till 69 respektive 38 procent av de mängder som sätts på marknaden. Flaskor och burkar som omfattas av pant ligger på en stadigt hög nivå om cirka 86 procents materialutnyttjande. Den nya lagstiftningen om pant innebär bl.a. att fler förpackningar omfattas av pant. Den tidigare omfattande illegala införseln av dryckesförpackningar som inte tillhör något retursystem minskat högst väsentligt, enligt Statens Jordbruksverk. Producenterna för elektriska och elektroniska produkter samlade under 2006 in 15,8 kg el-avfall per invånare. Det är 3,4 kg mer per invånare än under år 2005. Nedskräpningen i samhället ökar, enligt Håll Sverige Rents undersökning. För att stimulera en ökning av hushållens källsortering inrättade den förra regeringen under perioden 1 januari till 31 december 2006 ett särskilt investeringsstöd för inrättande av källsorteringsutrymmen i flerbostadshus. Boverkets utvärdering av stödet visar att cirka 45 000 hushåll fick förbättrade möjligheter att källsortera sitt avfall genom investeringsstödet.

Enligt Miljömålsrådet är mängden återförd fosfor ur avlopp till produktiv mark osäker. En stor del av avloppsslammet används till bullervallar och för att täcka deponier, men en del används även till jordtillverkning och gödning av energiskog.

Delmålet om energianvändning m.m. i byggnader fick ny lydelse 2006. Den totala energianvändningen per uppvärmd areaenhet har minskat något under 1995–2005. Användningen av fossila bränslen för uppvärmning har minskat med nästan 50 procent. Under samma period har andelen förnybar energi ökat med 16 procentenheter. Enligt preliminära resultat från en studie av skolmiljöer finns risk för radonhalter över delmålet nivå i mindre än var tionde skolbyggnad. I en enkät från Boverket

angav 132 av 160 svarande kommuner att de använder register för tillsyn av obligatorisk ventilationskontroll (OVK).

#### 4.6.15.2 Analys och slutsatser

Enligt Miljömålsrådet är framförallt delmålen om kulturhistorisk värdefull bebyggelse och inomhusmiljö svåra att nå. En orsak till varför delmålet om kulturhistorisk värdefull bebyggelse bedöms bli svår att nå är att kopplingen till miljömålen fortfarande är otydlig för många aktörer. För att uppnå delmålet krävs bl.a. att de myndigheter vars verksamhet påverkar den fysiska miljön beaktar kulturvärdena i sina beslut.

När det gäller målet om inomhusmiljön bedöms både målet om radon och om ventilation bli svåra att nå.

Mycket viktigt är möjligheten att i samband med byggnation tillvarata möjligheten att basera energiförsörjningen på förnybar energi i så stor utsträckning som möjligt.

De nu kommande energideklarationerna ska redovisa värden för både radon och ventilation och bedöms på sikt ha en positiv effekt för delmålet. I sammanhanget bör också nämnas att Boverket har fått i uppdrag att göra en kartläggning av byggnaders tekniska utformning, energianvändning och inomhusmiljö. Syftet är bl.a. att få bättre underlag för uppföljningen av delmålet och för att formulera nya delmål. Uppdraget ska slutredovisas i december 2008.

Byggproduktdirektivet trädde i kraft 1989 och ska nu revideras. Det innebär en möjlighet att förbättra nuvarande regler och samtidigt utveckla regelverket på flera områden, t.ex. genom att inkludera miljöaspekter såsom avfalls- och kemikaliehantering.

För att den fysiska planeringen ska kunna användas som styrmedel för att uppnå en god bebyggd miljö i enlighet med miljö kvalitetsmålet krävs att det finns tillgång till ett relevant planeringsunderlag. Tillgång till sådant underlag ger också bättre förutsättningar för ökad samordning mellan olika samhällssektorer. Det delmål som lagts fast för planeringsunderlag anger ett antal områden inom vilka den fysiska planeringen och samhällsbyggandet bör utvecklas. Andelen kommuner som har utarbetat sådant planeringsunderlag har visserligen ökat men det fordras enligt Miljömålsrådet ett

intensivt arbete för att delmålet ska kunna nås 2010. Bristerna i planeringsunderlag m.m. har vidare uppmärksammats i Riksrevisionens rapport Uppsikt och tillsyn i samhällsplaneringen – intention och praktik (RiR 2005:12).

För att komma till rätta med bristerna och för att underlätta och påskynda arbetet med att ta fram relevant planeringsunderlag har Boverket fått i uppdrag att förstärka stödet och vägledningsinsatserna till länsstyrelserna och kommunerna. Verket ska redovisa genomförda åtgärder och erfarenheter senast den 30 september 2007.

Regeringen har vidare utvecklat och ökat samordningen mellan länsstyrelsernas och Boverkets regleringsbrev när det gäller uppsikt och tillsyn.

Bristerna i planeringsunderlag har också uppmärksammats i samband med förverkligandet av det nationella planeringsmålet för vindkraft att skapa planmässiga förutsättningar för en årlig produktionskapacitet på 10 TWh till 2015. Regeringen har därför infört ett särskilt stöd för att förbättra det befintliga planeringsunderlaget och för att åstadkomma planeringsinsatser som syftar till att klarlägga förutsättningarna för en utbyggnad av vindkraftsanläggningar. Stödet riktar sig i första hand till landets kommuner och länsstyrelser (se vidare utgiftsområde 18 *Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik*).

Ytterligare insatser för att öka tillgången till aktuell, kvalitetssäkrad och harmoniserad information till grund för bl.a. olika former av planeringsinsatser utgörs av det EG-direktiv för en gemensam infrastruktur för rumslig (geografisk) information (Inspire) som trädde i kraft den 15 maj 2007. För att förbättra tillgången till planeringsunderlag arbetar Boverket vidare med att bygga upp en webbaserad tjänst "Planeringsportalen". Avsikten är att portalen ska vara ett stöd för den fysiska planeringen – se vidare utgiftsområde 18 *Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik*. En annan åtgärd som vidtagits för att förbättra beslutsunderlaget är den databas med satellitbilder som byggs upp av Lantmäteriverket inom ramen för anslaget 34:12 *Havsmiljö*.

Bedömningen att delmålet om naturgrus blir svår att nå i utsatt tid kvarstår trots vissa positiva

tendenser. Bygginvesteringarna och därmed efterfrågan på ballast förväntas fortsätta att öka. Tillstånd att ta ut naturgrus fortsätter att beviljas och på vissa håll långt över de regionala miljömålen. Naturgrusskatten höjdes 2006 med tre kronor till 13 kronor per ton. Effekten av denna ökning har ännu inte fått fullt genomslag. Regeringen avvaktar därför med eventuella ytterligare åtgärder.

Enligt Miljömålsrådet behöver en större andel av avfallet som förbränns materialåtervinnas eller behandlas biologiskt för att nå delmålen om avfall under God bebyggd miljö. Regeringen har gett Naturvårdsverket i uppdrag att se över förutsättningarna att ändra det förpackningsbaserade producentansvaret till ett producentansvar som baseras på materialflöden. Regeringen har genom en förordningsändring den 1 juli 2007 avskaffat kommunernas möjlighet till ensamrätt att hantera farligt avfall från verksamheter. Syftet är att skapa ett enhetligt regelverk och att underlätta för marknadens aktörer att skapa effektiva och miljömässiga avfallslösningar. På så sätt kan insamlingen bli mer logisk för hushållen och materialåtervinningen kan öka. Miljömålsrådet bedömer att det är tveksamt om målet om återföring av fosfor nås.

Nedskräpningen i samhället ökar. Uppskattningsvis kostar det skattebetalarna uppemot en halv miljard kronor varje år för kommunerna att hålla rent från skräp såsom fimpas, godispapper och snabbmatsförpackningar. Nedskräpning kring återvinningsstationer är också ett uppmärksammat problem. Nedskräpning är synlig och har därför symbolisk betydelse för avfallshanteringen i samhället. För att komma till rätta med problemet avser regeringen att avsätta 2 miljoner kronor till åtgärder mot nedskräpning (se avsnitt 4.9.1).

Illegala transporter av farligt avfall sker världen över. Regeringen arbetar både genom Baselkonventionen och inom EU för att stävja de illegala transporterna. EU:s förordning om transport av avfall har reviderats och den nya förordningen trädde i kraft den 12 juli 2007. Detta bör leda till bättre samarbete mellan EU:s medlemsstater för att stävja transporterna.

Kommissionen presenterade i början av året en grönbok om hur återvinning av fartyg kan förbättras. Grönboken har remitterats. Det är viktigt att EU agerar samordnat inom FN:s sjöfartsorganisation IMO vid förhandlingar om

den nya konventionen om fartygsåtervinning. Ett nytt EG-direktiv om producentansvar för batterier och ackumulatorer antogs under hösten 2006.

Delmålet om energi har fått ny lydelse under 2006. Bedömningen av måluppfyllelsen görs därför utifrån nya förutsättningar. Det tidigare delmålet fokuserade på minskad miljöbelastning från energianvändning i bostäder och lokaler vilket också skett på ett positivt sätt. Det nya delmålet skärper kraven på effektivare energianvändning och det är ännu oklart om målnivåerna kan uppfyllas i tid. Det finns flera ekonomiska stöd som gynnar delmålet, bl.a. Klimatinvesteringsprogrammet och olika konverteringsstöd. Också energideklarationerna kan komma att bidra till måluppfyllelsen när de väl får genomslag. Regeringen har i år beslutat om flera kompletterande åtgärder med bäring på delmålet. Dessa redovisas närmare under utgiftsområde 18 *Sambällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik* och utgiftsområde 21 *Energi*. Regeringen aviserar en satsning på hållbara städer inom ramen för den s.k. klimatmiljarden. Syftet är att stödja stadsbyggnadsprojekt som med användande av ny teknik och integrerad planering kan bidra till väsentligt förbättrad miljöprestanda och minskad klimatpåverkan.

#### 4.6.16 Ett rikt växt- och djurliv

Miljö kvalitetsmålet är att den biologiska mångfalden ska bevaras på ett hållbart sätt, för nuvarande och framtida generationer. Arternas livsmiljöer och ekosystem samt deras funktioner och processer ska värnas. Arter ska kunna fortleva i långsiktigt livskraftiga bestånd med tillräcklig genetisk variation. Människor ska ha tillgång till en god natur- och kulturmiljö med rik biologisk mångfald, som grund för hälsa, livskvalitet och välfärd.

Tre delmål anger inriktning och tidsperspektiv i det fortsatta miljöarbetet för att nå miljö kvalitetsmålet. Delmålen gäller hejande av förlust av biologisk mångfald, minskad andel hotade arter samt hållbart nyttjande.

Beträffande rovdjursfrågor se utgiftsområde 23 *Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar*.

#### 4.6.16.1 Resultat

Regeringen har under 2006 beslutat att inrätta 102 nya Natura 2000-områden, i enlighet med de krav på kompletteringar som KOM ställer på de olika medlemsmötena efter de kontinuerliga utvärderingar som gjorts. De nya Natura 2000-områdena sammanfaller till övervägande del med befintliga naturreservat. Totalt finns nu 4 061 svenska områden i det europeiska nätverket av värdefulla områden. Dessa kan nyttjas och brukas så länge de naturtyper och de arter som ska skyddas garanteras en gynnsam bevarandestatus. Under året har 32 700 hektar säkrats genom köp, intrångsersättningar och bidrag till kommuner och stiftelser, till en kostnad av cirka 895 miljoner kronor. Av den arealen har cirka 20 600 hektar utgjort produktiv skogsmark och huvuddelen av kostnaderna ligger på dessa arealer. Skötseln av skyddade områden utvecklades genom bl.a. Naturvårdsverkets program Värna, vårda, visa, med inriktning på lokal delaktighet, skötselplaner och bevarandeplaner, friluftsliv och turism, information, skötsel av naturtyper samt uppföljning och utvärdering. Inom detta program betalades 236 miljoner kronor ut till länsstyrelserna under 2006 för att öka satsningen på skötsel av markslag, åtgärder för friluftsliv, tillgänglighet och information. Naturvårdsverket redovisade i januari 2006 hur naturvårdsavtal kan användas som ett kompletterande naturvårdsinstrument även i andra naturtyper än skog. Redovisningen innehöll förslag till lämplig arbetsgång samt vilka naturtyper som skulle kunna bli aktuella. Redovisningen innefattade även förslag till ändring av jordabalken 7 kap. 3 § 2 stycket i språkligt avseende. Regeringen har gett Naturvårdsverket möjlighet att använda anslaget 34:3 *Åtgärder för biologisk mångfald* även till olika former av avtalslösningar däribland naturvårdsavtal under 2007.

En tre-årig satsning på lokal och kommunal naturvård har genomförts. Flera av projektens genomförande pågår fortfarande. Länsstyrelserna har fördelat 300 miljoner kronor till projekt i 90 procent av Sveriges kommuner, med syfte att ge den lokala naturvården och friluftslivet extra stöd. Grundtanken med programmet var att stimulera ett mer varaktigt engagemang för lokal och kommunal naturvård och ett utvecklat samarbete mellan den kommunala och den ideella naturvården. Genom

bra projekt skulle satsningen också bidra till att nå de naturvårdsanknutna miljö kvalitetsmålen. Enligt de första utvärderingarna samt reaktioner från kommunerna har satsningen varit tydligt stimulerande för att skapa lokal politisk förankring och ett brett deltagande i naturvårdsarbetet.

När det gäller delmålet minskad andel hotade arter hade totalt 127 åtgärdsprogram tagits fram, 2006. De omfattar mer än 250 arter och ett flertal livsmiljöer. År 2010 planeras drygt 215 åtgärdsprogram för över 550 arter vara inledda eller genomförda.

#### 4.6.16.2 Analys och slutsatser

Trots omfattande insatser under många år har utvecklingen för den biologiska mångfalden i Sverige inte förbättrats i den omfattning som krävs för att nå miljö kvalitetsmålet eller internationella mål och åtaganden. Det är dock svårt att bedöma den sammantagna effekten av tidigare åtgärder eftersom de biologiska processer som påverkar förutsättningarna för djurs och växters förekomst tar lång tid. Ett system för uppföljning av miljö kvalitetsmålet kommer att etableras under 2007. För hotade arter och ekosystemfunktioner kommer de långsiktiga och storskaliga resultaten av vår generations positiva eller negativa påverkan att kunna avläsas först flera decennier efter 2020. Det är därför viktigt att också anlägga ett långsiktigt tidsperspektiv på naturvårdsåtgärderna och t.ex. väga in troliga scenarier för klimatförändringar under innevarande sekel.

En avsevärd mängd av de projekt och utredningsuppdrag som aviserades i 2005 års miljömålsproposition (prop. 2004/05:150) i anslutning till miljö kvalitetsmålet pågår för närvarande. Resultaten från dessa kommer att ligga till grund för det fortsatta arbetet.

EU-kommissionen presenterade 2006 ett meddelande om biologisk mångfald och en aktionsplan för i första hand perioden fram till 2010. Aktionsplanen är ett verktyg för det fortsatta svenska arbetet med att uppnå miljö kvalitetsmålet, särskilt när det gäller att hejda förlusten av biologisk mångfald.

Områdesskyddet i Sverige har en nära hundraårig historia. Det bör även fortsättningsvis ha en central roll i arbetet med att nå

miljökvalitetsmålen, men metoderna för skydd och skötsel behöver effektiviseras. Pågående arbete inom Statskontoret med att utvärdera befintliga naturvårdsinstrument, liksom det uppdrag Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen redovisat om ytterligare åtgärder med anledning av konventionen om biologisk mångfald och OECD:s rekommendationer bör tas i beaktande. Den fördjupade utvärderingen av miljökvalitetsmålen kommer att lägga den väsentliga grunden för åtgärder med syfte att kvalitetssäkra och effektivisera områdesskyddet. Regeringen avser att under mandatperioden återkomma till riksdagen angående områdesskyddet.

Dialogen med medborgarna behöver förstärkas inom naturvården. Samråd, tidig information och markägarens medverkan behöver utvecklas. Det gäller att i ökad utsträckning bekräfta och tillvarata markägarens kunskap och engagemang. Brukaren har ofta en nära relation till marken och bör ges ett ansvar för att vårda. Arbetsformerna för naturvården behöver därför förbättras. Under 2007 tar Naturvårdsverket fram ett program för kompetensutveckling inom dialog, lokal delaktighet och lokal förvaltning samt konfliktlösningsmekanismer till dem som arbetar med praktisk naturvård och naturresursförvaltning.

Regeringen ser ett behov av stärkt landskapsplanering för att bättre kunna möta den väntade klimatförändringen och utveckla ett hållbart nyttjande av biologisk mångfald. Planering på landskapsnivå är även nödvändig för att på ett effektivt sätt integrera bevarandet av biologisk mångfald med andra samhällsbehov. Arbetet inom sju länsstyrelser med att ta fram regionala landskapsstrategier kommer att rapporteras under 2007, och Naturvårdsverket kommer senast 2008 att ta fram en vägledning för arbete med landskapsstrategier. Riksantikvarieämbetet har i uppdrag att under 2007 redovisa ett förslag till hur den europeiska landskapskonventionen kan genomföras i Sverige. Denna konvention erbjuder verktyg för ett samlat grepp om de olika värden som finns i landskapet.

Det kommer att bli svårt att uppnå ett hållbart nyttjande av biologisk mångfald till år 2010. Nödvändiga omställningar inom areella näringar, industri och samhällsbyggnad tar tid att genomföra, och stora luckor i vår kunskap om

ekosystemens dynamik i tid och rum behöver fyllas.

I dagsläget sker ingen känd odling av genetiskt modifierade organismer (GMO) annat än i fältförsök i Sverige. Naturvårdsverket har dock i redovisningen av ett regeringsuppdrag konstaterat att det troligen är herbicidtolerant majs, potatis med modifierad stärkelse-sammansättning samt herbicidtolerant raps som i första hand kommer att bli aktuella för introduktion i svensk miljö. Mot bakgrund av detta har regeringen givit Statens jordbruksverk och Naturvårdsverket i uppdrag att utreda bl.a. vilka effekter en introduktion av herbicidtoleranta grödor kommer att ha på vissa miljökvalitetsmål.

Viktig kunskap finns att hämta i traditionella seder och bruk. Det nationella programmet för lokal och traditionell kunskap relaterad till bevarande och hållbart nyttjande av biologisk mångfald arbetar sedan 2006 med att kartlägga, dokumentera, upprätthålla och sprida lokal och traditionell kunskap, och på så sätt ta tillvara och stärka människors band till naturen och kulturhistorien. Detta arbete är värdefullt både för att samla kunskap och stärka delaktigheten i arbetet med att bevara och hållbart nyttja biologisk mångfald.

Betänkandet Kunskap för biologisk mångfald (SOU 2005:94) utgör ett viktigt underlag för det fortsatta arbetet med att nå miljökvalitetsmålen. Vår kunskap om var naturvärdena finns behöver förbättras genom ett utökat inventeringsarbete i framför allt marina miljöer. På sikt är ambitionen att karteringen av Sveriges vegetation ska vara heltäckande och löpande uppdateras, och detaljerade marina bottenpografiska kartor bör göras så heltäckande som möjligt med hänsyn till sekretessbehovet. Mycket kan dock förbättras genom åtgärder för att öka överblickbarheten och tillgängligheten för redan befintlig information. Mot denna bakgrund har regeringen inom ramen för sin havsmiljösatsning intensifierat kunskapsuppbyggnaden beträffande miljön under havsytan och beslutat om att inrätta en databas med satellitbilder för att bl.a. öka kunskapen om situationen i dagsläget men också för att följa hur natur, miljö och samhälle påverkas över tiden. Regeringen har även gett Naturvårdsverket i uppdrag att upprätta ett nationellt referensregister över naturinventeringar som görs tillgängliga via en nationell spridnings- och hämtningsportal på

Internet. Regeringen avser att återkomma till betänkandets förslag i övrigt i samband med regleringsbrev till berörda myndigheter.

En grundläggande kunskapslucka är avsaknaden av bedömningar av det samhällsmässiga och framför allt det ekonomiska värdet av natur- och kulturvärden. Inom FN-programmet Millennium Ecosystem Assessment redovisades 2005 en global bild av hur förlusten av biologisk mångfald och ekosystemtjänster hotar den mänskliga välfärden. En europeisk motsvarighet är aviserad till 2012. De internationella insikterna behöver konkretiseras för svenska förhållanden, och metoder för att bedöma värdet av naturvårdsinsatser behöver utvecklas som ett led i ett stärkt sektorsansvar och en förbättrad landskapsplanering. Konjunkturinstitutet ska under 2007 redovisa en sammanställning av olika erfarenheter av att bedöma det ekonomiska värdet av biologisk mångfald. Detta arbete kommer att lägga en grund för kommande förslag inom detta område.

Strandskyddet syftar till att värna det rörliga friluftslivets intressen samt att bevara goda förutsättningar för växt- och djurlivet. Regeringen vill se ett reformerat strandskydd som ger möjligheter till ett större inflytande för lokala och regionala intressen. Inom Regeringskansliet pågår ett arbete med en översyn av strandskyddsbestämmelserna och regeringen avser att under 2008 utarbeta en proposition om ett ändamålsenligt strandskydd som beaktar såväl behovet att skydda strändernas naturvärden på ett långsiktigt hållbart sätt som behovet av utveckling i hela Sverige.

#### 4.6.17 Övergripande miljömålsarbete

##### 4.6.17.1 Resultat

Den 15 maj 2007 trädde direktivet 2007/2/EG om upprättande av en infrastruktur för rumslig information i Europeiska gemenskapen (Inspire) i kraft. Syftet med direktivet är att skapa en rättslig ram för att upprätta och driva en infrastruktur för rumslig (geografisk) information i Europa. Direktivet fokuserar på användning i europeisk miljöpolitik och på verksamheter som påverkar miljön. Inspire är

tänkt att omfatta digitala data som innehas av offentliga instanser och bygger på att de infrastrukturer för geografisk information som redan finns i medlemsländerna utnyttjas. Syftet med infrastrukturen är att allmänheten ska ges bättre tillgång till rumslig information via elektroniska kommunikationsmedel, t.ex. Internet, samt att myndigheter på ett effektivare sätt ska kunna dela data med varandra. Direktivet ska vara infört i svensk lagstiftning senast den 15 maj 2009.

Regeringen beslutade i mars 2007 om en handlingsplan för att öka miljökraven vid offentlig upphandling. Handlingsplanen innehåller bedömningar av det aktuella läget och mål för de tre kommande åren. Vidare förtydligas ansvaret för olika aktörer vad gäller att driva utvecklingen framåt. Åtgärderna ska bidra till att öka utvecklingen av miljöanpassade varor, tjänster och teknik och därmed främja en stark konkurrenskraft för Sverige på framtida marknader med höga miljökrav.

Länsstyrelserna har under 2006 fortsatt arbetet med att regionalt utveckla och anpassa miljömålen. Ibland är de regionala målen samma som de nationella och ibland skiljer de sig åt. En regional anpassning har skett utifrån de specifika förhållandena och i vissa fall har målen ändrats för att bli mer relevanta för kommuner och näringsliv.

Miljöbalken är den mest centrala lagstiftningen på miljöområdet och spelar en betydande roll för all miljörelaterad verksamhet. Arbetet med att förbättra och effektivisera reglerna på miljöområdet pågår löpande.

##### 4.6.17.2 Analys och slutsatser

Regeringen anser att miljömålsarbetet ska bedrivas samordnat och kostnadseffektivt. Under 2006 förtydligades därför Miljömålsrådets uppgifter enligt Naturvårdsverkets instruktion så att rådet ska verka för en övergripande samordning av den regionala anpassningen av miljömålen och att rådets årliga uppföljning även ska omfatta det regionala miljömålsarbetet. Vidare ska rådets underlag till regeringens fördjupade utvärderingar innehålla ekonomisk uppföljning av arbetet, belysning av målkonflikter samt konsekvensanalyserade förslag till kostnadseffektiva åtgärder och styrmedel.

Regeringen bedömer att miljöanpassad offentlig upphandling är ett marknadsbaserat och kraftfullt verktyg i arbetet med att styra samhället mot en långsiktigt hållbar konsumtion och därmed produktion. Regeringen har därför förstärkt bidraget till AB Svenska Miljöstyrningsrådet i syfte att underlätta möjligheterna att ställa miljökrav vid offentliga upphandlingar. Regeringen har även gett Nämnden för offentlig upphandling i uppdrag att ta fram riktlinjer för miljökrav vid upphandling.

Arbetet med att åstadkomma en modern miljölagstiftning som tillgodoser högt ställda skydds krav och som bidrar till en framgångsrik utveckling i förhållande till miljömålen samtidigt som den lever upp till kraven på effektivitet och transparens är mycket viktigt. Regelförenklingsarbetet på miljöområdet måste bidra till en förbättrad miljölagstiftning. Behovet av förbättringar och förenklningar analyseras fortlöpande.

## 4.7 Fonder

### 4.7.1 Kärnavfallsfonden

Den som har tillstånd att inneha eller driva en kärnkraftsreaktor ska betala avgifter och ställa säkerheter. Avgifterna avser finansiering av bl.a. kostnader för att ta hand om använt kärnbränsle och annat radioaktivt avfall, kostnader för en säker avveckling och rivning av kärnkraftverken samt kostnader för den forskning och utveckling som har samband med detta. Avgifterna ska beräknas i förhållande till den energi som levereras. Kärnkraftsföretagen har rätt att ur avgiftsmedlen löpande få ersättning för sådana kostnader som syftar till en säker hantering och slutförvaring av det använda kärnbränslet. Resterande medel fonderas för framtida behov. Ett liknande system för finansiering av hanteringen av visst radioaktivt avfall från forskningsreaktorn i Studsvik infördes i slutet av 1980-talet. Sedan 1996 samlas de fonderade medlen i Kärnavfallsfonden och förvaltas av Kärnavfallsfondens styrelse. Regeringen fattar beslut om avgifternas storlek, medan Statens kärnkraftinspektion fattar beslut om utbetalningar (vissa mindre utbetalningar beslutas dock av regeringen). För att kunna

möta det ökade behovet av granskning och tillsyn av finansieringsfrågor förknippade med fonden har regeringen beslutat tilldela SKI medel ur fonden SKI:s verksamhet avseende Kärnavfallsfonden under 2007.

Den 1 januari 2008 träder den nya lagen (2006:647) om finansiella åtgärder för hanteringen av restprodukter från kärnteknisk verksamhet i kraft. Den nya lagen hanterar finansieringen av allt radioaktivt avfall från kärnteknisk verksamhet och ersätter därmed den nuvarande finansieringslagen och den s.k. Studsvikslagen.

Kärnavfallsfondens styrelse anger i förvaltningsberättelsen för 2006 att fonden under året tillfördes avgiftsinbetalningar på cirka 648 miljoner kronor (cirka 689 miljoner kronor för 2005). Utbetalningarna under samma tid uppgick till cirka 1 235 miljoner kronor (cirka 1 014 miljoner kronor för 2005). Marknadsvärdet vid årets slut var cirka 38 935 miljoner kronor.

### 4.7.2 Bilskrotningsfonden

Riksdagen beslutade den 29 mars 2007 att bilskrotningsfonden ska upphöra och innevarande medel om cirka 140 miljoner kronor ska användas till en skrotningsersättning på 4 000 kronor för bilar av årsmodell äldre än 1989. Beslutet är en följd av det utökade och tydligare producentansvar för bilar som trädde i kraft den 1 juni 2007. Fondens medel har betalats ut.

### 4.7.3 Batterifonden

Regeringen har enligt lagen (1990:1332) om avgifter för miljöfarliga batterier fått riksdagens bemyndigande att meddela föreskrifter om avgifter som behövs för att samla in och omhändertaga förbrukade batterier. Avgifterna fonderas i batterifonden som förvaltas av Naturvårdsverket. Importörer och tillverkare betalar kvartalsvis in avgifter till Naturvårdsverket för överlåten mängd miljöfarliga batterier, både för lösa batterier och sådana som levereras i varor. Avgifterna särredovisas på avgifter för blybatterier och avgifter för miljöfarliga s.k. småbatterier. Med småbatterier avses slutna nickelkadmiump-



batterier, miljöfarliga alkaliska batterier, silveroxidbatterier och zinkluftbatterier.

Under 2006 har medel i batterifonden i enlighet med 15 § förordningen (1997:645) om batterier använts för bortskaffande/återvinning av kvicksilverbatterier och slutna nickel-kadmiumbatterier, extern information, bidrag till kommunerna för batterisortering, insamling av blybatterier samt Naturvårdsverkets administration av batterifonden. Behållningen uppgick den 31 december 2006 för blybatterier till 367 miljoner kronor och för småbatterier till 398 miljoner kronor.

#### 4.8 Revisionens iakttagelser

Riksrevisionen har inte haft några invändningar i revisionsberättelserna för 2006 avseende Naturvårdsverket, Kemikalieinspektionen, Statens strålskyddsinstitut, Statens kärnkraftinspektion, Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut samt Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggnad.

Inom utgiftsområde 20 *Allmän miljö- och naturvård* har Riksrevisionen lämnat följande granskningsrapporter som kommenteras nedan; Mer kemikalier och bristande kontroll – tillsynen av tillverkare och importörer av kemiska produkter (RiR 2006:4), Genetiskt modifierade organismer – det möjliga och det rimliga (RiR 2006:31) samt Beredskapen för kärnkraftolyckor (RiR 2007:4).

##### **Mer kemikalier och bristande kontroll – tillsynen av tillverkare och importörer av kemiska produkter (RiR 2006:4)**

Riksrevisionen publicerade i februari 2006 granskningsrapporten Mer kemikalier och bristande kontroll – tillsynen av tillverkare och importörer av kemiska produkter (RiR 2006:4) som beskrivs i budgetpropositionen (utgiftsområde 20 *Allmän miljö- och naturvård*) för 2007. Regeringen har tillsatt en särskild utredare (M2007:01) med uppgift att göra en översyn av svensk kemikalielagstiftning. Denna inkluderar även en översyn av tillsynsverksamheten och avgiftssystemet för såväl allmänkemikalier som bekämpningsmedel och ska bl.a. beakta rekommendationerna i riksrevisionens rapport. Regeringen uppdrog

den 29 juni 2006 åt Kemikalieinspektionen att utveckla och intensifiera användningen av produktvalsprincipen inom tillsynen på kemikalieområdet. Kemikalieinspektionen redovisade en delrapport i april 2007 och slutlig redovisning lämnas den 1 mars 2008. Riksrevisionens rapport bereds i Regeringskansliet.

##### **Genetiskt modifierade organismer – det möjliga och det rimliga (RiR 2006:31)**

I december 2006 publicerade Riksrevisionen en granskning av det statliga arbetet med genetiskt modifierade organismer (GMO) i foder, livsmedel och industriråvaror (RiR 2006:31). Rapporten bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

##### **Beredskapen för kärnkraftolyckor (RiR 2007:4).**

Riksrevisionen granskade under 2006/07 om ansvariga myndigheter har en god beredskap för att hantera konsekvenser av olyckor i svenska kärnkraftverk (RiR 2007:4). Riksrevisionen bedömer myndigheternas förmåga att hantera de akuta insatserna under en kärnkraftsolycka som i huvudsak god men med vissa brister. Övningar har visat på återkommande brister, bl.a. i myndigheternas information till allmänheten. Riksrevisionen bedömer att myndigheternas förmåga att hantera de långsiktiga konsekvenserna av en olycka är mycket bristfällig. Ett arbete har påbörjats inom regeringskansliet och vid berörda myndigheter för att omhänderta de rekommendationer som Riksrevisionen lämnat i sin granskning av beredskapen för kärnkraftsolyckor. Regeringen kommer att redovisa detta arbete i enlighet med riktlinjerna för regeringens redovisning till riksdagen med anledning av Riksrevisionens iakttagelser. Regeringen har dock redan gett Statens strålskyddsinstitut (SSI) i uppdrag att i samråd med Räddningsverket och berörda länsstyrelser lämna underlag om de faktiska kostnader som Räddningsverket och länsstyrelserna har för beredskap för kärnkraftsolyckor. Den planerade sammanläggningen av SSI och Statens kärnkraftinspektion förväntas medföra samordningsvinster inom flera områden däribland beredskapen för en kärnteknisk olycka.

## 4.9 Budgetförslag

### 4.9.1 34:1 Naturvårdsverket

**Tabell 4.3 Anslagsutveckling 34:1 Naturvårdsverket**

Tusental kronor

År	Utfall	330 693	Anslags-sparande	23 793
2006	Utfall	330 693		23 793
2007	Anslag	339 457 <sup>1</sup>	Utgifts-prognos	356 739
<b>2008</b>	<b>Förslag</b>	<b>339 054</b>		
2009	Beräknat	339 850 <sup>2</sup>		
2010	Beräknat	348 718 <sup>3</sup>		

<sup>1</sup> Inklusive tilläggsbudget i samband med 2007 års ekonomiska vårproposition (bet. 2006/2007:FIU21) och förslag på tilläggsbudget i samband med budgetpropositionen för 2008.

<sup>2</sup> Motsvarar 332 104 tkr i 2008 års prisnivå.

<sup>3</sup> Motsvarar 332 104 tkr i 2008 års prisnivå.

Anslaget används för Naturvårdsverkets förvaltningskostnader, inkl. verkets kostnader för att administrera de verksamheter som finansieras via sakanslagen.

#### Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Intäkterna från offentligrättslig verksamhet för 2007 beräknas till 11 miljoner kronor, varav 10 miljoner kronor från miljöskattavgifter och avgifter för registerhållning och tillsyn över producentansvaret för elektriska och elektroniska produkter, som redovisas mot inkomsttitel 2537 Miljöskattavgifter, samt 1 miljon kronor från övriga offentligrättsliga avgifter som redovisas mot inkomsttitel 2552.

**Tabell 4.4 Offentligrättslig verksamhet**

Tusental kronor

Offentlig-rättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel (som inte får disponeras)	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2006	9 879			
Prognos 2007	11 450			
Budget 2008	11 450			

**Tabell 4.5 Uppdragsverksamhet**

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (Intäkt - kostnad)
Utfall 2006	28 988	23 390	5 598
(varav tjänsteexport)			
Prognos 2007	24 800	23 300	1 500
(varav tjänsteexport)			
Budget 2008	17 400	15 900	1 500
(varav tjänsteexport)			

#### Regeringens överväganden

Naturvårdsverket är central förvaltningsmyndighet på miljöområdet och ska vara pådrivande och samlande i miljöarbetet. Verkets arbete ska syfta till att främja hållbar utveckling med utgångspunkt i den ekologiska dimensionen. Därvid ska de av riksdagen fastställda miljö kvalitetsmålen vara vägledande. Regeringen bedömer att Naturvårdsverket huvudsakligen uppfyller de mål som ställts.

Naturvårdsverkets roll som ansvarig myndighet för miljöbalken är central för att tillsynen på miljöbalksområdet ska vara effektiv. Naturvårdsverket har även en viktig roll i tillståndprocesserna i egenskap av representant för allmänna intressen och genom att bidra med kunskaper och erfarenheter. Naturvårdsverket kan genom sitt deltagande i processerna bidra till en effektiv tillståndshantering och en hög kvalitet i miljöprövningen.

Nedskräpningen i samhället upplevs som ett ökande problem. Regeringen föreslår att anslaget höjs med 2 miljoner kronor 2008 för åtgärder för att minska nedskräpningen i samhället.

Regeringen föreslår vidare att 5 miljoner kronor per år fr.o.m. 2008 överförs till anslaget 34:2 *Miljöövervakning* för medel avseende organisationsbidrag.

Regeringen föreslår därmed att 339 054 000 kronor anvisas under anslaget 34:1 *Naturvårdsverket* för 2008. För 2009 beräknas anslaget till 339 850 000 kronor och för 2010 till 348 718 000 kronor.

Anslaget har för perioden 2008–2010 beräknats enligt följande:

**Tabell 4.6 Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 34:1 Naturvårdsverket**

Tusental kronor

	2008	2009	2010
<b>Anvisat 2007<sup>1</sup></b>	<b>339 457</b>	<b>339 457</b>	<b>339 457</b>
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning <sup>2</sup>	2 510	10 486	19 618
Beslut	-2 913	-10 093	-10 356
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
<b>Förslag/beräknat anslag</b>	<b>339 054</b>	<b>339 850</b>	<b>348 718</b>

<sup>1</sup> Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2006 (bet. 2006/07:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

<sup>2</sup> Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2007 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

#### 4.9.2 34:2 Miljöövervakning m.m.

**Tabell 4.7 Anslagsutveckling 34:2 Miljöövervakning m.m.**

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
2006	222 054	879	
2007	275 956 <sup>1</sup>		271 873
<b>2008</b>	<b>Förslag</b>	<b>302 856</b>	
2009	Beräknat	308 856	
2010	Beräknat	289 156	

<sup>1</sup> Inklusive tilläggsbudget i samband med 2007 års ekonomiska vårproposition (bet. 2006/2007:FiU21) och förslag på tilläggsbudget i samband med budgetpropositionen för 2008.

Anslaget används för uppföljning och rapportering knuten till miljö kvalitetsmålen, för miljöövervakning, för bidrag till vissa ideella organisationer m.fl., för bidrag till projektet Swedish Water House vid Stockholm International Water Institute (SIWI) samt för bidrag till bl.a. Aktiebolaget Svenska Miljöstyrningsrådets arbete med miljökrav vid offentlig upphandling och miljöledningssystem.

Medlen till uppföljning och rapportering knuten till miljö kvalitetsmålen och till miljöövervakning fördelas av Miljömålsrådet vid Naturvårdsverket. Rådet fattar beslut om den nationella miljöövervakningens inriktning samt fördelar även medel till viss regional miljöövervakning. En del av anslaget används också för internationellt miljöövervakningsarbete och arbete med internationell rapportering som en följd av EG-direktiv och andra internationella åtaganden.

### Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

För att skapa goda förutsättningar för planering, upphandling och genomförande av miljöövervakningen föreslås regeringen bemyndigas att under 2008 ingå ekonomiska förpliktelser, som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 65 000 000 kronor under perioden 2009–2011.

### Regeringens överväganden

Den kunskap som tas fram inom miljöövervakningen och miljömålsuppföljningen är nödvändig för utvecklingen av miljömål, miljö kvalitetsnormer och riktvärden samt för att utvärdera miljö tillstånd och resultat av insatta åtgärder inom miljöarbetet. Miljöövervakningens resultat används också för internationell rapportering och för utveckling av förhandlingsunderlag i internationella konventioner. Vidare ger den kunskap som tas fram en mycket viktig bas för miljöforskningen.

Fr.o.m. 2008 överförs 5 miljoner kronor per år från anslaget 34:1 *Naturvårdsverket* för finansiering av organisationsbidrag.

Regeringen föreslår därmed att 302 856 000 kronor anvisas under anslaget 34:2 *Miljöövervakning m.m.* för 2008. För 2009 beräknas anslaget till 308 856 000 kronor och för 2010 till 289 156 000 kronor.

Anslaget har för perioden 2008–2010 beräknats enligt följande:

**Tabell 4.8 Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 34:2 Miljöövervakning m.m.**

Tusental kronor

	2008	2009	2010
<b>Anvisat 2007<sup>1</sup></b>	<b>275 956</b>	<b>275 956</b>	<b>275 956</b>
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut	26 900	32 900	13 200
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
<b>Förslag/beräknat anslag</b>	<b>302 856</b>	<b>308 856</b>	<b>289 156</b>

<sup>1</sup> Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2006 (bet. 2006/07:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

**Tabell 4.9 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden 34:2 Miljöövervakning m.m.**

Tusental kronor

	Utfall 2006	Prognos 2007	Förslag 2008	Beräknat 2009	Beräknat 2010-2011
Ingående åtaganden	31 097	32 009	58 448	–	–
Nya åtaganden	22 754	48 000	37 000	–	–
Infriade åtaganden	-21 842	-21 561	-31 000	-45 000	-19 448
Utestående åtaganden	32 009	58 448	64 448	–	–
<b>Erhållet/föreslaget bemyndigande</b>	<b>70 000</b>	<b>70 000</b>	<b>65 000</b>	–	–

#### 4.9.3 34:3 Åtgärder för biologisk mångfald

**Tabell 4.10 Anslagsutveckling 34:3 Åtgärder för biologisk mångfald**

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags- sparande	Utgifts- prognos
2006	1 989 622	77 520	
2007	Anslag	1 963 322 <sup>1</sup>	1 954 243
<b>2008</b>	<b>Förslag</b>	<b>1 913 297</b>	
2009	Beräknat	1 763 297	
2010	Beräknat	1 763 297	

<sup>1</sup> Inklusive tilläggsbudget i samband med 2007 års ekonomiska vårproposition (bet. 2006/2007:FIU21) och förslag på tilläggsbudget i samband med budgetpropositionen för 2008.

Anslaget används för insatser för bevarande och restaurering av biologisk mångfald samt bevarande, skydd, skötsel och restaurering av värdefulla naturmiljöer för biologisk mångfald och friluftsliv. Anslaget får särskilt användas för

- statsbidrag till kalkning av sjöar och vattendrag enligt förordningen (1982:840),
- ersättningar enligt 31 kap. miljöbalken (1998:808) såvitt avser Naturvårdsverkets ansvarsområde,
- kostnader för förvärv samt avtalslösningar för statens räkning av värdefulla naturområden,

- kostnader för utredning, förhandling och värdering i samband med säkerställande av värdefulla naturområden,
- statsbidrag till kommuner och kommunala stiftelser för skydd och förvaltning av värdefulla naturområden,
- kostnader för förvaltning av skyddade områden, inklusive naturvårds- och fastighetsförvaltning,
- kostnader för artbevarande och för viltförvaltning,
- kostnader för kunskapsuppbyggnad och metodutveckling, samt
- kostnader för vattenförvaltning enligt EG:s ramdirektiv för vatten.

#### Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

För att skapa goda förutsättningar för områdeskydd och förvaltning av naturområden, fleråriga naturvårdsprojekt samt medfinansiering av fleråriga EU-projekt, föreslås regeringen bemyndigas att under 2008, för ramanslaget 34:3 *Åtgärder för biologisk mångfald*, besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov om framtida anslag på högst 180 000 000 kronor efter 2008.

**Tabell 4.11 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden 34:3 Åtgärder för biologisk mångfald**

Tusental kronor

	Utfall 2006	Prognos 2007	Förslag 2008	Beräknat 2009	Beräknat 2010–
Ingående åtaganden	0	65 866	146 761	–	–
Nya åtaganden	65 866	95 000	80 000	–	–
Infriade åtaganden	0	-14 105	-50 000	-60 000	-116 761
Utestående åtaganden	65 866	146 761	176 761	–	–
<b>Erhållet/förslaget bemyndigande</b>	<b>70 000</b>	<b>150 000</b>	<b>180 000</b>	–	–

## Regeringens överväganden

Bevarandet av biologisk mångfald är centralt för arbetet med att nå det internationella målet att hejda förlusten av biologisk mångfald, och är en hörnsten i regeringens miljöpolitik. Klimatförändringar utsätter naturen för stora påfrestningar och det är nödvändigt att arbetet med att bevara den biologiska mångfalden fortlöper för att tillförsäkra arter livsbetingelser och möjligheter till anpassning. Anslaget finansierar stora delar av det nationella miljöarbetet vad gäller de naturtypsanknutna miljömålen. Genomförandet av EG:s ramdirektiv för vatten bidrar till att bevara den biologiska mångfalden och uppnå miljö kvalitetsmålen. Även detta arbetet finansieras huvudsakligen inom anslaget.

En betydande del av anslaget används idag för områdesskydd, bland annat inrättande av naturreservat, genom ersättning för intrång och för inköp av mark. Att säkerställa marken på detta sätt medför ett långsiktigt statligt åtagande att även finansiera de skötselåtgärder som krävs för att värna och utveckla de värden som staten skyddat. En fullgod skötsel är en viktig löpande åtgärd för att skapa legitimitet åt det samlade naturvårdsarbetet. Regeringen bedömer att skötselarbetet nu måste vidareutvecklas med det lokala engagemanget som en av de viktigaste utgångspunkterna. Det är av stort värde att skötselarbetet utförs av enskilda markägare och entreprenörer på lokal och regional nivå så att naturvärden därmed bidrar till lokal och regional utveckling.

Miljömålsrådets pågående fördjupade utvärdering av miljömålen visar att det inte är möjligt att uppnå nuvarande delmål under Levande skogar, trots att en avsevärd andel av anslaget ianspråk tas. Ett skäl är att ersättning för intrång och köp baseras på marknadsvärdet av fastigheten. Marknadspriserna på skogsfastigheter stiger sedan en tid tillbaka kraftigt. En positiv utveckling av marknadspriserna ger dock en negativ effekt på möjligheten att nå de areella miljö kvalitetsmålen. Regeringen har alltså övertagit en situation där en försening av arbetet med att nå arealmålet är oundviklig. Regeringen kommer att göra en bedömning av om målet kan uppnås inom utsatt tid och pröva förutsättningarna för nya instrument. Regeringen gör därför för närvarande bedömningen att områdesskyddet kan anpassas till en lägre kostnadsnivå. Regeringen gör bedömningen att anslagsnivån kan sänkas med 50 miljoner kronor 2008, 200 miljoner kronor 2009 och 200 miljoner kronor 2010. En neddragning av anslagsnivån i kombination med kvarhållen ambition vad gäller miljö målen ställer stora krav. Miljömålsrådets fördjupade utvärdering liksom Statskontorets utredning kommer att ligga till grund för regeringens vidare bedömning och regeringen avser återkomma till frågan om områdesskyddet under mandatperioden.

Regeringens utgångspunkt för det kommande arbetet är att utveckla befintliga metoder och instrument för att åstadkomma ett kostnadseffektivare områdesskydd. En förutsättning för det är att incitament skapas för att andra aktörer i ökad utsträckning ska ta

initiativ till bevarandeåtgärder. Den som vårdat mark där naturvärden utvecklats ska uppmuntras att känna delaktighet i att förvalta dessa värden för framtiden. Dialogen och informationen kring bevarandearbetet behöver förbättras.

Att staten äger marken är varken ett självändamål eller en förutsättning för områdesskyddet. Naturvårdsverkets vägledning för länsstyrelsernas arbete med naturvårdsavtal och skötselavtal ligger därmed helt i linje med regeringens syn på hur säkerställandearbetet bör genomföras. Avtalslösningar kan t.ex. användas för de områden med höga naturvärden enligt de nationella strategierna men som inte kommer att kunna säkerställas innan målperiodens utgång. Regeringen vill utveckla metoder och incitament som leder till att enskilda markägare i större utsträckning involveras och ansvarar för arbetet med att bevara skyddsvärd natur, särskilt vad gäller reservat på produktiv skogsmark.

Regeringen kommer fortsatt att verka för att staten som markägare bidrar till uppfyllelsen av miljö kvalitetsmålet Levande skogar genom skydd av statligt markinnehav med höga naturvärden samt att statlig utbytesmark tillgängliggörs.

Regeringen föreslår därmed att 1 913 297 000 kronor anvisas under anslaget 34:3 Åtgärder för biologisk mångfald för 2008. För 2009 beräknas anslaget till 1 763 297 000 kronor och för 2010 till 1 763 297 000 kronor.

Anslaget har för perioden 2008–2010 beräknats enligt följande:

**Tabell 4.12 Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 34:3 Åtgärder för biologisk mångfald**

Tusental kronor

	2008	2009	2010
<b>Anvisat 2007<sup>1</sup></b>	<b>2 051 322</b>	<b>2 051 322</b>	<b>2 051 322</b>
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut	-138 025	-288 025	-288 025
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
<b>Förslag/beräknat anslag</b>	<b>1 913 297</b>	<b>1 763 297</b>	<b>1 763 297</b>

<sup>1</sup> Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2006 (bet. 2006/07:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

#### 4.9.4 34:4 Sanering och återställning av förorenade områden

**Tabell 4.13 Anslagsutveckling 34:4 Sanering och återställning av förorenade områden**

Tusental kronor

2006	Utfall	618 164	Anslags-sparande	9 118
2007	Anslag	507 023 <sup>1</sup>	Utgifts-prognos	502 981
<b>2008</b>	<b>Förslag</b>	<b>455 023</b>		
2009	Beräknat	539 973		
2010	Beräknat	629 118		

<sup>1</sup> Inklusivt tilläggsbudget i samband med 2007 års ekonomiska vårproposition (bet. 2006/2007:FiU21) och förslag på tilläggsbudget i samband med budgetpropositionen för 2008.

Anslaget används för inventeringar, undersökningar och åtgärder för att sanera och efterbehandla förorenade områden samt för framtagande av prioriteringsunderlag. Anslaget får användas till att åtgärda från risksynpunkt särskilt angelägna saneringsobjekt och till akuta saneringsinsatser. Anslaget används vidare för att inventera förekomsten och genomföra ansvarsutredningar och nödvändiga undersökningar av objekt som förorenats av en statlig organisation som inte längre finns kvar. Anslaget används även för hanteringen av omhändertagande av historiskt radioaktivt avfall från icke kärnteknisk verksamhet.

#### Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

För att skapa goda förutsättningar för planering, upphandling och genomförande av efterbehandlingsprojekt föreslås regeringen bemyndigas att under 2008, för ramanslaget 34:4 *Sanering och återställning av förorenade områden*, besluta om bidrag som inklusive tidigare åtagande medför behov av framtida anslag på högst 600 000 000 kronor under 2009–2015.

**Tabell 4.14 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden 34:4 Sanering och återställning av förorenade områden**

Tusental kronor

	Utfall 2006	Prognos 2007	Förslag 2008	Beräknat 2009	Beräknat 2010–2015
Ingående åtaganden	114 043	92 382	333 800	–	–
Nya åtaganden	46 800	300 000	466 200	–	–
Infriade åtaganden	-68 461	-58 582	-200 000	-200 000	-400 000
Utestående åtaganden	92 382	333 800	600 000	–	–
<b>Erhållet/föreslaget bemyndigande</b>	<b>600 000</b>	<b>600 000</b>	<b>600 000</b>	–	–

## Regeringens överväganden

Arbetet med efterbehandling av förorenade områden är långsiktigt. De flesta åtgärdsprojekten löper under en tid av 3–4 år. Under de senaste åren har länsstyrelserna genomfört ett omfattande identifierings- och inventeringsarbete som syftar till att klassificera områdena efter hur angeläget och brådskande det är att sanera dem. En fördjupad utvärdering av arbetet med efterbehandling av förorenade områden har påbörjats. Det genomförda inventeringsarbetet har visat att både antalet prioriterade området och det totala antalet förorenade områden är betydligt större än vad som uppskattades vid förra utvärderingen.

Regeringen föreslår att 2 miljoner kronor överförs 2008 till anslaget 34:1 *Naturvårdsverket* för åtgärder för att minska nedskräpningen i samhället.

Regeringen föreslår vidare att anslaget minskas med 50 miljoner kronor 2008. Regeringen är medveten om att detta kan innebära en risk att måluppfyllelsen försenas. Regeringen avser att i kommande miljömålsproposition se över förutsättningarna för att nå målen.

Regeringen föreslår därmed att 455 023 000 kronor anvisas under anslaget 34:4 *Sanering och återställning av förorenade områden* för 2008. För 2009 beräknas anslaget till 539 973 000 kronor och för 2010 till 629 118 000 kronor.

Anslaget har för perioden 2008–2010 beräknats enligt följande:

**Tabell 4.15 Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 34:4 Sanering och återställning av förorenade områden**

Tusental kronor

	2008	2009	2010
<b>Anvisat 2007<sup>1</sup></b>	<b>507 023</b>	<b>507 023</b>	<b>507 023</b>
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut	-52 000	29 650	118 795
Överföring till/från andra anslag		3 300	3 300
Övrigt			
<b>Förslag/beräknat anslag</b>	<b>455 023</b>	<b>539 973</b>	<b>629 118</b>

<sup>1</sup> Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2006 (bet. 2006/07:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

## 4.9.5 34:5 Miljöforskning

**Tabell 4.16 Anslagsutveckling 34:5 Miljöforskning**

Tusental kronor

2006	Utfall	86 244	Anslags- sparande	259
2007	Anslag	86 312 <sup>1</sup>	Utgifts- prognos	85 019
<b>2008</b>	<b>Förslag</b>	<b>86 864</b>		
2009	Beräknat	89 899 <sup>2</sup>		
2010	Beräknat	93 047 <sup>3</sup>		

<sup>1</sup> Inklusivt tilläggsbudget i samband med 2007 års ekonomiska vårproposition (bet. 2006/2007:FIU21) och förslag på tilläggsbudget i samband med budgetpropositionen för 2008.

<sup>2</sup> Motsvarar 86 864 tkr i 2008 års prisnivå.

<sup>3</sup> Motsvarar 86 864 tkr i 2008 års prisnivå.

Anslaget används främst för att finansiera forskning till stöd för Naturvårdsverkets arbete inom flera områden som berör miljö-kvalitetsmålen, forskning med anknytning till miljöbalken samt underlag för internationellt förhandlingsarbete. Anslaget ska också finansiera statens andel av den forskning som

bedrivs samfinansierat med näringslivet vid IVL Svenska Miljöinstitutet AB.

### Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

För att skapa goda förutsättningar för planering, upphandling och genomförande av forskningsprojekt föreslås regeringen bemyndigas att under 2008, för ramanslaget 34:5 *Miljöforskning*, besluta om bidrag som inklusive tidigare åtagande medför behov av framtida anslag på högst 130 000 000 kronor under 2009–2011.

### Regeringens överväganden

Forskning är ett viktigt instrument för att utveckla miljöarbetet. För att få ett gott beslutsunderlag finansierar Naturvårdsverket med anslaget både forskning och utvecklingsarbete inom flera områden som berör miljö-kvalitetsmålen och miljöbalken. De projekt som finansieras är huvudsakligen fleråriga men även kunskapssammanställningar och synteser för mer kortsiktiga behov görs. Miljöforskningen finansieras av både nationella och internationella

myndigheter vilket ställer krav på ett gott samarbete över myndighetsgränserna.

Regeringen föreslår därmed att 86 864 000 kronor anvisas under anslaget 34:5 *Miljöforskning* för 2008. För 2009 beräknas anslaget till 89 899 000 kronor och för 2010 till 93 047 000 kronor.

Anslaget har för perioden 2008–2010 beräknats enligt följande:

**Tabell 4.17 Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 34:5 Miljöforskning**

Tusental kronor			
	2008	2009	2010
<b>Anvisat 2007<sup>1</sup></b>	<b>86 312</b>	<b>86 312</b>	<b>86 312</b>
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning <sup>2</sup>	552	3 587	6 735
Beslut			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
<b>Förslag/beräknat anslag</b>	<b>86 864</b>	<b>89 899</b>	<b>93 047</b>

<sup>1</sup> Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2006 (bet. 2006/07:FiU10).

Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

<sup>2</sup> Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2007 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning

**Tabell 4.18 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden 34:5 Miljöforskning**

Tusental kronor					
	Utfall 2006	Prognos 2007	Förslag 2008	Beräknat 2009	Beräknat 2010–2011
Ingående åtaganden	100 794	67 614	130 000	–	–
Nya åtaganden	0	148 698	86 312	–	–
Infriade åtaganden	-33 180	-86 312	-86 312	-86 312	-43 688
Utestående åtaganden	67 614	130 000	130 000	–	–
<b>Erhållet/föreslaget bemyndigande</b>	<b>100 000</b>	<b>130 000</b>	<b>130 000</b>	<b>–</b>	<b>–</b>



#### 4.9.6 34:6 Kemikalieinspektionen

**Tabell 4.19 Anslagsutveckling 34:6 Kemikalieinspektionen**

Tusental kronor

År	Utfall	118 176	Anslags- sparande	8 469
2006	Utfall	118 176		8 469
2007	Anslag	135 523 <sup>1</sup>	Utgifts- prognos	136 785
<b>2008</b>	<b>Förslag</b>	<b>135 590</b>		
2009	Beräknat	134 674 <sup>2</sup>		
2010	Beräknat	134 004 <sup>3</sup>		

<sup>1</sup> Inklusive tilläggsbudget i samband med 2007 års ekonomiska vårproposition (bet. 2006/2007:FiU21) och förslag på tilläggsbudget i samband med budgetpropositionen för 2008.

<sup>2</sup> Motsvarar 131 566 tkr i 2008 års prisnivå.

<sup>3</sup> Motsvarar 127 542 tkr i 2008 års prisnivå.

Kemikalieinspektionen är central förvaltningsmyndighet för ärenden om hälso- och miljörisker med kemiska produkter och biotekniska organismer. Anslaget används för verksamhet avseende tillsyn och vägledning, riskbedömning, riskbegränsning för allmänkemikalier samt riskbegränsning för bekämpningsmedel. Anslaget används även för finansiering av Internationella kemikalieseekretariatets verksamhet.

#### Budget för avgiftsbelagd verksamhet

**Tabell 4.20 Offentligrättslig verksamhet**

Tusental kronor

Offentlig- rättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel (som inte får disponeras)	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2006	88 135		86 304	1 831
Prognos 2007	89 639		89 639	
Budget 2008	94 439		94 439	

**Tabell 4.21 Uppdragsverksamhet**

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (Intäkt - kostnad)
Utfall 2006 (varav tjänsteexport)	20 226	21 560	- 1 334
Prognos 2007 (varav tjänsteexport)	32 000	32 500	- 500
Budget 2008 (varav tjänsteexport)	30 000	30 000	0

Kemikalieinspektionens verksamhet finansieras huvudsakligen med avgifter som anges i förordningen (1998:940) om avgifter för

prövning och tillsyn enligt miljöbalken, förordning (1999:942) om kemikalieavgifter m.m. samt Kemikalieinspektionens föreskrifter om kemiska produkter och biotekniska organismer (KIFS 1998:8).

Intäkterna från kemikalieavgifter m.m. beräknas till 94 439 000 kronor för 2008 varav 69 089 000 kronor från kemikalieavgifter, 25 300 000 kronor från bekämpningsmedelsavgifter och 50 000 kronor från dispensavgifter. Intäkterna från kemikalieavgifter m.m. redovisas på inkomsttitel 1458, intäkterna från bekämpningsmedel redovisas på inkomsttitel 1437 och övriga inkomster av statens verksamhet redovisas på inkomsttitel 2811.

Kemikalieinspektionen har långa handläggningstider för bekämpningsmedel. En bakomliggande orsak till detta är, enligt Kemikalieinspektionen, att avgifternas storlek inte motsvarar de kostnader som Kemikalieinspektionen har för handläggningen.

Kemikalieinspektionen bedriver även viss avgiftsfinansierad uppdragsverksamhet som framför allt omfattar prövningsverksamhet enligt EG-direktiven 91/414/EEG och 98/8/EG avseende verksamma ämnen i bekämpningsmedel samt genmodifierade organismer. I uppdragsverksamheten ingår även samarbetet med Sida avseende stöd till andra länder.

#### Regeringens överväganden

Kemikalieinspektionens verksamhet utgår från de mål och riktlinjer för kemikaliepolitiken som anges i propositionerna Svenska miljömål – miljöpolitik för ett hållbart Sverige (prop. 1997/98:145, bet. 1998/99:MJU6, rskr. 1998/99:183, Kemikaliestrategi för Giftfri miljö (prop. 2000/01:65, bet. 2000/01:MJU15, rskr. 2000/01:269). Ytterligare förslag på åtgärder för att nå målet Giftfri miljö har lämnats i den tidigare regeringens proposition Svenska miljömål – ett gemensamt uppdrag (prop. 2004/05:150, bet. 2005/06:MJU3, rskr. 2005/06:48, 49). En annan utgångspunkt för Kemikalieinspektionens verksamhet är miljöbalken och dess följdlagstiftning. Kemikalieinspektionen är ansvarig myndighet för miljö kvalitetsmålet Giftfri miljö.

Kemikalieinspektionen arbetar för att minska riskerna för skador på människa och miljö från

kemiska ämnen i kemiska produkter och varor samt biotekniska organismer. Arbetet bedrivs i hög grad internationellt och framför allt inom EU.

Den 1 juni 2007 träder EU:s nya kemikalieförordning (Reach) i kraft. Reach kommer att leda till stora förändringar i svensk kemikaliegäststiftning och svenskt kemikaliearbete och påverka Kemikalieinspektionens arbete.

Kemikalieinspektionen har tidigare haft svårigheter med att nå regeringens tillsynsmål avseende antal genomförda inspektioner. För 2006 lyckades dock Kemikalieinspektionen uppnå det utsatta målet om 350 inspektioner då 352 inspektioner inleddes. Antalet inspektioner har således ökat med knappt 100 jämfört med 2005. Regeringen anser att tillsyn och tillsynsvägledning är en betydelsefull verksamhet för att nå en säkrare kemikaliehantering.

Kemikalieinspektionen har under flera år haft svårigheter med att uppnå målen avseende handläggningstider för prövning av bekämpningsmedel. I regleringsbrevet för år 2007 fick Kemikalieinspektionen i uppdrag att redovisa en handlingsplan för hur handläggningssmålen ska nås. Handlingsplanen redovisades i april 2007. Kemikalieinspektionen gjorde bl.a. bedömningen att arbetsprocesserna måste effektiviseras. Regeringen anser att det är angeläget att Kemikalieinspektionen nu genomför effektiviseringsåtgärder.

Genom de stora förändringarna av regleringarna av bekämpningsmedel som genomförs inom EU ställs de nationella myndigheterna inför kraftigt utökade arbetsuppgifter. För Sverige som vill verka för en restriktiv syn på användningen av växtskyddsmedel och biocidmedel är det därför viktigt att agera aktivt i denna omställning som görs på gemenskapsnivå. Kraftiga och riktade insatser i detta stadium av utvecklingen har goda möjligheter att påverka gemenskapens regleringar i önskvärd riktning. Framtida tillämpningar styrs i hög grad av de vägledningsdokument till växtskyddsdirektivet och revideringen av biociddirektivet som kommer att genomföras under de närmaste åren.

Regeringen föreslår därmed att 135 590 000 kronor anvisas under anslaget 34:6 *Kemikalieinspektionen* för 2008. För 2009 beräknas anslaget till 134 674 000 kronor och för 2010 till 134 004 000 kronor.

Anslaget har för perioden 2008–2010 beräknats enligt följande:

**Tabell 4.22 Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 34:6 Kemikalieinspektionen**

Tusental kronor			
	2008	2009	2010
<b>Anvisat 2007<sup>1</sup></b>	<b>135 523</b>	<b>135 523</b>	<b>135 523</b>
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning <sup>2</sup>	-433	2 758	6 412
Beslut	500	-3 607	-7 931
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
<b>Förslag/beräknat anslag</b>	<b>135 590</b>	<b>134 674</b>	<b>134 004</b>

<sup>1</sup> Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2006 (bet. 2006/07:FiU10).

Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

<sup>2</sup> Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2007 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

#### 4.9.7 34:7 Internationellt miljösamarbete

**Tabell 4.23 Anslagsutveckling 34:7 Internationellt miljö-samarbete**

Tusental kronor			
2006	Utfall	72 383	Anslags-sparande 1 319
2007	Anslag	72 993 <sup>1</sup>	Utgifts-prognos 73 017
<b>2008</b>	<b>Förslag</b>	<b>72 993</b>	
2009	Beräknat	72 993	
2010	Beräknat	72 993	

<sup>1</sup> Inklusive tilläggsbudget i samband med 2007 års ekonomiska vårproposition (bet. 2006/2007:FiU21) och förslag på tilläggsbudget i samband med budgetpropositionen för 2008.

Anslaget används för medlemsavgifter och stöd till internationella organisationer samt för internationellt samarbete. Stödet avser internationella miljökonventioner och avtal om miljöfrågor i FN-systemet. Anslaget används till aktiviteter inom FN:s miljöprogram UNEP, och då framför allt Sveriges årliga bidrag till den miljöfond som utgör kärnan i finansieringen av UNEP:s verksamhet. Vidare disponeras anslaget för bilateralt och EU-relaterat miljösamarbete samt stöd till organisationer som OECD, Baltic 21, Barentsrådet, Nordiska ministerrådet och Arktiska rådet. Dessutom används medlen för kostnader för deltagande i internationellt samarbete på kärnenergiområdet, dvs. Sveriges reguljära medlemsavgift i Internationella Atomenergiorganet (IAEA), bidraget till IAEA:s Technical Assistance and Cooperation Fund

samt kostnader i samband med övrigt internationellt kärnsäkerhetssamarbete.

### Regeringens överväganden

Deltagande och stöd till det internationella samarbetet är nödvändigt för att påverka eller få till stånd miljöbeslut och överenskommelser så att gränsöverskridande miljöförstörande utsläpp minskar och de svenska miljökvalitetsmålen kan uppnås.

Regeringen föreslår därmed att 72 993 000 kronor anvisas under anslaget 34:7 *Internationellt miljösamarbete* för 2008. För 2009 beräknas anslaget till 72 993 000 kronor och för 2010 till 72 993 000 kronor.

Anslaget har för perioden 2008–2010 beräknats enligt följande:

**Tabell 4.24 Härlledning av anslagsnivån 2008–2010, för 34:7 Internationellt miljösamarbete**

Tusental kronor

	2008	2009	2010
<b>Anvisat 2007<sup>1</sup></b>	<b>72 993</b>	<b>72 993</b>	<b>72 993</b>
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
<b>Förslag/beräknat anslag</b>	<b>72 993</b>	<b>72 993</b>	<b>72 993</b>

<sup>1</sup> Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2006 (bet. 2006/07:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

### 4.9.8 34:8 Stockholms internationella miljöinstitut

**Tabell 4.25 Anslagsutveckling 34:8 Stockholms internationella miljöinstitut**

Tusental kronor

År	Slagslag	Belopp	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
2006	Utfall	11 928		0
2007	Anslag	11 928 <sup>1</sup>		11 714
<b>2008</b>	<b>Förslag</b>	<b>11 928</b>		
2009	Beräknat	11 928		
2010	Beräknat	11 928		

<sup>1</sup> Inklusivt tilläggsbudget i samband med 2007 års ekonomiska vårproposition (bet. 2006/2007:FiU21) och förslag på tilläggsbudget i samband med budgetpropositionen för 2008.

Anslaget används för statens stöd till Stockholms internationella miljöinstitut (SEI). SEI är ett internationellt inriktat

forskningsinstitut som arbetar med policyrelaterade frågor inom områdena miljö och hållbar utveckling. SEI:s huvudsakliga uppgifter är att stödja beslutsfattande, institutions- och kapacitetsbyggande samt bidra med lösningar inom dessa områden. Detta sker genom att initiera och genomföra analyser, fortbildning, policyinriktade dialoger och genom att informera om utvärdering och utveckling av miljöteknik, miljö och utvecklingspolicy samt relaterad miljöstyrning och strategier för en hållbar utveckling på nationell, regional och global nivå. Institutet bedriver tillämpad forskning inom områdena klimatförändring, energi, luftföroreningar, ozon, mark och vattenresurser, urbana miljöer, risk- och sårbarhetsanalyser, strategiska miljöstudier och framtidsscenarioer. Tillsammans med Kungliga Vetenskapsakademien och Stockholms Universitet, står SEI värd för Stockholm Resilience Centre, ett nytt internationellt inriktat forskningscentrum om hållbar förvaltning av ekosystemtjänster och förmågan att hantera miljöförändringar. SEI bedriver projektverksamhet i Afrika, Asien, Europa och Latinamerika. Institutet har, förutom sitt huvudkontor i Stockholm, kontor i Boston, Tallinn, York, Oxford och Bangkok.

### Regeringens överväganden

SEI:s arbete med policyrelaterade frågor inom områdena miljö och hållbar utveckling bedöms vara betydelsefulla för miljöarbetet.

Regeringen föreslår därmed att 11 928 000 kronor anvisas under anslaget 34:8 *Stockholms internationella miljöinstitut* för 2008. För 2009 beräknas anslaget till 11 928 000 kronor och för 2010 till 11 928 000 kronor.

Anslaget har för perioden 2008–2010 beräknats enligt följande:

**Tabell 4.26 Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 34:8 Stockholms internationella miljöinstitut**

Tusental kronor

	2008	2009	2010
<b>Anvisat 2007<sup>1</sup></b>	<b>11 928</b>	<b>11 928</b>	<b>11 928</b>
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
<b>Förslag/beräknat anslag</b>	<b>11 928</b>	<b>11 928</b>	<b>11 928</b>

<sup>1</sup> Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2006 (bet. 2006/07:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

#### 4.9.9 34:9 Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut

**Tabell 4.27 Anslagsutveckling 34:9 Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut**

Tusental kronor

År	Utfall	Utgifter	Anslags-sparande	Utfall
2006	Utfall	254 843		13 350
2007	Anslag	245 013 <sup>1</sup>	Utgifts-prognos	232 892
<b>2008</b>	<b>Förslag</b>	<b>254 699</b>		
2009	Beräknat	260 555 <sup>2</sup>		
2010	Beräknat	267 265 <sup>3</sup>		

<sup>1</sup> Inklusive tilläggsbudget i samband med 2007 års ekonomiska vårproposition (bet. 2006/2007:FiU21) och förslag på tilläggsbudget i samband med budgetpropositionen för 2008.

<sup>2</sup> Motsvarar 254 767 tkr i 2008 års prisnivå.

<sup>3</sup> Motsvarar 254 767 tkr i 2008 års prisnivå.

Anslaget används av Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut (SMHI) för uppgifter som är nödvändiga för att tillgodose samhällets behov av prognoser, varningar och beredskap samt för att utveckla den kompetens SMHI bygger upp i denna verksamhet.

Anslaget används också för att betala Sveriges medlemsavgifter i de internationella organisationerna EUMETSAT (det europeiska vädersatellitesamarbetet), ECMWF (det europeiska centret för medellånga prognoser) och WMO (världsmeteorologiska organisationen).

#### Budget för avgiftsbelagd verksamhet

SMHI:s uppdragsverksamhet och affärsverksamhet finansieras med avgifter. Uppdragsverksamheten sker inom ramen för SMHI:s myndighetsansvar men bekostas med

full kostnadstäckning av andra myndigheter. Bl.a. utför institutet kontroll av vattenhushållning, översvämningsskarteringar åt Statens räddningsverk och miljöövervakningsuppdrag, underlag för rapportering enligt ramdirektivet för vatten för Naturvårdsverket. SMHI utför även kontroll av vattendomar. Affärsverksamheten bedrivs på kommersiella villkor på en helt eller delvis konkurrensutsatt marknad.

**Tabell 4.28 Uppdragsverksamhet**

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (Intäkt - kostnad)
Utfall 2006	17 800	18 000	-200
(varav tjänsteexport)			
Prognos 2007	19 000	18 700	300
(varav tjänsteexport)			
Budget 2008	19 000	18 800	200
(varav tjänsteexport)			

**Tabell 4.29 Affärsverksamhet**

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (Intäkt - kostnad)
Utfall 2006	194 700	191 900	2 800
Prognos 2007	198 000	198 000	0
Budget 2008	200 000	198 000	2 000

#### Regeringens överväganden

SMHI har uppfyllt samtliga verksamhetsmål utom de som gäller för varningar och prognoser. Målet för varningar är en träffsäkerhet på 80 procent och för väderprognoser 85 procent. Under 2006 var träffsäkerheten för varningar 77 procent och för väderprognoser 83 procent.

För att säkerställa klimatforskningen vid Rossby Centre föreslår regeringen att anslaget förstärks med 8 miljoner kronor per år 2008–2010.

Regeringen föreslår därmed att 254 699 000 kronor anvisas under anslaget 34:9 *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut* för 2008. För 2009 beräknas anslaget uppgå till 260 555 000 kronor och för 2010 till 267 265 000 kronor.

Anslaget har för perioden 2008–2010 beräknats enligt följande:

**Tabell 4.30 Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 34:9 Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut**

Tusental kronor

	2008	2009	2010
<b>Anvisat 2007<sup>1</sup></b>	<b>245 013</b>	<b>245 013</b>	<b>245 013</b>
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning <sup>2</sup>	1 617	7 220	13 715
Beslut	8 069	8 322	8 537
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
<b>Förslag/beräknat anslag</b>	<b>254 699</b>	<b>260 555</b>	<b>267 265</b>

<sup>1</sup> Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2006 (bet. 2006/07:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

<sup>2</sup> Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2007 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

#### 4.9.10 34:10 Stöd till klimatinvesteringar

**Tabell 4.31 Anslagsutveckling 34:10 Stöd till klimatinvesteringar**

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
2006	482 448		573 816
2007	Anslag 492 750 <sup>1</sup>		288 972
<b>2008</b>	<b>Förslag 392 750</b>		
2009	Beräknat 140 000		
2010	Beräknat 200 000		

<sup>1</sup> Inklusivt tilläggsbudget i samband med 2007 års ekonomiska vårproposition (bet. 2006/2007:FiU21) och förslag på tilläggsbudget i samband med budgetpropositionen för 2008.

Anslaget används för stöd till klimatinvesteringar. Av anslaget får högst 36 miljoner kronor användas till administration, information och utvärdering.

#### Regeringens överväganden

Regeringen har till Europeiska kommissionen anmält förslag till ändring i förordning (2006:1591) om statligt stöd till åtgärder för främjande av distribution av förnybara drivmedel. Kommissionen hade inga invändningar. Regeringen avser därför besluta om en förlängning av möjligheten att söka stöd till åtgärder för främjande av förnybara drivmedel ytterligare ett år. Det innebär att stödberättigade projekt måste påbörjas före den 21 december 2008 och vara avslutade senast den 21 december 2009.

Regeringen föreslår därmed att 392 750 000 kronor anvisas under anslaget 34:10 *Stöd till klimatinvesteringar* för 2008. Inom ramen för den s.k. klimatmiljarden aviserar regeringen en satsning på hållbara städer. För detta ändamål beräknas anslaget uppgå till 140 000 000 kronor 2009 och 200 000 000 kronor 2010.

Anslaget har för perioden 2008–2010 beräknats enligt följande:

**Tabell 4.32 Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 34:10 Stöd till klimatinvesteringar**

Tusental kronor

	2008	2009	2010
<b>Anvisat 2007<sup>1</sup></b>	<b>492 750</b>	<b>492 750</b>	<b>492 750</b>
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut	-100 000	-352 750	-292 750
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
<b>Förslag/beräknat anslag</b>	<b>392 750</b>	<b>140 000</b>	<b>200 000</b>

<sup>1</sup> Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2006 (bet. 2006/07:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

#### 4.9.11 34:11 Miljöbilspremie

**Tabell 4.33 Anslagsutveckling 34:11 Miljöbilspremie**

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
2006			0
2007	Anslag 50 000 <sup>1</sup>		50 000
<b>2008</b>	<b>Förslag 100 000</b>		
2009	Beräknat 100 000		
2010	Beräknat 0		

<sup>1</sup> Inklusivt tilläggsbudget i samband med 2007 års ekonomiska vårproposition (bet. 2006/2007:FiU21) och förslag på tilläggsbudget i samband med budgetpropositionen för 2008.

Anslaget används för utbetalning av bidrag för miljöbilar. Av anslaget får högst 330 000 kronor användas till administration av bidraget. För 2007 uppgår beloppet till högst 795 000 kronor.

#### Regeringens överväganden

Regeringen har en hög ambition att koldioxidutsläpp och klimatpåverkan från transportsektorn ska minska. I dagsläget är transporter en sektor där utsläppen av koldioxid och andra miljö- och hälsofarliga ämnen ökar. Idag står personbilar för majoriteten av vägtransporternas koldioxidutsläpp.

Miljöbilspremierna har bidragit till en omställning där andelen miljöbilar i bilparken nu växer kraftigt. Utöver en mindre påverkan på miljö och hälsa, bidrar fler miljöbilar till att ytterligare förstärka den attitydförändring till miljöbilar som idag skett hos många bilköpare.

Med syftet att åstadkomma en förändring av bilparken som leder till minskade miljöproblem, främst när det gäller koldioxidutsläpp, har regeringen infört en subvention i form av en miljöbilspremie på 10 000 kronor till privatpersoner som köper ny miljöbil. Premien gäller fr.o.m. den 1 april 2007 t.o.m. den 31 december 2009. Definitionen av miljöbil omfattar både konventionella bilar med låga koldioxidutsläpp och bränsleeffektiva alternativbränslebilar.

Regeringen har avsatt 50 miljoner kronor för år 2007 och 100 miljoner kronor per år för 2008 och 2009 för premien.

Bestämmelser om miljöbilspremierna, såsom utbetalning av bidrag och definition av ny miljöbil, regleras i förordningen (2007:380) om miljöbilspremie. Preliminär statistik över nybilsförsäljningen av miljöbilar tyder på att de medel som avsatts räcker. Regeringen följer dock utvecklingen noggrant och kommer vid behov att justera anslagsnivån.

Regeringen föreslår därmed att 100 000 000 kronor anvisas under anslaget 34:11 *Miljöbilspremie* för 2008 och 100 000 000 kronor för 2009.

Anslaget har för perioden 2008–2010 beräknats enligt följande:

**Tabell 4.34 Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 34:11 Miljöbilspremie**

Tusental kronor			
	2008	2009	2010
<b>Anvisat 2007<sup>1</sup></b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut	100 000	100 000	
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
<b>Förslag/beräknat anslag</b>	<b>100 000</b>	<b>100 000</b>	<b>0</b>

<sup>1</sup> Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2006 (bet. 2006/07:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

#### 4.9.12 34:12 Havsmiljö

**Tabell 4.35 Anslagsutveckling 34:12 Havsmiljö**

Tusental kronor			
2006	Utfall		Anslags-sparande
2007	Anslag	38 500 <sup>1</sup>	0
			Utgifts-prognos
			37 810
<b>2008</b>	<b>Förslag</b>	<b>100 000</b>	
2009	Beräknat	150 000	
2010	Beräknat	200 000	

<sup>1</sup> Inklusive tilläggsbudget i samband med 2007 års ekonomiska vårproposition (bet. 2006/2007:FiU21) och förslag på tilläggsbudget i samband med budgetpropositionen för 2008.

Anslaget används för kunskaphöjande insatser, försöksprojekt, utveckling av metoder och verktyg samt för framtagande av beslutsunderlag för att förbättra och skydda havsmiljön samt till insatser för att genomföra Östersjöns aktionsplan (som tas fram av HELCOM). Anslaget används även för statsbidrag till kommuner för åtgärder som minskar utsläppen från små avloppsanläggningar.

#### Regeringens överväganden

Regeringen prioriterar en bättre havsmiljö i Östersjön och Västerhavet. Anslaget för havsmiljö rymmer satsningar såväl för att minska tillförseln av föroreningar till hav och kust som för att förbättra den ekologiska balansen i haven. Särskilt fokus ligger på insatser som ger kunskap om rätt åtgärder i havsmiljöarbetet. Regeringen föreslår därmed att 100 000 000 kronor anvisas under anslaget 34:12 *Havsmiljö* för 2008. För 2009 beräknas anslaget till 150 000 000 kronor och för 2010 till 200 000 000 kronor.

Anslaget har för perioden 2008–2010 beräknats enligt följande:

**Tabell 4.36 Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 34:12 Havsmiljö**

Tusental kronor

	2008	2009	2010
<b>Anvisat 2007<sup>1</sup></b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut	100 000	150 000	200 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
<b>Förslag/beräknat anslag</b>	<b>100 000</b>	<b>150 000</b>	<b>200 000</b>

<sup>1</sup> Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2006 (bet. 2006/07:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

#### 4.9.13 34:13 Insatser för internationella klimatinvesteringar

**Tabell 4.37 Anslagsutveckling 34:13 Insatser för internationella klimatinvesteringar**

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
2006			0
2007	Anslag	0 <sup>1</sup>	0
<b>2008</b>	<b>Förslag</b>	<b>50 100</b>	
2009	Beräknat	50 100	
2010	Beräknat	50 100	

<sup>1</sup> Inklusivt tilläggsbudget i samband med 2007 års ekonomiska vårproposition (bet. 2006/2007:FiU21) och förslag på tilläggsbudget i samband med budgetpropositionen för 2008.

Anslaget används för insatser för att förbereda, genomföra, utvärdera och utveckla projekt och metoder för s.k. gemensamt genomförande och projekt rörande mekanismer för ren utveckling som bidrar till minskade klimatutsläpp och hållbar utveckling. Anslaget får också användas för utvecklingsinsatser för systemet för handel med utsläppsrätter samt till att finansiera övervakning såsom den internationella transaktionsförteckningen (ITL) som ska utföra kontroller och registerhållning av transaktioner av s.k. Kyotoenheter.

### Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

För att skapa goda förutsättningar för planering, upphandling och genomförande av projekt föreslås regeringen bemyndigas att under 2008, för ramanslaget 34:13 *Insatser för internationella klimatinvesteringar*, ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare åtagande medför behov av framtida anslag på högst 72 000 000 kronor under 2009–2012.

### Regeringens överväganden

Mot bakgrund av den ambitionshöjning som regeringen syftar till på klimatpolitikens område såväl nationellt som internationellt föreslås anslagsnivån höjas till 50,1 miljoner kronor per år 2008–2010. Sverige bör vara pådrivande i det internationella klimatarbetet, inom EU och FN, och genom egna konkreta insatser främja globala klimatöverenskommelser bl.a. genom att stärka den internationella marknaden för utsläppsrätter och utveckla mekanismer som centrala, effektiva och trovärdiga instrument för långsiktigt framtida internationellt klimatsamarbete.

En jämnare geografisk fördelning av projekt rörande mekanismer för ren utveckling är angelägen, liksom projekt i länder med kraftigt växande utsläpp. Nya multinationella initiativ kan aktualiseras.

Regeringen föreslår därmed att 50 100 000 kronor anvisas under anslaget 34:13 *Internationella klimatinsatser* för 2008. För 2009 beräknas anslaget till 50 100 000 kronor och för 2010 till 50 100 000 kronor.

Anslaget har för perioden 2008–2010 beräknats enligt följande:

**Tabell 4.38 Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 34:13 Insatser för internationella klimatinvesteringar**

Tusental kronor

	2008	2009	2010
<b>Anvisat 2007<sup>1</sup></b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut	32 000	32 000	32 000
Överföring till/från andra anslag	18 100	18 100	18 100
Övrigt			
<b>Förslag/beräknat anslag</b>	<b>50 100</b>	<b>50 100</b>	<b>50 100</b>

<sup>1</sup> Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2006 (bet. 2006/07:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

**Tabell 4.39 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden 34:13 Insatser för internationella klimatinvesteringar**

Tusental kronor

	Utfall 2006	Prognos 2007	Förslag 2008	Beräknat 2009	Beräknat 2010–2012
Ingående åtaganden	0	15 933	31 833		
Nya åtaganden	30 166	32 000	90 000		
Infriade åtaganden	-14 233	-16 100	-50 000	-17 833	-54 000
Utestående åtaganden	15 933	31 833	71 833		
<b>Erhållet/föreslaget bemyndigande</b>	<b>40 000</b>	<b>72 400</b>	<b>72 000</b>		

#### 4.9.14 34:14 Internationellt miljö- och kärnsäkerhetssamarbete med Ryssland

**Tabell 4.40 Anslagsutveckling 34:14 Internationellt miljö- och kärnsäkerhetssamarbete med Ryssland**

Tusental kronor

2006	Utfall	Anslags- sparande	0	
2007	Anslag	0 <sup>1</sup>	Utgifts- prognos	0
<b>2008</b>	<b>Förslag</b>	<b>60 000</b>		
2009	Beräknat	60 000		
2010	Beräknat	60 000		

<sup>1</sup> Inklusivt tilläggsbudget i samband med 2007 års ekonomiska vårproposition (bet. 2006/2007:FIU21) och förslag på tilläggsbudget i samband med budgetpropositionen för 2008.

Anslaget används för fortsatt samarbete med Ryssland inom miljö- och kärnsäkerhetsområdet. Medlen avses användas till fortsatt myndighetssamarbete kring reaktorsäkerhet, icke-spridning, kärnavfall och strålskydd, miljöskydd och därtill relaterade projekt av ömsesidig nytta för Sverige och Ryssland. En del av anslaget avsätts för regeringens disposition till bl.a. regionala organisationers miljörelaterade arbete.

#### Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

För att skapa goda förutsättningar för planering, upphandling och genomförande av projekt föreslås regeringen bemyndigas att under 2008, för ramanslaget 34:14 *Internationellt miljö- och kärnsäkerhetssamarbete med Ryssland*, ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 30 000 000 kronor under 2009–2010.

#### Regeringens överväganden

Miljö- och kärnsäkerhetssamarbetet med Ryssland bör fortsätta även om utvecklings-samarbetet avvecklas i andra delar. Detta är motiverat utifrån ett svenskt egenintresse när det gäller närmiljön och uppfyllandet av våra svenska miljömål. Stödet syftar bl.a. till att förbättra Östersjöns miljö, främja användandet av modern miljöteknik, skapa likvärdiga miljövillkor samt att möjliggöra fortsatt aktivt svenskt deltagande i de regionala organisationernas arbete i regionen.



Samarbetet med ryska myndigheter inom omgivningsmätning och personalstrålskydd förväntas medföra ett ökat fokus på säkerhet även för andra delar inom kärnkraften och hantering av radioaktivt avfall.

Regeringen föreslår därmed att 60 000 000 kronor anvisas under anslaget 34:14 *Internationellt miljö- och kärnsäkerhetssamarbete med Ryssland* för 2008. För 2009 beräknas anslaget till 60 000 000 kronor och för 2010 till 60 000 000 kronor.

Anslaget har för perioden 2008–2010 beräknats enligt följande:

**Tabell 4.41 Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 34:14 Internationellt miljö- och kärnsäkerhetssamarbete med Ryssland**

*Tusental kronor*

	2008	2009	2010
<b>Anvisat 2007<sup>1</sup></b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
<i>Förändring till följd av:</i>			
<i>Beslut</i>			
Överföring till/från andra anslag	60 000	60 000	60 000
Övrigt			
<b>Förslag/beräknat anslag</b>	<b>60 000</b>	<b>60 000</b>	<b>60 000</b>

<sup>1</sup> Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2006 (bet. 2006/07:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

**Tabell 4.42 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden – anslaget 34:14 Internationellt miljö- och kärnsäkerhetssamarbete med Ryssland**

*Tusental kronor*

	Utfall 2006	Prognos 2007	Förslag 2008	Beräknat 2009	Beräknat 2010 <sup>1</sup>
Ingående åtaganden	0	0	420000		
Nya åtaganden	0	20 000	25000		
Infriade åtaganden	0	0	-15 000	-23 500	-6 500
Utestående åtaganden	0	20 000	30 000		
<b>Erhållet/föreslaget bemyndigande</b>	<b>0</b>	<b>20 000</b>	<b>30 000</b>		



## 5 Forskningspolitik

### 5.1 Budgetförslag

#### 5.1.1 26:1 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Förvaltningskostnader

**Tabell 5.1 Anslagsutveckling 26:1 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Förvaltningskostnader**

Tusental kronor

År	Slagslag	Belopp	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
2006	Utfall	40 660	3 454	
2007	Anslag	43 012 <sup>1</sup>		43 504
<b>2008</b>	<b>Förslag</b>	<b>43 562</b>		
2009	Beräknat	44 567 <sup>2</sup>		
2010	Beräknat	45 728 <sup>3</sup>		

<sup>1</sup> Inklusive tilläggsbudget i samband med 2007 års ekonomiska vårproposition (bet. 2006/2007:FiU21) och förslag på tilläggsbudget i samband med budgetpropositionen för 2008.

<sup>2</sup> Motsvarar 43 562 tkr i 2008 års prisnivå.

<sup>3</sup> Motsvarar 43 562 tkr i 2008 års prisnivå.

Anslaget används av Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande (Formas) för myndighetens förvaltningskostnader.

#### Regeringens överväganden

Regeringen anser att Formas har en viktig funktion som huvudfinansiär för forskning till stöd för en ekologiskt hållbar utveckling. Forskningsrådet har ett väl utvecklat nationellt samarbete med andra organisationer och omfattande internationella kontakter. Regeringen bedömer att verksamheten fungerar

väl och att forskningsrådet uppfyller de uppställda målen.

Regeringen föreslår därmed att 43 562 000 kronor anvisas under anslaget 26:1 *Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Förvaltningskostnader* för 2008. För 2009 beräknas anslaget uppgå till 44 567 000 kronor och för 2010 till 45 728 000 kronor.

Anslaget har för perioden 2008–2010 beräknats enligt följande:

**Tabell 5.2 Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 26:1 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Förvaltningskostnader**

Tusental kronor

	2008	2009	2010
<b>Anvisat 2007 <sup>1</sup></b>	<b>43 012</b>	<b>43 012</b>	<b>43 012</b>
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning <sup>2</sup>	550	1 555	2 716
Beslut			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
<b>Förslag/beräknat anslag</b>	<b>43 562</b>	<b>44 567</b>	<b>45 728</b>

<sup>1</sup> Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2006 (bet. 2006/07:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

<sup>2</sup> Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2007 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

### 5.1.2 26:2 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning

**Tabell 5.3 Anslagsutveckling 26:2 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning**

Tusental kronor

2006	Utfall	318 384	Anslags-sparande	7 501
2007	Anslag	354 138 <sup>1</sup>	Utgifts-prognos	355 157
<b>2008</b>	<b>Förslag</b>	<b>402 904</b>		
2009	Beräknat	417 393 <sup>2</sup>		
2010	Beräknat	433 223 <sup>3</sup>		

<sup>1</sup> Inklusive tilläggsbudget i samband med 2007 års ekonomiska vårproposition (bet. 2006/2007:FiU21) och förslag på tilläggsbudget i samband med budgetpropositionen för 2008.

<sup>2</sup> Motsvarar 402 904 tkr i 2008 års prisnivå.

<sup>3</sup> Motsvarar 402 904 tkr i 2008 års prisnivå.

Forskningsrådets viktigaste ansvarsområden är miljöforskning, forskning om de areella näringarna, forskning om samhällsbyggande samt forskning till stöd för en ekologiskt hållbar utveckling.

Anslaget används för stöd till forskning och forskningsinformation inom områdena miljö och samhällsbyggande samt projektrelaterade kostnader i anslutning till sådan forskning såsom utvärderingar, beredningsarbete, konferenser, vissa resor och seminarier samt informations-satsningar. För forskning om de areella näringarna finns inom utgiftsområde 23 anslaget 26:1 *Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning och samfinansierad forskning*.

#### Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

För att underlätta planering, upphandling och genomförande av forskningsprojekt föreslås regeringen bemyndigas att under år 2008 ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 350 000 000 kronor för 2009, högst 235 000 000 kronor för 2010 och högst 235 000 000 kronor för 2011–2013.

#### Regeringens överväganden

En långsiktig satsning på forskning är av avgörande betydelse för att nå de internationella målen från toppmötet i Johannesburg om en hållbar samhällsutveckling samt de nationella miljökvalitetsmålen. Formas finansiering av forskning bidrar aktivt till att dessa mål kan nås.

Regeringen föreslår därmed att 402 904 000 kronor anvisas under anslaget 26:2 *Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning* för 2008. För 2009 beräknas anslaget uppgå till 417 393 000 kronor och för 2010 till 433 223 000 kronor.

Anslaget har för perioden 2008–2010 beräknats enligt följande:

**Tabell 5.4 Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 26:2 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning**

Tusental kronor

	2008	2009	2010
<b>Anvisat 2007<sup>1</sup></b>	<b>354 138</b>	<b>354 138</b>	<b>354 138</b>
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning <sup>2</sup>	2 266	15 083	29 086
Beslut	46 500	48 172	49 999
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
<b>Förslag/beräknat anslag</b>	<b>402 904</b>	<b>417 393</b>	<b>433 223</b>

<sup>1</sup> Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2006 (bet. 2006/07:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

<sup>2</sup> Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2007 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

**Tabell 5.5 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden 26:2 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning***Tusental kronor*

	Utfall 2006	Prognos 2007	Förslag 2008	Beräknat 2009	Beräknat 2010–2013
Ingående åtaganden	260 683	518 585	780 000	–	–
Nya åtaganden	73 150	526 827	380 000	–	–
Infriade åtaganden	-184 753	-265 412	-340 000	-350 000	-470 000
Utestående åtaganden	518 586	780 000	820 000	–	–
<b>Erhållet/förslaget bemyndigande</b>	<b>780 000</b>	<b>780 000</b>	<b>820 000</b>	–	–